

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRETİM ELEMANLARININ
ÖĞRETİM PERFORMANSINI DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ
“Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Değerlendirilmesi”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Orhan ÇİMEN

Ankara
Mayıs, 2010

Orhan ÇİMEN
Mayıs, 2010

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRETİM
ELEMANLARININ ÖĞRETİM PERFORMANSINI
DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ
“Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin
Değerlendirilmesi”

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRETİM ELEMANLARININ
ÖĞRETİM PERFORMANSINI DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ
“Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Değerlendirilmesi”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orhan ÇİMEN

Danışman: Doç. Dr. Nurdan KALAYCI

Ankara
Mayıs, 2010

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Orhan ÇİMEN'e ait "Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanlarının Öğretim Performansını Değerlendirme Yöntemleri- "Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Değerlendirilmesi"" başlıklı tezi 04/06/2010 tarihinde, jürimiz tarafından Eğitim Programı ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Nurdan KALAYCI

.....

Üye : Prof. Dr. Ülker AKKUTAY

.....

Üye : Prof. Dr. Mehmet TAŞPINAR

.....

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın ortaya çıkmasında, değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, tezin her aşamasında gerekli ilgi ve desteği sağlayan danışman hocam Sayın Doç. Dr. Nurdan KALAYCI'ya teşekkür ederim. Araştırmanın çeşitli safhalarında birikim ve önerilerinden faydalandığım hocalarım Prof. Dr. Ülker AKKUTAY'a, Prof. Dr. Mehmet TAŞPINAR'a, Yard. Doç. Dr. Mehmet Tarık ATAY'a, Doç. Dr. Ayşe DEMİRBOLAT'a, Yard. Doç. Dr. Serçin KARATAŞ'a, Arş. Gör. Fahriye HAYIRSEVER'e, Arş. Gör. Başak UYSAL'a araştırmanın istatistik analizinde sık sık bilgi ve deneyimlerinden faydalandığım Yard. Doç. Dr. Murat Alper BAŞARAN'a teşekkür ederim.

Tez sürecinde, hem manevi desteğinden hem de birikim ve önerilerinden faydalandığım kardeşim Arş. Gör. Osman ÇİMEN'e, gösterdiği sevgi ve destek ile daha güçlü olmamı sağlayan annem Şükrüye ÇİMEN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Orhan ÇİMEN

Ankara, 2010

ÖZET

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRETİM ELEMANLARININ ÖĞRETİM PERFORMANSINI DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

“Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Değerlendirilmesi

ÇİMEN, Orhan

Yüksek Lisans, Eğitim Programı ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Nurdan KALAYCI

Mayıs 2010, 125 Sayfa

Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme amacıyla kullanılan “Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketleri”nin eğitim programının boyutları, anket hazırlama teknikleri açısından incelenerek üniversitelerde kullanılabilir örnek bir anket geliştirilmesi ve bu anketin çeşitli değişkenlerle olan (alan türü, akademik başarı durumu, cinsiyet, sınıf düzeyi ve dersi tekrar alma durumu) ilişkisi incelenmiştir.

Bu araştırma betimsel türde olup, tarama modelinde desenlenmiştir. Türkiye’de 32 üniversitenin öğretim elemanlarını ve dersi değerlendirme amacıyla öğrencilerin görüşlerinin alındığı 35 adet anket programın boyutlarına ve anket hazırlama tekniklerine uygunluğuna göre içerikleri analiz edilmiştir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen anketin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması 2008–2009 öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 4. sınıf Resim-İş, Biyoloji ve Türkçe eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 84 öğrenci ile pilot uygulama yapılmıştır. Anketin güvenilirliği için Cronbach Alfa katsayısı, geçerlilik için ise faktör analizi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizleri yapılarak, anket son halini almıştır.

Asıl uygulama ise, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2009-2010 öğretim yılında; Matematik, Biyoloji, Fizik, Felsefe, Tarih, Türkçe, Resim ve Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 407 III. ve IV. sınıf öğrencisine Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi uygulanarak yapılmış ve anketlere öğrencilerin verdiği

puanlara etki eden değişkenler incelenmiştir. Toplanan veriler t- testi ve ANOVA ile çözümlenmiştir.

Elde edilen bulgular, öğretim elemanını ve dersi değerlendirme amacıyla üniversitelerin uyguladığı anketlerin programın özellikle eğitim durumu boyutuyla ilgili olduğu, anket maddelerinin %21'inin anket hazırlama tekniklerine uymadığı belirlenmiştir. Sosyal alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler, güzel sanatlar alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilere göre, öğretim elemanlarına daha yüksek puan verdiği saptanmıştır. Dersi tekrar alan öğrencilerin, anketteki ders değerlendirme ile ilgili maddelere, dersi ilk kez alanlara göre daha düşük puan verdiği tespit edilmiştir.

Üniversitelerde kullanılan ve kullanılacak olan öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Elemanını Değerlendirme, Ders Değerlendirme, Performans Değerlendirme

ABSTRACT

METHODS OF LECTURERS' INSTRUCTION PERFORMANCE EVALUATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

“The Evaluation of Lecturer and Course Evaluation Questionnaires”

ÇİMEN, Orhan

A Post-graduate Study, Educational Programmes and Teaching Department

Advisor: Assoc. Prof. Dr Nurdan KALAYCI

May, 2010 125 pages

This study makes an attempt at examining the “Questionnaires of Lecturer and Course Evaluation” employed in institutions of higher education so as to evaluate lecturers' teaching performance in higher education institutions in terms of dimensions of educational programmes and questionnaire preparation, and thus developing a sample questionnaire for use in universities and studying the correlations of such a questionnaire with several variables (such as the type of field, state of academic achievement, gender, grade level and taking a course again).

This is a descriptive study and is based on a review model. 35 questionnaires which had been designed so as to evaluate the lecturers and courses in 32 Turkish universities through students' views were put to content analysis in terms of the dimensions of the programmes and conformity to questionnaire preparation techniques.

In order to the reliability and validity study of the questionnaire that was developed by the researcher, a sample application is made with 84 fourth year students attending the Art, Biology and Turkish Language Teaching departments of Gazi University Gazi Faculty of Education in the 2008-2009 academic year. Cronbach Alpha coefficient was used for reliability whereas factor analysis was utilised for validity. The data obtained were analysed, and thus the questionnaire was given the final shape.

The actual application was performed with 407 third and fourth year students of Mathematics Teaching, Biology Teaching, Physics Teaching Philosophy Teaching,

History Teaching, Turkish Teaching, Art Teaching and Music Teaching departments of Gazi University Gazi Faculty of Education in the 2009-2010 academic year by giving them a Questionnaire of Lecturer and Course Evaluation; and variables influential in students' rating were analysed. The data obtained were then analysed through the t-test and ANOVA.

The research findings demonstrated that the questionnaires prepared by universities were related to educational states of the programmes in particular, and that 21% of the questionnaire items did not conform to questionnaire preparation techniques. Moreover, it was also found that students studying a branch in Social Sciences assigned higher scores to lecturers than those studying a branch in Fine Arts did. It was also found that students taking a course for the second time assigned lower scores to the items concerning course evaluation than those taking the course for the first time did.

It is a must that questionnaires of lecturer and course evaluation currently used or to be used in universities should attain reliability and validity.

Key Words: Lecturer Evaluation, Course Evaluation, Performance Evaluation

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
TABLolar LİSTESİ	ix
GRAFİKLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.1.1. Kalite Nedir?	3
1.1.2. Eğitimde Kalite (Nitelik) Geliştirme.....	5
1.1.3. Üniversitede Kalite.....	6
1.1.4. Öğretim Elemanlarının Öğretim Performansının Değerlendirilmesi.....	10
1.1.5. Öğrenciler Tarafından Yapılan Değerlendirme (Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme (ÖEDD) anketleri)	13
1.1.6. ÖEDD Anketleri ile Eğitim Programı İlişkisi.....	16
1.1.7. Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Oluşturulmasında Dikkat Edilecek İlkeler	19
1.1.8. ÖEDD Anketlerinin Puanlamasına Etki Eden Değişkenler.....	23
1.2.Araştırmanın Amacı.....	30
1.3.Araştırmanın Önemi.....	31
1.4.Varsayımlar	32
1.5.Araştırmanın Sınırlılıklar	32
1.6.Tanımlar	32
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	34
2.1.Türkiye’de Yapılan İlgili Araştırmalar	34
2.2.Türkiye Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar	40

3. YÖNTEM	45
3.1.Araştırma Modeli	45
3.2.Evren ve Örneklem	45
3.3.Verilerin Toplanması	49
3.4.Ölçme Aracının Hazırlanması.....	52
3.5.Veritoplama Araçlarının Uygulanması	53
3.6.Verilerin Analizi	53
4. BULGULAR ve YORUM	60
4.1.Birinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	60
4.2.İkinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	79
4.3.Üçüncü Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	83
4.4.Dördüncü Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	87
4.5.Beşinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	89
4.6.Altıncı Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	92
4.7.Yedinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	100
4.8.Sekizinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum	104
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	109
5.1.Sonuçlar	109
5.2.Öneriler	112
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	112
5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	113
KAYNAKÇA	115
EKLER	126

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1: Türkiye'nin Bologna Karnesi (2005)	9
Tablo 2: ÖEDD Anketlerine Verilen Cevaplara Etkisi Araştırılan Öğrenci İle İlgili Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması	25
Tablo 3: ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Öğretim Elemanı İle İlgili Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması	26
Tablo 4: ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Ders İle İlgili Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması	27
Tablo 5: ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Ders Dışı Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması.....	28
Tablo 6: ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan İdari Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması	29
Tablo 7: Araştırmanın İlk Beş Alt Amacının Örneklemine Oluşturan Anketler ve İsimleri.....	46
Tablo 8: Araştırmanın 7. ve 8. Alt Amaçlarının Örneklemine Oluşturan Öğrencilerin Alan Türlerine, Ana Bilim Dallarına, Cinsiyetlerine ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları	48
Tablo 9: ÖEDD Anketine Ulaşılan Üniversiteler	50
Tablo 10: Öğretim Elemanının Öğretim Performansını ve Dersi Değerlendirme Amaçlı Herhangi Bir Anket Uygulamayan Üniversiteler	51
Tablo 11: ÖEDD Anketlerinin Anket Yazım Tekniklerine Uygunluk Açısından Değerlendirilmesinde Ölçüt Olarak Kullanılan Maddeler.....	56
Tablo 12: Hedef Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	61
Tablo 13: İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	63

Tablo 14: İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı	64
Tablo 15: Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	66
Tablo 16: Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı	68
Tablo 17: İletişim İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	71
Tablo 18: İletişim Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı	72
Tablo 19: Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	74
Tablo 20: Değerlendirme Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı	76
Tablo 21: ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Eğitim Programının Boyutlarına Göre Dağılımı	78
Tablo 22: ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme İle İlgili Maddelerin Anafikirlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı	80
Tablo 23: Ders Değerlendirme İle İlgili Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans Yüzde Dağılımı.....	81
Tablo 24: Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Genel Olarak Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	84

Tablo 25: Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Genel Olarak Değerlendiren Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans-Yüzde Dağılımı	85
Tablo 26: Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	87
Tablo 27: Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı.....	88
Tablo 28: Anket Hazırlama Tekniklerine Uygun Olmayan Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı	90
Tablo 29: Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Maddelerinin İç Tutarlılık Katsayıları	93
Tablo 30: ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları (1. Deneme)	93
Tablo 31: ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörlerinin Yük Değerleri (1. Deneme)	95
Tablo 32: ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları (2. Deneme)	96
Tablo 33: ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörlerinin Yük Değerleri (2. Deneme).....	97
Tablo 34: ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları	98
Tablo 35: ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme Maddelerinin Faktörlerinin Yük Değerleri	99
Tablo 36: Alan Türlerine Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları.....	100

Tablo 37: Akademik Başarı Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları... 101	101
Tablo 38: Cinsiyete Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları..... 102	102
Tablo 39: Sınıf Düzeyine Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları..... 103	103
Tablo 40: Dersi Tekrar Alma Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları... 104	104
Tablo 41: Alan Türlerine Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları..... 105	105
Tablo 42: Akademik Başarı Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları 106	106
Tablo 43: Cinsiyete Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları..... 107	107
Tablo 44: Sınıf Düzeyine Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları..... 107	107
Tablo 45: Dersi Tekrar Alma Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları 108	108

GRAFİKLER LİSTESİ

	Sayfa No
Grafik 1: Hedef Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı	62
Grafik 2: İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı	65
Grafik 3 : Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı	70
Grafik 4 : İletişim Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı	73
Grafik 5 : Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	77
Grafik 6 : ÖEDD Anketlerinde Yer Alan Öğretim Elemanının Öğretim performansını Değerlendiren Maddelerin Eğitim Programının Boyutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	79
Grafik 7 : Ders Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	82
Grafik 8 : Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Genel Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	86
Grafik 9 : Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	89
Grafik 10 : Anket Hazırlama Tekniklerine Uygun Olmayan Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	92

KISALTMALAR LİSTESİ

- ADEK** : Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Kurulu
AYA : Avrupa Yükseköğretim Alanı
YÖDEK : Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite
Geliştirme Komisyonu
TKY : Toplam Kalite Yönetimi
EDD : Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme
s : Standart Sapma
 \bar{X} : Ortalama
P : Anlamlılık Düzeyi
N : Birey Sayısı
df : Serbestlik Derecesi

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ait problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Bilgi toplumunun beraberinde getirdiği gelişme ve bilginin sürekli sorgulanması, eğitim alanındaki yenilikleri kaçınılmaz kılmaktadır. Değişime uyum sağlayabilmek için bilgiyi üreten, yorumlayan, öğrenmeyi öğrenen bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu değişim ve dönüşümün sağlanabilmesinde üniversiteler önemli rol oynamaktadır. Üniversiteler yüksek düzeyde eğitim-öğretim yapan, elit kadrolar yetiştiren, bilimsel ve teknolojik araştırmalar yapan kuruluşlar olarak geleceğin yapılanmasında önemli görevleri üstlenmiştir (Korkmaz, 2000). Buldukları ülkelerde ve bölgelerde sosyal ve ekonomik gelişmeyi destekleyen yükseköğretim kurumları, entelektüel sermayenin oluşmasında ve sosyo-kültürel değerlerin geliştirilmesinde rol oynamaktadır (Rehber, 2007).

Üniversiteler ekonominin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştiren kurumlar olduğu için ülke kalkınması ile doğrudan ilişkilidir (Korkmaz,2000). Türkiye gerek bulunduğu coğrafi konum gerekse sahip olduğu genç nüfus ile değişimin en hızlı yaşandığı ülkelerin başında gelmektedir. Gelişmekte olan ülkeler için nüfusun fazla olması ya da nüfus artış hızının yüksek olması ekonomik ve toplumsal kalkınmada, istihdam sağlamada, eğitim ve sağlık hizmetlerinde sıkıntıya neden olabilmektedir. İlköğretimde ve ortaöğretimde özellikle büyükşehirlerde kalabalık sınıflarda eğitim öğretimin görülmesi, yükseköğretime olan talebin artması, bu talebi karşılayabilmek için üniversite sayılarının gerekli alt yapı sağlanmadan hızla arttırılması ve buna bağlı olarak eğitimde kalitenin düşmesi hızlı nüfus artışının eğitim alanındaki olumsuzluklarına örnek olarak verilebilir. Planlamanın doğru yapılması, kaynakların uygun şekilde kullanılması ve en önemlisi toplumun yönlendirilmesinde başarıya ulaşmak için kullanılacak en etkili araç olan eğitime gereken önemin verilmesi ile genç nüfusun toplumun ihtiyaçlarına göre eğitilmesi her alanda kalkınmayı sağlayacaktır (Güçlüol,1991).

Uzun yıllar bilgiye ulaşmayı, gerçeği bulmayı en önemli görevleri olarak belirtilen yükseköğretim kurumları dünyada yaşanan hızlı değişim ile birlikte bilgiyi arayıp bulmanın da ötesine gitmiştir. Gelişmiş ülkelerdeki bazı sanayi alanları küresel bir pazar ekonomisi geliştirmekte, küreselleşmeyle birlikte pazar ekonomisinde rekabet artmakta bununla birlikte yeni teknoloji ve ekonomik politikalar yükseköğretimdeki ticari eğilimleri hem yönlendirmekte hem de bunlar tarafından biçimlendirilmektedir. Bu nedenle sanayi alanının gereksinimlerini karşılamayı hedefleyen dersler yükseköğretim kurumlarının programlarına eklenmektedir. Değişimlere uyum sağlamak ve taleplere cevap verebilmek için geleneksel temellere göre kurulmuş olan yükseköğretim kurumları, iş alanlarına ve istihdama yönelik programlara ağırlık vermekte, özel sektör ile yüksek öğretimin işbirliğinin arttırılmasını planlamaktadır. Bu amaçla, üniversiteler sürekli eğitim merkezleri ve insan kaynakları bölümlerini açmakta; kalite yönetimi anlayışını temele alan bir yönetim şeklini benimsemektedirler. İş piyasasında hangi üniversitenin diploması daha çok talep ediliyorsa, o üniversite kaliteli olarak adlandırılmaktadır (Güven, 2002).

Türkiye’de üniversiteye talebin fazla olması nedeniyle, özellikle devlet üniversitelerinin öğrenci bulamama gibi bir kaygıları yoktur. Bu nedenle öğrencileri kendilerine çekmek gibi bir rekabet söz konusu değildir. Ancak, kaliteli öğrencilerin tercihi açısından üniversiteler birbirleri ile rekabet halindedirler (Türker, 2003). Üniversitelerin bu rekabette öne çıkabilmek için kaliteye önem vermeleri gerekmektedir. Üniversitelerin belirli bir standartta hizmet verebilmeleri için etkili bir değerlendirme sürecinden geçmeleri ve eksikliklerin giderilmesi ile gelişmesi sağlanabilir.

Günümüzde eğitimde gelişme kavramı daha çok okul sayısı, bina sayısı ya da üniversite sayısı gibi niceliksel gelişmelerle açıklanmaktadır. Buna göre öğrencilerin istenilen özelliklere sahip olarak mezun olması, öğretim hizmetlerinin kalitesi, sosyal imkanların iyileştirilmesi gibi niteliksel gelişmelere çok az değinilmektedir. Bunun nedeni ise niteliksel gelişimin niceliksel gelişim yanında genellikle ihmal edilmesidir. Bu durum, uzun dönemde eğitim alanında pek çok sorunun çıkmasına neden olmaktadır.

Bireyler kendisine sağlanan eğitimden daha fazlasını istemekte, bu talebi karşılamak için de daha fazla eğitim kurumuna gereksinim duymaktadır. Bu istekler karşılanırken nicelik sorunu kısmen çözülmekte fakat nitelik sorunu devam etmektedir. Bir ülkedeki üniversite sayısının artırılması kadar, mevcut üniversitelerin yapılarının güçlendirilmesi de önemlidir. Üniversiteyi sayısal olarak arttırmakla birlikte, öğretim elemanlarının kalitesinin yükseltilmesi, eğitim programlarının çağın ve iş dünyasının taleplerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve yayınların kalitesinin geliştirilmesi gibi niteliksel gelişmeler sağlamak bütün toplumların özlemidir (Ural, 2008). Bu özlemi gerçekleştirebilmek oldukça güç bir iştir ve büyük bir bilimsel birikim gerektirir.

1.1.1. Kalite Nedir?

Latince kökenli olan “Kalite” kavramı nitelikle ilgilidir ve birden çok tanımı bulunmaktadır. Türk Standartları Enstitüsü (TSE) kaliteyi “Bir ürün veya hizmetin belirlenen veya olabilecek ihtiyaçları karşılama kabiliyetine dayanan özelliklerin toplamı” olarak tanımlamaktadır. Kalite mükemmeli olağandan ayıran şeydir (Ensari, 2002, s. 9). Kalite bir süreçtir; uzun vadeli bir yatırımdır; üründe kusursuzluk arayan sistemli bir yaklaşımdır. Kalitenin ticari örgütlerdeki kullanılan anlamı ise yüksek nitelikte ürünün en düşük maliyetle elde edilmesidir (Doğan, 2002, s.16). Günümüzde kalite, verimlilikte artış sağlamak için bir yöntem olmanın çok ötesine geçerek bir örgütlenme biçimine dönüşmüş, kalite akımı yönetimde yeni normların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Özden, 1998, s.163). Kalite yönetimi, değişimlere uyum sağlayan insan odaklı, müşteri ve çalışanların memnuniyeti esaslı, sıfır hata hedefli bir örgüt kültürü oluşturmaya, liderliğe ve takım çalışmasına, süreç iyileştirmeye, önerilere açık bir yönetim felsefesidir (Peker, 2000).

Kalite ile ilgili çalışmalar, M.Ö. 2150 yıllarına ait Babil Devleti zamanına kadar uzanmaktadır. Hamurabi kanunlarının 229. maddesinde evlerin sağlam yapılması konusunda sert tedbirlerin alındığı, sorumluluğun inşaat ustasında olduğu belirtilmektedir. M.Ö. 19-15. yüzyıllarda Eski Mısır’da inşaat için kullanılan taş blokların dikliğinin, telden oluşturulan bir araç ile test edilmesi gibi uygulamalardan anlaşılmaktadır ki; kalite o dönemde, işin doğru yapılabilirliği olarak algılanmaktadır (Şale, 2001). Türklerde ise kalite çalışmaları, MS 13. yüzyılda Selçuklular döneminde

ortaya çıkmıştır. Ahilik adı verilen sistemde çıraklar, kalfalar ve ustalar hep birlikte malın kalitesinden sorumlu tutulmuş, ürünlerin kaliteli olmasına özen göstermiştir (Öztürk, 2002). 15. ve 16. yüzyıllarda sanayi Ahiliğin felsefesi doğrultusunda mesleki kuruluşlar tarzında teşkilatlanmıştır. Bilgili ve ciddi mesleki tutumları, imalatın kalitesini yükseltme ve sürdürme imkanı sağlamış ve ortaya çıkan ürünler aranır hale gelmiştir (Akkutay, 1991). Osmanlılarda da temelini Ahilik'ten alan Loncalar 15. yüzyılın sonlarına doğru kurulmuş, benzer şekilde kaliteli ürünlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. II. Beyazıt döneminde 1502 yılında kalite konusunda ilk devlet standartları oluşturulmuştur. Dünyada en eski yazılı standart olarak tanımlanan, “Kanunname-i İhtisab-ı Bursa” ile, o tarihteki bütün zirai ve sınai ürünler standardize edilmiştir. Çiftlik ürünlerinden ekmek ve tuz'a, orman ürünlerinden dokuma ve deri mamullerine, madeni eşyadan mücevherata kadar çeşitli malların özellikleri ayrı ayrı belirtilip nitelik ve fiyat yönünden standart esaslara bağlanmış, özel bir teşkilatla da bunlar kontrol altına alınmıştır (Bıyıkoglu, 2008).

Endüstri devriminden sonra, 20. yüzyılın başlarında kalite kontrolü önem kazanmış, Amerika'da üretim örgütleri 1946'da kalite yönetimini uygulamaya başlamıştır. 1960 yılından sonra toplam kalite yönetimi diğer ülkelere de yayılmış, 1970'lerden itibaren dünya pazarına yeni ürün ve firmaların girmesiyle rekabet artmıştır (Doğan, 2002, s.23-25). Toplam Kalite Yönetimi (TKY) 1980'lerden itibaren artan rekabeti karşılamak için önce sanayide sonra kamu hizmet kuruluşlarında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. TKY önce üretim sektörü, daha sonra silahlı kuvvetler, hastane ve diğer sağlık kuruluşları, bankalar ve eğitim kurumlarında uygulanmaya başlamıştır (Peker, 2000, s. 45).

TKY'nin eğitimde uygulama alanları özellikle yükseköğretim kurumlarında ağırlık kazanmıştır. Bir yükseköğretim kurumu, girdisi ve çıktısı olan bir kuruluştur. Bu kuruluşun girdileri sermaye, bilgi, işgücü ve yönetimken, çıktıları mezunlar, yayınlar, projeler ve diğer hizmetlerdir. Yükseköğretimde kalite uygulamaları özellikle yurtdışında oldukça yaygındır. 1985 yılında Amerika'da, 1992 yılında Hollanda'da, 1995 yılında Danimarka'da, İngiltere'de elde edilen çeşitli deneyimler eğitimde kalite uygulamalarına örnek olarak verilebilir (Sarvan, Cömert ve Karakaş, 1997; Kalaycı, 2008b).

1.1.2. Eğitimde Kalite (Nitelik) Geliştirme

Eğitimde niteliğin geliştirilmesi, eğitim sisteminin toplumsal ve bireysel ihtiyaçlara daha çok cevap verebilmesinin sağlanması olarak tanımlanabilir. Bu durumda niteliğin geliştirilmesi öncelikle gereksinimlerin tanımlanmasına bağlıdır. Gereksinimlerin belirlenmesi, ekonomik açıdan kaynakların verimli kullanılmasını da sağlayacaktır (Ünal, 1991). Mevcut kaynakların en rasyonel biçimde kullanılması ve nitelikli işgücünün toplumun ihtiyaçlarına göre belirlenmesinde eğitimde planlama önem kazanmaktadır. Türk Milli Eğitim Sistemi'ndeki sayısal büyümelerin önemli boyuta ulaştığı görülürken, planlı eğitim uygulamalarında nitelikli insan gücü yetiştirme yönünden nicel büyümeler düzeyinde başarıya ulaştığı söylemek güçtür (Güçlüol, 1991). Bu noktada, eğitimin niteliğini geliştirmede eğitim kurumlarına etkili bir işleyiş kazandırmak önemlidir.

Eğitim kurumları bir sistem olarak düşünüldüğünde, toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikli ürünlerin verilmesi bu kurumlardan beklenmektedir. Okul öncesinden yükseköğretime kadar her kademedede eğitim veren kuruluşların istenilen nitelikte öğrenciler mezun verebilmeleri için kaliteli bir eğitim vermeleri gerekmektedir.

Eğitimde kalite kavramı, çok boyutlu açılardan ele alınmakta, genelde eğitim uygulamalarında en iyiyi ve en mükemmeli bulma anlamında kullanılmaktadır. Kalite en iyi olmak ve en mükemmeli ortaya koymak anlamında ele alındığında kaliteli eğitim de en iyi öğrencileri yetiştirmekle mümkün olur. Nitelikli öğrenciler de çağdaş anlamda hazırlanmış eğitim programları ve bu programların uygulanması için düzenlenmiş çok ortamlı eğitim durumu ile en önemlisi de nitelikli öğretmenler/öğretim elemanı ile sağlanabilir (Demirel, 1991. s.139). Kalite ve verimliliğin korunmasında etken araçlardan biri olan eğitim programının geliştirilmesi sürecinde toplam kalite yönetiminin uygulamaya dönüştürülmesi ile nitelikli eğitim programları elde edilebilir (Apay ve Kılıç, 1997). Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi ise öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının kaliteli eğitim vermesine bağlıdır.

1.1.3. Üniversitede Kalite

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi sahip olduğu üniversitelerin nitelikleriyle yakından ilgilidir. 20. yüzyılın sonlarında küreselleşme, bilgi ve haberleşme teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, bir yakınlaşma ile birlikte rekabet ortamı yaratmıştır. Yükseköğretim kurumları, sadece bilim alanında değil, öğrenci alma, öğretim elemanı ve personel bulma, finansal kaynaklar bulma ve marka olma açısından yarış içine girdikleri bir gerçektir. Bugün dünyanın en iyi 20 üniversitesi sıralamasında 17 üniversite ile ABD'nin üstünlüğü gözlenmektedir. Amerikan yükseköğretiminin kalite uygulamaları ve iyileştirme açısından en önemli özelliği bir kalite iyileştirme süreci olarak akreditasyonun çok önceden başlamış olması ve piyasa merkezli yani özel sektörün etkinliğinin fazla olmasıdır (Rehber, 2007). Üniversite sıralamasında ülkemizdeki üniversiteler ise ilk 100'e girememektedir. 2009 yılında Shanghai Jiao Tong Üniversitesi tarafından yapılan araştırma sonucunda dünyanın en iyi ilk 500 üniversitesi içinde Türkiye'den sadece İstanbul Üniversitesi yer almaktadır (http://www.arwu.org/ARWU2009_5.jsp).

Küreselleşen dünyada birleşerek ve genişleyerek tek bir pazar ve tek bir blok halinde dünyanın en rekabetçi bilgi tabanlı ekonomik gücü olmayı hedefleyen Avrupa ülkeleri Avrupa Birliği içinde yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile işbirliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik bir program olan Erasmus programının ilk aşaması 1987 yılında uygulanmaya başlamış ve 1990'da sona ermiştir. İkinci aşama ise 1990 yılında başlayıp 1995 yılında sona ermiştir. 1995-2000 yılları arasında Socrates eğitim programının bir alt programı haline dönüştürülmüştür. 1995 yılında Avrupa Birliği'nin eğitim alanındaki faaliyetlerinin yasal çerçevesini daha net bir temele oturtan ve örgün eğitimi ve yetişkin eğitimini düzenleyen 126. madde ile 1995 yılından itibaren Erasmus programı diğer Avrupa Birliği eğitim programları kapsamı içine alınmıştır (Süngü, 2007). Erasmus programının temel amaçları; yükseköğretimin kalitesinin artırılması ve Avrupa boyutunun güçlendirilmesi, üniversitelerarası işbirliğinin teşvik edilmesi, yükseköğretim sektöründeki hareketliliğin artırılması ve gerçekleştirilen çalışmaların ve niteliklerin Topluluk genelinde akademik olarak iyileştirilmesi olarak belirtilmiştir (İktisadi Kalkınma Vakfı, 2001). Erasmus programının devamlılığını sağlayacak en önemli faktör programa dahil olan yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişimine olanak sağlamasıdır. Bu durum birbirlerinden program, içerik,

süre olarak farklılaşan Avrupa yükseköğretim programlarının denkliğinin sağlanabilmesi konusunu gündeme getirmiştir (Arslan, 2005).

Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan yükseköğretim sistemleri için öngörülen yapısal değişikliğin niteliği ile ilgili kapsamın belirlenmesi amacıyla atılan ilk adım olan Sorbon Deklerasyonu; Alman, Fransız, İngiliz ve İtalyan Eğitim Bakanları tarafından 25 Mayıs 1998 tarihinde imzalanmıştır. Sorbon Deklerasyonu iki konuyla ilgilidir: Avrupa’da yükseköğrenim için bir alan oluşturmak ve derecelerin uluslar arası tanınmasını sağlamaktır. Böylece öğrenci ve öğretim elemanı hareketliliğinin artması ve akademik derecelerin çerçevelerinin ve öğrenim sürelerinin uyumlu hale gelmesi teşvik edilmektedir. Avrupa Birliğine üye ülkeler ve diğer Avrupa ülkeleri de bu sürece davet edilmiştir (Hacıfazlıoğlu, 2006; Sungü 2008).

Bologna Konferansı 18-19 Haziran 1999’da gerçekleşmiştir. Avrupa Birliği Rektörler Konferansı ve Avrupa Üniversiteler Birliğiyle Bologna Üniversitesi konferansı ortaklaşa düzenlemiştir. Yükseköğretim sistemlerinin yakınlaştırılması amacıyla 1999’da 29 ülkenin katılımıyla Bologna Bildirisi yayınlanarak Bologna süreci başlamış ve Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA)’nın oluşturulması kararlaştırılmıştır. Türkiye de bu sürece 2001 yılında resmi olarak katılmıştır (YÖK, 2007).

Bologna sürecinin temel hedefleri şunlardır:

1. Kolay anlaşılır ve karşılaştırılabilir derece yapılarının olduğu, diploma ekinin getireceği kolaylıklardan yararlanan bir sistemin benimsenmesi.
2. Lisans ve lisansüstü şeklinde iki temel aşamaya dayanan ve lisans derecesinin en az üç yıl sürdüğü, Avrupa işgücü piyasalarına uygun, lisans sonrası öğretim aşamalarına (yüksek lisans ve doktora) yönlendirecek şekilde düzenlenmiş derece yapılarının benimsenmesi.
3. Öğrenci hareketliliğini teşvik edecek AKTS gibi bir kredi sisteminin oluşturulması.
4. Öğrenci ve öğretim elemanlarının hareketliliğinin önündeki diğer engellerin kaldırılması.

5. Kalite güvencesi konusunda Avrupa işbirliğinin teşvik edilmesi.

6. Yüksek öğretimde Avrupa boyutunun desteklenmesi.

Deklarasyonda kültür, dil ve ulusal eğitim sistemlerinin çeşitliliğine ve üniversite özerkliğine saygı duyulduğu ifade edilmiş; hükümetler arası ve yüksek öğretim konusunda faaliyet gösteren Avrupa sivil toplum örgütleri ile işbirliği yaparak Avrupa yüksek öğretim alanının güçlendirilmesi kararıyla belge sonlandırılmıştır. Gelişmeleri değerlendirmek amacıyla iki yıl içerisinde başka bir konferansın toplanması gerekliliği belirtilmiştir. İzleme sürecinin başlatılması, Sorbon Deklarasyonunun hazırlanması ve imzalanması sürecine dört Avrupa Birliği üyesi ülke dışında diğer ülkelerin katılmamasının bir sonucudur. Bologna Deklarasyonu sonrasında başlatılan izleme süreci “Bologna Süreci” olarak bilinmektedir (Süngü, 2008).

2005 yılında izleme grubunun üye ülkelerin eriştikleri düzeyi belirlemek için hazırladığı rapor sunulmuş ve raporda Türkiye ile ilgili durum Tablo 1 de gösterilmiştir (YÖK, 2007).

Tablo 1
Türkiye'nin Bologna Karnesi (2005)

KALİTE GÜVENCESİ	ORTA
Ulusal Kalite Ajansı	Orta
Kullanılan Ölçütler	Orta
Öğrencilerin Katılımı	Orta
Uluslar Arası Katılım	Orta
İKİLİ SİSTEM (Lisans-Yüksek Lisans)	MÜKEMMEL
Uygulama Düzeyi	Mükemmel
Öğrenci Oranı	Mükemmel
1.'den 2.'ye geçiş	Çok iyi
DİPLOMA VE EĞİTİM SÜRELERİNİN TANINMASI	ÇOK İYİ
Diploma Eki	Çok iyi
Lizbon Konvansiyonu	İyi
Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)	Çok iyi
GENEL	İYİ

Kaynak: YÖK (2007), s. 31.

Tablo 1 incelendiğinde, Türkiye'nin durumu kalite güvencesi dışındaki ölçütlerde iyi olarak değerlendirildiği görülmektedir. Yayınlanan rapor ile kalite standartları verilerek bu alanda yürütülmekte olan çalışmalara rehberlik etmesi amaçlanmış, her ülkenin kendi eğitim sistemine uygun kalite standartlarını oluşturması ve bu standartlara göre kendi eğitim sistemini değerlendirmesi talep edilmiştir (<http://bologna.yok.gov.tr/index.php?page=yazi&c=68&i=70>).

Yükseköğretim kurumlarında kalite çalışmalarına, 1997 yılından itibaren önem vermeye başlanmıştır. Yükseköğretim Kurumuna 1998 yılında sunulan "Türk Üniversitelerinde Akademik Değerlendirme Sistemi Kurulması İçin Yapılan Fizibilite Çalışması" adlı raporda yükseköğretime olan talebin artması nedeniyle mevcut standartların korunmasının ve iyileştirilmesinin güçleştiği belirtilmiştir. Çözüm olarak da söz konusu standartları periyodik olarak kontrol edecek bir kalite değerlendirme veya akreditasyon sisteminin oluşturulması önerilmiştir (Kavak, 2007 s.27). Türkiye'nin "Bologna Süreci"ne katılımıyla birlikte üniversitelerin kalitelerinin artmasına yönelik

çabalar artmıştır. 2002 yılında yayınlanan Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrol Yönetmeliği tüm programlarda kalite güvenliği sistemi kurulmasını zorunlu görmekte ve kurulacak sistemlerin esaslarını belirtmektedir. Söz konusu yönetmelikle, yükseköğretimde akademik değerlendirme ve kalite kontrol komisyonunun nasıl çalışacağı ve kurum içi değerlendirmelerin nasıl yapılacağı hükme bağlanmıştır (Devebakan, Koçdor, Musal ve Güner 2003 s. 36).

2005 yılında YÖK tarafından, Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği çıkarılmış ve Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) kurulmuştur. Bu yönetmelikte yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin değerlendirilmesi, kalitelerinin geliştirilmesi, bağımsız ulusal dış kalite güvence ajansları kurulması hedeflenmektedir. YÖK'ün lisans verdiği bu ajanslar, kurumun kalite seviyesini ve gelişimini gösterecek olan ve süresi beş yıl olan “kalite sertifikası” vermektedir. Kalite sertifikası kurum bazında olabileceği gibi akademik birimler veya programlar düzeyinde de olabilmektedir. YÖDEK, “Yükseköğretim Kurumlarını Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi”ni hazırlamıştır. Bu rehber ile, yükseköğretim kurumlarında akademik değerlendirme ve kalite geliştirme çalışmalarına yön gösterecek süreçlerin tanımlanması ve yükseköğretim kurumlarına kalite geliştirme alanında yön göstermesi amaçlanmıştır (YÖK, 2007; <http://bologna.yok.gov.tr/index.php?page=yazi&c=68&i=70>).

1.1.4. Öğretim Elemanlarının Öğretim Performansının Değerlendirilmesi

Kaliteli eğitim kurumunun olabilmesi için, eğitim kurumlarının temel işlevi olan öğretim hizmetlerinin nitelikli olması gerekir. Eğitimin temel taşı olarak görülen öğretmen/öğretim elemanı niteliği, eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen faktörlerin başında gelmekte, öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesi kalite kontrolünün güvencesi olarak görülmektedir (Balcı, 1991 s.209; Karamullaoğlu, 2000 s.34).

Yükseköğretim kurumunun görevlerini araştırma, eğitim-öğretim ve topluma hizmet olarak sınıflandırdığımızda, kaliteli bir üniversite için bu alanlarda sürekli

iyileştirmelerin yapılması gerekmekte, aksayan kısımların belirlenmesi ve gereken tedbirlerin alınması için de değerlendirme sisteminin etkin çalışması gerekmektedir. Değerlendirmenin olmadığı ya da değerlendirmeye gereken önemin verilmediği bir eğitim sisteminin başarıya ulaşması zordur (Göçmen, 2004). Gelişme isteniyorsa değerlendirme sisteminin iyi işlemesi gerekir. Değerlendirme ve gelişme birbirine ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Her ikisi de farklı kavramlar gibi görünse de her biri diğerinin varlığıyla daha da anlamlı olmaktadır. Theall ve Franklin (2000), değerlendirmenin gelişmeye katkı sağlayan yönü göz ardı edilerek, sadece cezalandırıcı bir süreç olarak algılanmaması gerektiğini belirtmektedir.

Üniversitelerin öğretim hizmetlerinin kalitesini değerlendirebilmesi için öğretim elemanlarının performanslarının değerlendirilmesi gerekir. Öğretim elemanlarının performansının değerlendirilmesi, araştırma ve öğretim olmak üzere iki farklı alanda yapılır. Tong ve Bures (1987), öğretim elemanlarının performansının değerlendirilmesinde en önemli ölçütleri; profesyonel dergilerde makalelerin yayınlanması, sınıf içi öğretim, kitap editörlüğü veya yazarlığı ve bildiriler sunma olarak sıralamıştır.

Öğretim elemanlarının öğretim performanslarını ölçmek üzere toplanan veriler biçimlendirici (formatif) ve yargısal (summatif) değerlendirme amacıyla toplanmaktadır. Değerlendirme sonuçları akademisyenlerin öğretim performansları hakkında kendilerine, öğrencilere ve yönetime bilgi sağlamaktadır. Değerlendirmenin en önemli bir başka işlevi ise öğretim hizmetlerinin niteliğinin artırılması ve öğretim programlarının gelişmesinin sağlanmasıdır. Akademisyenlerin öğretim performanslarının seviyelerini belirleyerek ortaya çıkan eksikliklerin giderildiği ve gelişimi hedefleyen değerlendirme şekli biçimlendirici (formative) değerlendirme olarak adlandırılır. Biçimlendirici değerlendirmede, öğretim elemanı ve dersi farklı kaynaklardan elde edilen verilere göre değerlendirilir. Yargısal (summative) değerlendirme ise, öğretim elemanının ve dersinin farklı kaynaklardan elde edilen verilere göre düzey belirleme ve karar verme amaçlı olarak yapılan değerlendirme şeklidir (Kalaycı, 2009).

Öğretim elemanlarının öğretim performansının değerlendirilmesinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Öztürk (1999) bu yöntemleri şöyle sıralamıştır:

- Öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeler (Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketleri).
- Bölüm başkanları tarafından yapılan değerlendirmeler.
- Aynı programda ders veren diğer bir öğretim elemanı tarafından yapılan değerlendirmeler.
- Aynı programda ders veren diğer bir öğretim elemanının gözlemiyle yapılan değerlendirmeler.
- Farklı üniversitelerin aynı fakültelerinden bir öğretim elemanının gözlemiyle yapılan değerlendirmeler.

Kalaycı (2009) ise, akademisyenlerin öğretim performanslarını değerlendirme yöntemlerini on başlık altında incelemiştir. Bu yöntemler; öğrenci değerlendirme anketi, bölüm veya anabilim dalındaki tecrübeli meslektaşları tarafından yapılan değerlendirme, kendi kendini değerlendirme, yöneticilerin değerlendirmesi, üniversite dışından uzman değerlendirmesi, mezun olan öğrencilerin değerlendirmesi, en başarılı öğretimi gerçekleştiren öğretim elemanlarına verilen ödüller, video çekimleri, mezunlar hakkında işverenlerin görüşleri ve öğrencilerin öğrenme düzeyidir.

Performans değerlendirmenin etkili olabilmesi için değerlendirme sisteminin dikkatli tasarlanması, değerlendirenlerin objektif ve adil olmaları gereklidir. Değerlendirme yapanlar değerlendirme yaptıkları konu hakkında uzman olmalıdır. Değerlendirme sonuçlarına itiraz edildiğinde hangi yolun izleneceği belirlenmeli ve bütün bu işlemler tarafsız bir birim tarafından yapılmalıdır (Kemp ve Kumar, 1990).

Bu araştırmada öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirme yöntemlerinden biri olan “öğrenciler tarafından yapılan değerlendirme” ele alındığından bundan sonra bu yöntem ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

1.1.5. Öğrenciler Tarafından Yapılan Değerlendirme (Öğretim elemanı ve ders değerlendirme (ÖEDD) anketleri)

Öğretim elemanlarının öğretim performanslarının değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerin hiç birisi tek başına yeterli değildir. Ancak birlikte değerlendirildiğinde öğretimin değerlendirilmesi geçerli ve güvenilir sonuçlar verecektir. Çoğu araştırmacı etkili öğretimin birçok göstergesi olduğunu belirtse de, kullanılabilirlik, geçerlilik ve güvenilirlik açısından diğer yöntemlere göre “öğrencilerin öğretimi değerlendirmesi” yönteminin daha fazla kullanıldığını belirtmektedir. Öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi, öğretimin etkililiğinin geliştirilmesini sağlayan en etkili yollardan biridir (Marsh ve Roche, 1997; Hoyt ve Palet, 1999).

Öğrencilerin etkili bir öğretim elemanında bulunması gereken özellikler hakkında ne düşündüklerinin bilinmesi, öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirmesi için kullanılacak bir ölçeğin geliştirilmesinde önem taşımaktadır. Öğrenciler, derslerine giren öğretim elemanının ders anlatımını, iletişimini, araç gereç kullanımını, derse hazırlıklı gelmesini, zamanında derse gelmesini, ölçme ve değerlendirmedeki objektifliği gibi konuları içeren anketi cevaplamaktadır. Öğretim elemanı ve ders değerlendirme (ÖEDD) anketleri üniversitelerde çeşitli isimlerle kullanılmaktadır: “Öğrenci değerlendirme anketleri”, “öğretimi değerlendirme anketleri” ve “öğretim elemanı değerlendirme anketleri” vb. İçeriğinde öğretim elemanını, dersi ve öğrencinin kendi öğrenmesini değerlendiren maddelerin yer aldığı ÖEDD anketlerinin genel kullanım amaçları aşağıda açıklanmıştır:

1. Geri bildirim sağlayarak, öğretimin ve programın geliştirilmesine katkıda bulunmak (biçimlendirici değerlendirme),

Dersin amaçlarına ne ölçüde ulaşıldığı, kullanılan yöntemlerin etkililiği, öğretim programının uygulamada zayıf kalan yönleri hakkında geri bildirimler vererek programın gelişmesine katkı sağlar. Ayrıca, öğretimde yüksek standartlara ulaşabilmek için eksikliklerin giderilmesine yardımcı olur.

2. Kadrolu atama, terfi ve ücret artırımını konularındaki kararların alınmasını sağlamak (yargısal değerlendirme),

Öğrenciler tarafından öğretim elemanlarının performansını kurumsal düzeyde belirlenmiş standartlara göre değerlendirmek için kullanılacak toplu bilgi elde edilmesini sağlar. Elde edilen sonuçlar bölüm içinde ve bölümler arasında karşılaştırmalar yapılmasını kolaylaştırır. Görevinde en başarılı olanlara en fazla maaş artışı yapılır. Kadrosuz çalışanlara kadro, kadrolu öğretim üyelerine ise derece ya da unvan verilir.

3. Ders ve öğretim elemanı seçimi için öğrencilere bilgi sağlamak.

Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin sonuçları öğrencilerin ders ve öğretim elemanı seçimi yaparken fikir edinmesini sağlar (Hoyt ve Palet, 1999; Johnson, 2000; Chen ve Hoshower, 2003; Robertson, 2004).

Ülkemizde öğrencilerin öğretimi değerlendirmeleri ile ilgili yapılan araştırma sayısı son yıllarda artmasına rağmen, yurtdışında bu konudaki çalışmalar 1900'li yılların başından beri devam etmektedir (Algozzine ve diğerleri, 2004). Öğretimi değerlendirmede kullanılan ilk ölçeğin "Öğretmeni Değerlendirme Ölçeği" (Teacher Rating Scala) 1915 yılında yayınlandığı ve öğrencilerin öğretmeni değerlendirmelerinin etkililiğine ilişkin ilk çalışmaların 1920'lerde yayınlandığı görülmektedir. 1970'li yıllarda öğrenci değerlendirmelerine ilişkin yapılan araştırmalar hız kazanmıştır (Algozzine ve diğerleri, 2004; Spooen ve Mortelmans, 2006). Öğretim elemanının öğretim performansının öğrenciler tarafından değerlendirilmesine yönelik anketler başta Kuzey Amerika, Avustralya olmak üzere, Asya ve Avrupa'da artan bir şekilde kullanıldığı, Uzak Doğu'da da ilginin giderek arttığı belirtilmektedir (Theall ve Franklin, 2000). Günümüze kadar dünya genelinde öğrencilerin öğretimi değerlendirmesi sistemlerine yer verilmiş ve literatürde bu konu ile ilgili yapılmış birçok araştırma vardır.

Avrupa'da kullanılan öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirme sistemi, 1900'lerin başından beri Amerika'daki "Kafeterya tarzı" değerlendirme sisteminin özelliklerine benzemektedir. Bu yaklaşım, öğretimin değerlendirilmesinde yaygın

olarak kullanılmaktadır. Değerlendirme sisteminin uygulama aşamaları genelde şu şekildedir:

- a. Ders içeriği ve öğretim verimliliği üzerine açık uçlu ya da kapalı uçlu sınırlandırılmış sorulardan oluşan bir araç geliştirilir.
- b. En az bir madde ile dersin geneli hakkında bilgi toplanır.
- c. Ders içeriği ve eğitimcinin verimliliği hakkında yazılı yorumlar istenir.
- d. Cevapların gizliliği esastır.
- e. Anketler, dönemin sonunda, sınıflarda öğretim elemanının olmadığı bir ortamda doldurulur.
- f. Ölçüm sonuçları, biçimlendirici ve yargısal değerlendirme ile bir takım kararların alınmasında kullanılır ve “öğretimin verimliliği”nin bir kanıtı olarak, tüm eğitimcilere ve bölümlere rapor edilerek açıklanır (Algozzine ve diğerleri, 2004).

Öğretim elemanlarının öğretim performansının, öğrenciler tarafından değerlendirmesi konusu tartışmalıdır. Bu konuda Theall (2002), öğrencilerin öğretim elemanlarının performansını belirlemede hüküm verecek kadar ehil olmadığını, yeni başlayan öğrencilerin öğretim elemanının konu hakkındaki bilgisini hassas olarak ölçemeyeceğini, başka bir öğretim elemanının görüşünün alınmasının daha önemli olduğunu savunmaktadır. Öğretim elemanının kontrolü dışında olan faktörlerin (sınıf büyüklüğü, öğrenci motivasyonu vs.) sonuca etki edebileceği ve değerlendirmede kullanılan anketlerin geçerliliği ve güvenilirliğinin düşük olduğu yönünde de görüşler vardır. Cashin (1995), öğretim niteliğinin geneli hakkında bir yargıya varmak için öğrenci verileri de dahil olmak üzere, hiçbir veri kaynağının tek başına yeterli bilgi sağlayamadığını belirtmiştir. Kolitch ve Dean (1999), öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirildiği anketlerin birçoğunun geleneksel sınıf içi öğretime odaklandığını, öğretmen merkezli yöntemlerde etkinliği yansıtmak için oluşturulduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca bu anketlerin içerik geçerliliğini düşünerek tüm öğretim kavramlarını ifade edemediğini de belirtmişlerdir. Bazı öğretim elemanları, sınav notlarının yüksek verilmesinin anketlere verilecek cevapları etkileyeceğini ileri sürmektedir. Zor derslere (istatistik, finans vb.) giren öğretim elemanlarının daha avantajlı olduğu, çünkü öğrencinin sorunu dersin zorluğuna yüklediğini, bu nedenle de

anketlerde dersin öğretim elemanının yüksek not alabileceği savunulmaktadır (Barth, Charleston ve Carolina 2008).

Öğrencilerin öğretim elemanını değerlendirmesi konusunda belirtilen tüm bu olumsuz görüşlere karşı, Marsh (1984), öğrenci değerlendirmelerindeki bilginin; çok boyutlu, güvenilir ve etkili öğretimin göstergesi olması bakımından göreceli olarak geçerli olduğunu belirtmiştir. Öğrenci değerlendirmelerinin, güvenilirliği ve doğruluğu sağlandığı takdirde öğretim elemanları, öğrenci ve yöneticiler için yararlı bir uygulama olabileceğine değinmiştir. Hoyt ve Palet (1999), öğrenci değerlendirmelerinde çok sayıda değerlendirmecinin sürece katıldığını, bu durumun güvenilirliği artırıcı etki yaptığını; öğretim elemanını saatlerce gözlemlemiş kişilerin anketi doldurmasının da geçerliliği arttırdığını belirtmiştir. Barth ve diğerleri (2008) öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirildiği anketlerin genel olarak verimli olduğunu belirtmiştir. Anket sonuçlarında yüksek ortalamalara sahip öğretim elemanlarının mevcut öğrenci değerlendirme sistemini desteklerken, düşük puanlar alan öğretim elemanları bu anketlerin güvenilir olmadığını savunmaktadır. Genel eğilim, öğretim elemanlarının öğretim performanslarının öğrenciler tarafından değerlendirilebileceği yönündedir, ancak bunun uygulanmasında iyi niyetle hareket edilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçeklerin kullanılması ve sonuçlara etki edecek birçok faktörün göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Marsh, 1984; Yeşiltaş ve Öztürk, 2000; Chen ve Hashower, 2003).

Centra (1993) ise yukarıdaki görüşlere paralel olarak anketlerde dikkat edilmesi gereken unsurları şu şekilde açıklamıştır: ölçme aracının geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının mutlaka yapılması, anketlerde öğrenci kimliğinin gizliliği esasının uygulanması ve öğretim elemanının öğrencinin ankete verdiği puanları kabullenmeye eğilimli olmasıdır.

1.1.6. ÖEDD Anketleri ile Eğitim Programı İlişkisi

Eğitimin etkili, verimli ve kaliteli olabilmesi için; eğitim sistemini yönlendiren en önemli üç ögenin “öğrenci”, “öğretmen” ve “eğitim programları”nın arasındaki ilişkinin sağlıklı ve uyumlu olması gereklidir. Üniversitelerde öğretim elemanları, öğrencilerini toplumun gereksinim duyduğu nitelikte yetiştirme işini eğitim programları

aracılığı ile gerçekleştirirler ki, bu durum tüm eğitim kurumları için geçerlidir (Kalaycı, 2008b).

Varış (1988) eğitim programını; bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine yönelik tüm faaliyetler olarak tanımlamıştır. Başlıca faaliyetler; öğretim, ders dışı sosyal etkinlikler, özel günlerin kutlanması, sağlık hizmetleri, gezi, gözlem incelemeleri, sanatsal ve kültürel faaliyetlerdir (Küçükahmet, 2007).

Bir eğitim programının hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme olmak üzere dört boyutu vardır. Hedef boyutunda, “Niçin öğretelim?”, içerik boyutunda hedefleri gerçekleştirmek için “ne öğretelim?”, eğitim durumu boyutunda hedeflere ulaşmak için içeriği “nasıl öğretelim?”, değerlendirme boyutunda ise öğrencilere “ne kadar öğrettik?” sorusuna cevap verilir. Eğitim programının dört boyutu arasında dinamik bir ilişki vardır. Bir boyutta olan değişme diğer boyutları da etkilemesi beklenir. Programın boyutlarını daha etkili ve yeterli hale getirmek için program geliştirme çalışmaları gerçekleştirilir (Demirel, 2008; Küçükahmet, 2007).

Eğitim programlarının uygulanmasında en iyi sonuçları almak üzere yapılan faaliyetlerin tümü program geliştirme olarak adlandırılır. Bir programın basılı bir materyal olarak değeri ancak uygulamadaki başarısı ile ölçülebilir. Program geliştirme, düzenlenen programın masa başında değiştirilmesi, bir kısım konuların çıkarılması ya da eklenmesi değildir. Program geliştirme, süreçteki bütün unsurların başta öğretmenler olmak üzere tüm koşulların (uzman, öğrenci, veli, ders kitabı, araç-gereçler, çevre koşulları) geliştirilmesi ile mümkün olur (Varış, 1988).

Program geliştirme süreci, programın tasarlanması, denenmesi (uygulanması), değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarından oluşur. Tasarlama aşamasında, program belirlenen ihtiyaçlar ve programın boyutlarının taşıması gereken ilkelere göre yazılı olarak hazırlanır. Programın denenmesi aşamasında hazırlanan program taslağı uygulanır. Deneme sonucunda ortaya çıkan eksiklikler belirlenir. Düzeltme yapıldıktan sonra alanda uygulanır. Değerlendirme aşamasında ise, programın uygulanması sonucunda yetersiz kalan ya da ters işleyen boyutların olup olmadığına bakılır. Tespit edilen aksaklıkların programın hangi boyutlarından kaynaklandığı belirlenir ve gerekli

düzenlemeler yapılır (Demirel,2008). Programın etkililiğinin sınındığı değerlendirme aşamasında, en önemli veri kaynağı programın uygulayıcıları olan öğretmenlerdir. Değerlendirmeden elde edilen verilere göre programda gerekli düzeltmeler yapılarak program geliştirilir. Demirel (2008)'in programa süreklilik kazandırma olarak adlandırdığı bu aşamada, yapılması gereken ilk adım araştırma ve geliştirme faaliyetleridir. Bu noktada, program geliştirme uzmanlarının ve öğretmenlerin program geliştirmedeki görev ve sorumluluklarını bilmesi sürecin sağlıklı işlemesine katkı getirecektir.

Öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarına yönelik olarak düzenlenmiş olan eğitim programında, geri bildirim çok önemli bir işlevi olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, Avrupa ve ABD üniversitelerinin birçoğu başta olmak üzere, günümüz çağdaş üniversitelerinde öğrenci değerlendirmelerine dayalı geri bildirimlere çok önem verilmektedir. Bunun sonucunda, öğrencilere izledikleri eğitim programını ve öğreticilerini değerlendirme fırsatları sıklıkla verilmekte, uygulamayı etkileyen faktörleri ortaya çıkarmak için birçok araştırma yapılmaktadır (Moore ve Kuol, 2005).

Eğitim programlarının sadece öğrencilerin sınavlardaki başarı düzeyleri ile değerlendirilmesi yeterli değildir. Bu tür değerlendirme eğitim programını değerlendirmeye veri sağlar ancak daha çok öğretimin değerlendirilmesi ile ilgilidir. Eğitim programlarının değerlendirilmesi, programın niteliği ve uygulanış şekli hakkında karar vermeyi sağlayacak bilgileri kapsamalıdır (Devebakan ve diğerleri, 2003 s.30). Programın uygulanması sırasında oluşabilecek aksaklıkları anlamak için öğrencilerden görüş almak program geliştirme sürecine katkı sağlayacağı gibi, programın uygulayıcısı konumunda olan öğretim elemanlarının da kendilerini geliştirmelerini sağlayacaktır.

Öğrencilerin öğretim elemanını ve dersi değerlendirmek için yanıt verdiği sorular, aslında program geliştirme çalışmalarını için dönüt niteliği taşımakta, programın aksayan yönlerinin belirlenmesini sağlamaktadır. Ankette yer alan; ders için belirlenmiş bir amacın uygunluğu (programın amaç boyutu ile ilgili), derslerin konularının ilgi çekici olması, içeriğin anlaşılır olması (içerik boyutu ile ilgili), dersin işleniş biçimi; öğretimde kullanılan yöntemlerin uygunluğu, öğreticinin öğrenci ilgisini canlı tutabilme gücü (eğitim durumu boyutu ile ilgili), öğreticinin not vermede objektif olması (ölçme-değerlendirme ile ilgili) vb. maddeler program geliştirme çalışmalarına dönüt

sağlamaktadır. Öğretim sürecinin kritik yönlerine ilişkin olarak bu sürece katılan öğrencilerin görüşlerinin bir ölçme aracına dayalı olarak ortaya konması ve bu sürecin işleticisi olan öğretici (öğretmen) başta olmak üzere ilgililerin sonuçlardan etkili bir biçimde yararlanması öğretimin sürekli olarak gelişmesine olanak sağlayacaktır (Koç ve Coşkun, 2007).

1.1.7. Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin Oluşturulmasında Dikkat Edilecek İlkeler

ÖEDD anketleri, öğretim hakkında dönüt vermesi nedeniyle kalitenin artırılması çalışmaları için kullanılan en önemli yöntemlerden biridir. Robertson, (2004), Amerika'da yıllardır uygulanmakta olan öğrenci değerlendirme anketlerinin büyük çoğunluğunun güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları yapılmadan amatörce hazırlandığını belirtmektedir. Bu amaçla hazırlanacak olan ölçeklerin kurallara uygun olarak tasarlanması gerekir. ÖEDD anketlerinin nasıl tasarlanması gerektiği ve hangi maddelerin olması gerektiğine dair kesinleşmiş bir şablon bulunmamaktadır. ÖEDD anketlerinin hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken özellikler araştırmacı tarafından bu konudaki alanyazın taranarak dört temel madde altında toplanmıştır:

1. *Öğrencilerin öğretim elemanını değerlendirmede kullanılacak olan anket maddeleri, eğitim programı ve öğretim kavramı ile uyumlu olmalıdır.*

Öğretim elemanlarının en temel görevlerinden biri öğretim görevidir. ÖEDD anketlerinde yer alan maddelerin neler olması gerektiğine karar verebilmek için öğretim kavramı önem kazanmaktadır. Öğretim, insan yaşamının belli döneminde kazandırılan, plânlı, programlı, destekli, genellikle bir belgeyle sonuçlanan, davranışların gelişmesini hedefleyen bir kavramdır (Varış, 1998; s. 6). Öğretim elemanı işleyeceği dersi bir programa göre sunmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin öğretim elemanını değerlendirmede kullanılacak olan anket maddeleri, eğitim programı ve öğretim kavramı ile uyumlu olmalıdır.

Eğitim programı okul yönetimi altında öğrenme deneyimlerinin bir plan ve program olarak ortaya çıkmasıdır. Öğretim ise eğitim programını kullanmaya hazır hale getirmektir (Demirel,2008). Öğretim elemanı, eğitim programının boyutlarına uygun

olarak öğretim yapmaktadır. Bu açıdan, öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin hazırlanması aşamasında, anketlerdeki maddelerin, eğitim programının boyutları olan hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme ile ilişkili olması beklenmektedir. Anketlerin bu boyutlara göre gruplanması, program geliştirme çalışmalarına da kolaylık sağlayacaktır.

Öğretim çok boyutlu bir süreç olduğu için, öğretimi değerlendirme anketlerinin de bu boyutları içermesi beklenmektedir. Kolitch ve Dean (1999) araştırmalarında, 22 maddelik bir öğrenci değerlendirme anketini analiz ederek şu kategorilere bölmüştür: (1) Programın analizi, (2) Öğretmenin sınıf içi davranışı (3) Öğrenci performansının değerlendirilmesi, (4) İletişim, (5) Genel değerlendirme. Pamuk (2005) ise, öğrencilerin öğretim elemanları hakkındaki düşüncelerinin altında yatan faktörlerin türünü ve sayısını belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada, yedisi dersle ilgili 11'i öğretim elemanı ile ilgili toplam 18 maddeden oluşan "Öğretim Elemanını Değerlendirme Anketi"ni analiz etmiştir. Dersle ilgili olan maddeleri iki alt kategoride (dersin içeriği, dersin işlenişi), öğretim elemanı ile ilgili olan maddeleri de iki alt kategoride (öğretim elemanının eğitimdeki sorumlulukları, dersin işlenişinde yardımcı faktörler) toplamıştır. Cashin (1995), öğrenci değerlendirme anketlerinde yaygın olarak bulunan faktörleri; ders organizasyonu, anlaşılabilirlik, iletişim becerileri, öğretmen öğrenci etkileşimi, iş yükü, değerlendirme (sınavlar ve notlar) ve öğrencinin kendini değerlendirmesi olarak sıralamıştır.

Marsh'a (1997) göre çok boyutluluk öğretmene geri bildirim sağlayarak tanısal yarar sağladığı için önemlidir. Öğrenci değerlendirmelerinin çok boyutlu olduğuna ve amaçları öğretimi geliştirmek olduğunda çeşitli boyutların kullanılması gerektiğine dair genel bir fikir birliği bulunsa da, kişisel kararlar için kaç tane boyutun ya da hangi boyutların kullanılması gerektiği hususunda anlaşmazlık vardır (Cashin,1995).

2. Etkili öğretim ve etkili öğretim elemanı/öğretmen özelliklerinin bilinmesi gerekir.

Öğretim elemanlarının öğretim performansının ölçülmesinin hedeflendiği anketlerde, etkili bir öğretim elemanında bulunması gereken özelliklerin, ya da etkili

öğretimin ne olduğu önem kazanmaktadır. Standartlaşmış bir etkili öğretim elemanı” ya da “etkili öğretim” tanımı yapılamadığı için anketlerde yer alan maddelerin öğrencilerin öğretim hizmetlerinden beklentilerine uygun olması gerekir.

Öğrencilerin “etkili bir öğretim elemanı” olarak gördükleri eğitimcilerin hangi özellikleri olduğu, yapılan birçok araştırmada ortaya konmuştur. Buna göre, etkili bir öğretilende olması gereken özellikler; dersi eğlenceli hale getirmek, gerektiğinde araç gereçleri etkili olarak kullanmak, dersi akıcı hale getirmek, konuya hakim olmak, yeni gelişmeleri derste sunmak, öğrencisinin durumunu ve ihtiyacını anlamak, dostça yaklaşmak, güdüleyici olmak, iyi bir lider olmak ve hoşgörülü olmak olarak sıralanabilir (Sarı, 2004; Voss, Gruber ve Szmigin, 2007 ve Helterbran, 2008).

3. Geçerli ve güvenilir bir anket oluşturulmalıdır.

Alanyazın incelendiğinde, ÖEDD anketlerinin geçerliliği ve güvenilirliği üzerine tartışmalar yoğunlaşmaktadır. Güvenilirlik, belli bir özelliği ölçmek amacıyla yapılan ölçmelerin aynı bireyler üzerinde, benzer şartlarda tekrar edilebilirliğidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2009). Maddelerin tutarlılığını, istikrarını ve genelebilirliğini kapsar. ÖEDD anketleri için güvenilirlik, değerlendiricilerin hemfikir olması yani tutarlılık anlamındadır. Bir sınıftaki öğrencilerin belli bir maddeye benzer değerlendirme yapma eğiliminde olması güvenilirliğin yüksekliğini gösterir. Geçerlilik ise, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçebilmesidir (Balcı, 2009). Ölçme ile ilgili temel soru “acaba, test ölçmesi gerekeni ölçüyor mu?” sorusudur. ÖEDD anketlerinde ise bunun karşılığı, “öğrenci değerlendirme anketindeki maddeler öğretim etkililiğini ne derecede ölçebiliyor?” sorusudur. Üzerinde uzlaşmış bir “etkili öğretim” tanımı olmadığı için her şeyi kapsayıcı bir ölçüt yoktur. Yapılabilecek en iyi şey, etkili öğretimi yansıtan öğrenci değerlendirmelerinin verilerini toplayarak çeşitli yaklaşımların denenmesidir (Cashin, 1995). Değerlendirmenin geçerliliği ve faydası, maddelerin içerik ve kapsama alanına bağlıdır. İyi ifade edilmemiş ya da uygun olmayan maddeler faydalı bilgi sağlayamayacaktır (Marsh ve Roche, 1997).

4. Anket yazım tekniklerine uygun olmalıdır.

Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketlerinin hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken önemli bir konu da, maddelerin anket yazım tekniklerine uygun olması gerektiğidir. Öğrenci değerlendirme anketlerindeki maddelerin; anlaşılabilirliği, yazım ifadelerinin düzgün olması, maddelerin uzunluğu gibi madde yazım tekniklerine uygun olmaması anketin güvenilirliğini ve geçerliliğini düşürecektir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009).

Bir ankette bulunması gereken özellikler veya anket hazırlarken dikkat edilecek hususlara ilişkin çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Genel olarak bütün kaynaklar, aynı noktalara değinmektedir. Anket maddeleri yazılırken dikkat edilmesi gerekenler aşağıda özetlenmiştir:

- Soruların, araştırma amacımızı karşıladığından emin olunmalı, sorunun gerekliliği üzerinde durulmalıdır.
- Sorular tüm cevaplayıcılar tarafından aynı şekilde anlaşılmalıdır. Sözcüklerin değişik anlamlar içermesi, maddelerin çok genel olması istenilmeyen durumlardır.
- Bir soruda yalnız bir konu sorulmalıdır. İki ya da daha fazla fikri içeren sorulardan (özellikle bağlaçlı cümlelerden) kaçınılmalıdır.
- Soruların kısa ve basit olmasına özen gösterilmelidir.
- Aynı soruda birden fazla olumsuz ifade kullanılmamalıdır.
- Yönlendirici, taraflı ifadeler kullanılmamalıdır.
- Cevaplayıcıların bilgi düzeylerine uygun sorular sorulmalıdır.
- Varsayımlara dayalı sorulardan uzak durulmalıdır.
- Kısaltmalardan kaçınılmalıdır.
- Soruyu cevaplandırırken, ölçüte dayalı cevaplar gerektiren sorulardan kaçınılmalıdır.
- Araştırma probleminin gerektirdiğinden daha fazla soru sorulmamalıdır (Özoğlu, 1992; Fraenkel ve Wallen, 2000; Millan ve Schumacher, 2001; Chen ve Hashower, 2003; Altunışık, Coskun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2004;

Arseven, 2004; Arıkan, 2007; Baş, 2008; Barth ve diğerleri, 2008; Kalaycı, 2008a; Balcı, 2009; Büyüköztürk ve diğerleri, 2009).

Cashin (1990), değerlendirme anketlerinde özet maddelerin bulunmasının değerlendirme amacına hizmet edeceğini belirtmektedir. Genel değerlendirme sorularıyla, kurumlar arası karşılaştırmalar ve cevapların kendi içinde güvenilirliği ile ilgili doğrulayıcı kanıtlar sağlar. Açık uçlu sorulara yer verilmesi ve öğrencilerin her madde için yorum yazabileceği boşlukların bulunması da geçerlilik ve güvenilirlik açısından olumlu etki yapacaktır. Her sınıf için kullanılacak tek tip standart maddeler kullanılmaması, bir madde havuzu oluşturulması gerekmektedir. Tek tip maddeler içeren bir anketin kullanılmasının çıkaracağı sorun, öğretimin tek doğru yolunun olduğunu varsayması ve her öğretmenin her sınıfta ankette listelenen her şeyi yapması gerektiğini düşündürmesidir.

1.1.8. ÖEDD Anketlerinin Puanlanmasına Etki Eden Değişkenler

Öğrencilerin öğretim elemanlarının öğretim performansını ve dersi değerlendirdikleri anketlerin puanlanmasına etki eden değişkenler hakkında çoğu yurtdışında olmak üzere birçok araştırma yapılmıştır.

Jacobs (1995); Davies ve Lunt (2004), ÖEDD anketlerinin sonuçlarına etki eden değişkenleri üç kategoride toplamıştır. Bunlar, öğretmen, öğrenci ve ders düzeyindeki değişkenlerdir. Öğretmen düzeyinde belirleyici olarak alınan değişkenler: öğretmenin ders zamanını kullanması, hazırbulunuşluğu, ders dışı zaman, değerlendirme, öğrencinin performansı ile ilgilenmesidir. Öğrenci düzeyinde belirleyici olan değişkenler; dersi alma sebebi, sınıftaki çabası, etnik kökeni ve cinsiyetidir. Ders düzeyindeki belirleyici değişkenler ise: dersin verildiği zaman, derse ihtiyaç olup olmaması, dersin algılanan zorluk düzeyi, notların yüksek verilmesi ve sınıf büyüklüğü olarak sıralanmıştır.

Alanyazın incelendiğinde, öğretim elemanlarının ve dersin öğrenciler tarafından değerlendirildiği anketlerin puanlanmasına etki edebilecek değişkenler genel olarak şu

şekilde gruplandırılabilir: Öğrenci ile ilgili değişkenler, öğretim elemanları ile ilgili değişkenler, ders ile ilgili değişkenler, ders dışı değişkenler, idari değişkenler.

ÖEDD anketlerine verilen puanlara etkisi araştırılan öğrenci ile ilgili değişkenlere ait alanyazın incelemesi sonuçları Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2
ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Öğrenci İle İlgili Değişkenlere
Ait Alanyazın Taraması

Değişkenler	Araştırma Sonuçları
Öğrenci Cinsiyeti	Öğrenci cinsiyeti ile anketlere verilen puanlar arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir (Jacobs, 1995; March ve Roche, 1997).
Öğrenci Yaşı	Öğrenci yaşının anketlere verilen puanlara etkisi yoktur (Jacobs, 1995; Cashin, 1995). Ancak Worthington (2002), 30 yaş üzeri kız öğrencilerin anketlere daha düşük puan verdiğini belirtmiştir.
Öğrencinin Kişilik Özellikleri	Öğrencilerin kişilik özellikleri ile ankete verilen cevaplar arasında bir ilişki yoktur. Comer (2001) yaptığı çalışmada, öğrencilerin ruhsal durumlarında meydana gelen dalgalanmaların, öğrenci değerlendirme anketlerine verilen cevaplara etki etmediğini saptamıştır.
Öğrenci Etnik Kökeni (İrki)	Etnik köken değişkeni ile anketlere verilen cevaplar arasında bir ilişki yoktur. Bu değişken ile ilgili yok denecek kadar az çalışma yapılmıştır (Cashin, 1995).
Konuya Duyulan İlgi / Dersi Alma Nedeni (Dersin seçmeli olması)	Derse ilgi yükseldikçe değerlendirme sonuçları olumlu yönde etkilenmektedir. Öğrencilerin ilgilerine göre seçtikleri derslerde (seçmeli dersler) verilen puanların daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir (Cashin, 1995; Jacobs, 1995; March ve Roche, 1997; YÖK, 2000).
Beklenen- Alınan not	Beklediği notu alan öğrencilerin, ankete yüksek puanlar verdiği görülmüştür. Akademik başarısı yüksek olanlar da anketlere yüksek puan vermektedir. Ancak bu durum, öğrencilerin yüksek not almalarından mı, yoksa derste öğrendiklerinden dolayı mı kaynaklandığı belirsizdir (Cashin, 1995; Comer, 1991; Jacobs, 1995; Kemp ve Kumar, 1990, Barth ve diğerleri 2008).
Hale Etkisi (Halo Effect)	Öğrencilerin kazandığı deneyimlerin, gelecekteki edinecekleri deneyimleri olumlu ya da olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Oluşan ön yargının (hale etkisi) anketlere verilen cevaplara etki ettiği bulunmuştur (Algozzine ve diğerleri, 2004; Kalaycı, 2008b).

Tablo 2 araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

ÖEDD anketlerine verilen puanlara etkisi araştırılan öğretim elemanları ile ilgili değişkenlere ait alanyazın taraması Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3
ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Öğretim Elemanı İle İlgili
Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması

Değişkenler	Araştırma Sonuçları
Öğretim Elemanının Cinsiyeti	Öğretim elemanının cinsiyetinin genel olarak ankete verilen cevaplara etkisinin olmadığı saptanmıştır (Jacobs, 1995; March ve Roche, 1997). Cashin (1995), genel olarak cinsiyetin ankete verilen puanlara etki etmediğini, ancak birkaç çalışmada ise kız öğrencilerin kadın öğretim elemanlarına; erkek öğrencilerin ise erkek öğretim elemanlarına yüksek puan verdiğini belirtmiştir.
Öğretim Elemanının Yaşı	Jacobs'un (1995) yaptığı çalışmada, öğretim elemanının yaşı ile anketlere verilen cevaplar arasında bir ilişki olmadığı belirtilmektedir. Cashin (1995) yaptığı çalışmada aynı doğrultuda görüş bildirmiş ancak çok az çalışmada yaşlı öğretim elemanlarının düşük puanlar aldığını, bir çok araştırmada öğretim elemanlarının yaşı ile cevapları arasında bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Yapılan bir araştırmada aynı öğretim elemanına uzun yıllar boyunca verilen puanların ortalamalarının birbirine yakın çıkması da anketi puanlamada yaşın etkisinin zayıflığını göstermektedir (Cashin, 1995).
Öğretmenin Kişilik Özellikleri	Bilgili, sıcakkanlı, istekli, dışadönük öğretim elemanlarının anketlerden yüksek puanlar aldıkları görülmektedir. Bu özelliklerin öğrenciyi başarmaya motive ettiği belirtilmektedir (Cashin, 1995)
Öğretim Elemanının Etnik Kökeni	Etnik köken değişkeni ile anketlere verilen cevaplar arasında bir ilişki yoktur. Bu değişken ile ilgili yok denecek kadar az çalışma yapılmıştır (Cashin, 1995).
Öğretim Elemanının Ünvanı	Jacobs (1995), öğretim üyelerinin öğretim görevlilerinden yüksek puan aldığını belirtmiştir. Cashin (1995), deneyimli akademisyenlerin yeni mezun olmuş araştırma görevlilerinden daha yüksek puan aldığını belirtmiştir.
Araştırma Üretkenliği	Fazla yayınları olan öğretim elemanları ile ankete verilen puanlar arasında çok düşük pozitif ilişki bulunmuştur (Jacobs, 1995; Feldman, 1987).
Öğretim Yöntemi Etkisi	Dersin öğretmen merkezli anlatımı yerine, öğrencilerin derse katılarak tartışma ortamının oluşturulduğu ve uygulamaya ağırlık verildiği sınıflarda öğrencilerin anketlere verdiği puanların daha yüksek olduğu belirlenmiştir (YÖK, 2000).

Tablo 3 araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

ÖEDD anketlerine verilen puanlara etkisi araştırılan ders ile ilgili değişkenlere ait alanyazın taraması Tablo 4’te özetlenmiştir.

Tablo 4
ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Ders İle İlgili Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması

Değişkenler	Araştırma Sonuçları
İş Yüğü- Dersin zorluğu	Çok gayret ve zaman isteyen derslerin anketlerde daha yüksek puan alma eğiliminde olduğu gözlenmiştir (Feldman, 1978; Aleamoni, 1981; Jacobs, 1995).
Dersin Öğretildiği Saat	Genel olarak yapılan araştırmalarda dersin verildiği saatin anketlere verilen cevaplara etki etmediği belirtilmiştir (Aleamoni, 1981; Feldman, 1978; Jacobs, 1995). Comer (2001) ise, sabah saatlerindeki derslerin öğlenden sonraki derslere göre daha yüksek puanlandığını belirtmiştir.

Tablo 4 araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

ÖEDD anketlerine verilen puanlara etkisi araştırılan ders dışı değişkenlere ait alanyazın taraması Tablo 5’te özetlenmiştir.

Tablo 5
ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan Ders Dışı Değişkenlere Ait
Alanyazın Taraması

Değişkenler	Araştırma Sonuçları
Sınıf Mevcudu	Genel olarak, öğrenci sayısı az olan sınıfların anketlere daha yüksek puan verdiği belirtilmiştir (Cashin, 1995; Comer, 2001; Jacobs, 1995; Kemp ve Kumar, 1990; YÖK, 2000). Ancak tersi durum da görülebilmektedir (March ve Roche, 1997).
Sınıf Düzeyi	Üst sınıflar alt sınıflara göre daha yüksek puanlar verme eğilimindedirler (Jacobs, 1995; Kemp ve Kumar, 1990). Heltebran (2008) sınıf düzeyi yükseldikçe anketlere verilen puanların ortalamasının yükseldiğini saptamıştır.
Program Farklılığı	Anketlere sosyal bilimler alanındaki programlarında yüksek, fen bilimler alanındaki programlarda ise düşük puan verilmektedir. Sanat alanındaki programlarda verilen puanlar ise diğer alanlara göre daha da yüksektir (Cashin, 1990; Feldman, 1978; Jacobs, 1995). Matematik gibi fen bilimleri alandaki programların puanlarının düşük olmasının nedeni, derslerin kapsadığı konuların fazla olması nedeniyle hızlı işlenmesi ve derslerde öğrencilerin çok çalışmalarının istenmesi olarak gösterilmiştir (YÖK, 2000).

Tablo 5 araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

ÖEDD anketlerine verilen puanlara etkisi araştırılan idari değişkenler ile ilgili alanyazın taraması Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6
ÖEDD Anketlerine Verilen Puanlara Etkisi Araştırılan İdari Değişkenlere Ait Alanyazın Taraması

Değişkenler	Araştırma Sonuçları
Değerlendirme Amacının Bilinmesi	Anket sonuçlarının öğretim elamanlarının görevde yükselme, maaş ödüllendirme vb. kararların uygulanmasında kullanılacağı öğrencilere açıklanırsa verilen puanların daha yüksek olduğu; öğretim elemanının gelişmesi için kullanılacağı belirtilmesi durumunda ise daha düşük puanlar verildiği görülmüştür (Feldman, 1978; Jacobs, 1995).
Anketin Uygulanma Şekli	İsim yazılması istenmezse ve öğretmen orada değilse anketlere daha düşük puan verilmektedir (Cashin, 1995; Jacobs, 1995). Centra (1993), öğretim elemanlarının değerlendirme esnasında sınıfta bulunmaları durumunda anketlerin yüksek puanlandığını saptamıştır.
Değerlendirme Zamanı	Final sınavının hemen öncesi veya sonrası yapılan anket uygulamalarının zaman sıkıntısı, yorgunluk ve kaygı nedeniyle düşük geçerliliği olduğu belirtilmektedir (Jacobs, 1995). Kemp ve Kumar 1990 ise değerlendirme zamanı ile verilen cevaplar arasında bir ilişki olmadığını belirtmiştir.

Tablo 6 araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

ÖEDD anketlerine etki eden değişkenlerin araştırılması, daha güvenilir ve geçerli anketlerin geliştirilmesini ve daha objektif biçimlendirici/yargılayıcı değerlendirme yapmayı sağlayacaktır.

Üniversitelerde kullanımı giderek yaygınlaşan öğretim elemanının öğretim performansının öğrenciler tarafından değerlendirilmesi uygulamasında anketlerin hazırlanması aşaması büyük önem taşımaktadır. Anketlerin konu uzmanları tarafından, geçerliliği ve güvenilirliği sağlanarak, anket hazırlama tekniklerine uygun bir şekilde hazırlanması gerekir. Ayrıca, öğrencilerin öğretimi değerlendirmesi için hazırlanan anket maddelerinin, eğitim programıyla da uygun olması gerekmektedir. Öğrencilerden alınan geri bildirim sayesinde, hem öğretimin kalitesi artacak, hem de program geliştirme için veri sağlanacaktır. Programın boyutlarına göre kategorilere ayrılarak hazırlanacak bir ÖEDD anketi, uygulama sonuçlarının değerlendirilmesini kolaylaştıracak, aynı zamanda anketin geçerliliğini de arttıracaktır.

Anket maddeleri için programın boyutlarına göre oluşturulacak madde havuzu ile ÖEDD anketlerini uygulayacak birimler, eğitim programına ve derslerin özelliklerine göre madde havuzundan maddeleri seçerek kendi anketlerini oluşturabilecektir. Böylece uygulama ağırlıklı dersler ya da teorik ağırlıklı dersler için geçerliliği ve güvenilirliği yüksek anketler oluşturulabilir. Öğretim elemanlarının kendileri ve uzmanlarla birlikte seçtikleri sorularla hazırladıkları ÖEDD anketlerinin uygulaması fikri, öğretim elemanının kendi eksikliklerini görmesi açısından olumludur, ancak anket sonuçlarının yargısal değerlendirme için kullanılacağı durumlarda tarafsız bir komitenin oluşturulması ve anket uygulamalarının her aşamasının bu komite tarafından yürütülmesi gerekmektedir. Aksi takdirde öğretim elemanları yüksek puan alacakları maddeleri seçerek ankete eklemeleri gibi geçerliliği ve güvenilirliği düşüren uygulamalar görülebilir. İyi bir değerlendirme için verileri tam ve adil olarak kullanacak ve karar verecek tarafsız bir komite gereklidir (Theall ve Franklin, 2000).

1.2.Araştırmanın Amacı

Araştırmada, yükseköğretim kurumlarında öğretim performansını değerlendirme amacıyla kullanılan “Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketleri”nin eğitim programının boyutları, anket hazırlama teknikleri açısından incelenerek üniversitelerde kullanılabilir bir anket örneği geliştirilmesi ve bu anketin çeşitli değişkenlerle ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Belirtilen amaca ulaşmak için şu sorulara cevap aranacaktır.

1. ÖEDD anketlerinde yer alan ve öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeye yönelik maddeler eğitim programının boyutlarına göre nasıl yapılandırılmıştır?
2. ÖEDD anketlerinde yer alan ders değerlendirmeye yönelik maddeler nasıl yapılandırılmıştır?
3. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını genel olarak değerlendiren maddeler nasıl yapılandırılmıştır?

4. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını değerlendiren açık uçlu maddeler nasıl yapılandırılmıştır?
5. Anket hazırlama ilke ve tekniklerine göre ÖEDD anketleri nasıl yapılandırılmıştır?
6. Eğitim programının boyutlarına ve anket hazırlama ilke ve tekniklerine uygun ÖEDD anketi oluşturulması.
7. Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan “öğretim elemanını değerlendirme” maddelerine verilen puanlar; alan türüne, akademik başarı durumuna, cinsiyete, sınıf düzeyine ve dersi tekrar alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?
8. Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan “ders değerlendirme” maddelerine verilen puanlar; alan türüne, akademik başarı durumuna, cinsiyete, sınıf düzeyine ve dersi tekrar alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bir eğitim programının başarısı, ancak programın uygulanması ile anlaşılabilir. Üniversitelerde eğitim programın uygulayıcısı olan öğretim elamanlarının öğretim performanslarının ve derslerin değerlendirildiği öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin programın boyutlarını kapsayacak şekilde hazırlanması program geliştirme çalışmalarına kolaylık sağlayacaktır.

Halen yükseköğretim kurumlarında kullanılmakta olan ÖEDD anketlerinin programın boyutlarına ve anket hazırlama ilke ve tekniklerine göre değerlendirilmesi, doğru ve amaca hizmet eden bir ölçme aracının geliştirilmesini sağlayacaktır. Öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmeye yönelik hazırlanan örnek bir ÖEDD anketinin bu konuda çalışanlara yol gösterici olması beklenmektedir.

Öğrencilerin ankete verdikleri cevaplara etki eden değişkenlerin araştırılması, geçerli ve güvenilir bir ÖEDD anketinin geliştirilmesine katkı getirecektir. Anket

sonuçları, üniversitenin temel görevlerinden birisi olan öğretim fonksiyonu hakkında geri bildirim vererek kalitenin artmasını sağlayacaktır. Ayrıca bu çalışma yükseköğretimde kalite konusunda araştırma yapanlara ve üniversitelerde bulunan akademik değerlendirme ve kalite geliştirme kurulu (ADEK) için önemli veriler sunacaktır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracı (ÖEDD anketi) araştırmanın amacına hizmet eder niteliktedir.

Öğrenciler, öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirebilirler.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, öğretim elemanlarının öğretim performansının değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerden “öğrenciler tarafından yapılan değerlendirme” yöntemi ile,

Türkiye’de öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendiren devlet ve vakıf üniversitelerinin anketleri ile,

Anketlerde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendiren maddeler ile,

Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinin uygulama verilerinin analizi, kapalı uçlu sorular ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yükseköğretim Kurumları: Ortaöğretime dayalı en az iki yıllık öğretim veren kurumlardır.

Öğretim Elemanı: Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarıdır.

Kalite: Kalite bir ürün ya da hizmetin belirlenen ya da olabilecek ihtiyaçları karşılama kabiliyetine dayanan özelliklerin toplamıdır (İSO 9000 Standartları) Kalite, istenen özelliklere uygunluktur (Kavakoğlu, 1999, s.10).

Yükseköğretimde Kalite: Öğrencinin şimdi ve gelecekte okuluna ve topluma bağlılığını artıracak sosyal, psikolojik, ilmi ve ahlaki değerlerini geliştirecek sistemlerin sürekli iyileştirilmesidir (Özcan, 1997, s. 35).

Toplam Kalite Yönetimi: Genel olarak “güçlü liderlik, katılımcı yönetim ve ekip çalışmasının bir bileşimi”, “hatasız ürün üretme” veya “müşteri memnuniyeti” olarak tanımlanmaktadır (Özden, 1998, s.164).

Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme (ÖEDD) Anketi: Öğretim elemanlarının öğretim performanslarının ve derslerinin öğrenci tarafından değerlendirilmesi amacıyla kullanılan veri toplama aracıdır.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde literatür taraması sonucu ulaşılan, konuyla ilgili daha önce yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir. Ulaşılan bu çalışmalar da “Türkiye’de Yapılan İlgili Araştırmalar” ile “Türkiye Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar” olmak üzere iki başlık altında sunulmuştur. Her başlık altında sıralama, araştırmaların amaçlarına göre kendi içinde kronolojik olarak verilmiştir. İlgili araştırmaların amaçlarının sıralaması şu şekilde takip edilmiştir: öğretim elemanının öğretim performansının değerlendirilme yöntemleri, etkili öğretim elemanı özellikleri, öğretimin öğrenci tarafından değerlendirildiği sistem hakkında görüşler, anket geliştirme süreci ve son olarak da ÖEDD anketlerine verilen cevaplara etki eden değişkenler ile ilgili araştırmalar.

2.1. Türkiye’de Yapılan İlgili Araştırmalar

Kalaycı (2009) tarafından yapılan çalışmada, yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin öğretim performansını değerlendirme sürecinde kullanılan yöntemler incelenmiştir. Öğretim elemanlarının öğretim performansının on başlık altında değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Bu yöntemleri; öğrenci değerlendirme anketi, bölüm veya anabilim dalındaki tecrübeli meslektaşları tarafından yapılan değerlendirme, kendi kendini değerlendirme, yöneticilerin değerlendirmesi, üniversite dışından uzman değerlendirmesi, mezun olan öğrencilerin değerlendirmesi, en başarılı öğretimi gerçekleştiren öğretim elemanlarına verilen ödüller, video çekimleri, mezunlar hakkında işverenlerin görüşleri ve öğrencilerin öğrenme düzeyi olarak sıralanmıştır.

Araştırma sonucunda, yargısal ve biçimlendirici değerlendirmelerin her ikisini de kapsayan bütünleşik ve sistematik bir değerlendirme sisteminin olmadığı, Türk yükseköğretimin sisteminde her iki amaçla yapılmaya çalışılan değerlendirme sisteminde önemli sorunlar olduğu belirlenmiştir. Bu sorunlardan biri, öğretim elemanının yargısal amaçlı değerlendirmelerinde öğretim performansının araştırma performansı için gösterilen tizlikle değerlendirilmemesi olarak saptanmıştır. Diğer ise,

biçimlendirme amaçlı değerlendirmelerde, kısıtlı yöntemlerin kullanıldığı ve verilerin amacına uygun olarak değerlendirilmediği belirtilmektedir.

Devebakan ve diğerleri (2003) tarafından yapılan çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin, aldıkları dersleri ve dersleri veren öğretim üyelerini değerlendirmeleri araştırılmıştır. Öğretimi değerlendirme anketine verilen cevaplara göre en çok ve en az puanı alan maddeler belirlenmiştir. 2002-2003 bahar yarıyılında yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak “öğretimi değerlendirme anketi” kullanılmıştır. 57 yüksek lisans ve doktora öğrencisine uygulanan anket ile elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzde dağılımları ve puan ortalamaları kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, enstitüde ders veren öğretim üyelerinin öğrenciler tarafından, ders verdikleri konulardaki bilgileri ve iletişim becerileri yönünden olumlu görüldüğü, ayrıca öğretme konusunda motive olduklarının düşünüldüğü ortaya çıkmıştır. Öğretim üyelerinin güncel sunum tekniklerini kullanarak anlatması, dersin içeriğinin ve düzeyinin beklentileri karşılması maddelerine ise öğrencilerin düşük puan verdiği saptanmıştır.

Murat, Aslantaş ve Özgan (2006) tarafından yapılan çalışmada, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü'nde görev yapan öğretim elemanlarının “sınıf yönetimi etkinliklerindeki beceri düzeyleri”nin öğrenci algılarına göre belirlenmesi amaçlanmıştır. 2003-2004 öğretim yılında Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 500 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim öğretim etkinliklerini değerlendirme ölçeği”ni 453 öğrenci cevaplamıştır. Araştırma sonucunda, öğrenci algıları açısından eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının çok azının sınıf içi eğitim-öğretim etkinliklerinde yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetleri ve sınıf düzeyleri öğretim elemanlarının sınıf içi öğretim etkinlikleri yerine getirme düzeylerine ilişkin algılarda farklılık oluştururken, bölümleri ise farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Öğretim elemanlarının sınıf yönetimi konusunda yeterli bilgi ve beceri ile donanımlı olarak yetiştirilmesi gerektiği, bunun için de öğretim elemanlarının öğretmenlik formasyonu eğitimine önem verilmesi; iletişim, rol yapma ve öğretim teknikleri ile materyallerini etkili kullanma konularında yeterli eğitim almaları önerilmiştir.

Aksu, Çivitçi ve Duy (2008) tarafından yapılan araştırmada, yükseköğretim öğrencilerinin öğretim elemanlarının ders uygulamaları ve sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin 11 lisans programında öğrenim gören 642 öğrenciye uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde ve kay-kare teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin, öğretim elemanlarının davranışları, ders uygulamaları ve ölçme-değerlendirme uygulamalarına ilişkin olarak genellikle olumsuz bir algıya sahip oldukları saptanmıştır. Öğretim elemanlarının ders uygulamalarında genellikle alanında donanımlı olma, derslerine önem verme, derslere zamanında girme gibi geleneksel öğretmen rolünü yerine getirdikleri saptanmıştır. Derslerde ilgi çekici etkinliklere yer verilmeme, not tutturma, öğrencileri derse hazırlıklı gelmeye özendirmeme gibi öğretme sürecinde etkili olmayan uygulamalara ağırlık verdikleri belirtilmiştir. Öğrencilerin görüşleri öğretim türü, bölüm çeşidi ve sınıf düzeyine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Fakültedeki öğretim elemanlarının ders uygulamalarına ilişkin olarak birinci öğretim öğrencileri daha olumsuz görüşler bildirmiştir. Özel yetenekle öğrenci alan bölümlerin öğrencileri ders uygulamaları ve öğretim elemanlarının davranışlarına ilişkin daha olumlu değerlendirmelerde bulunduğu gözlenmiştir. Öğretim elemanlarının davranışları ve ders uygulamalarına ilişkin olarak 4. sınıf öğrencileri daha olumlu görüşler bildirirken, 3. sınıf öğrencileri genellikle daha olumsuz algılamalara sahip olduğu görülmüştür.

Yeşiltaş ve Öztürk (2000) tarafından yapılan çalışmada, öğretim elemanlarının ders vermedeki başarılarının değerlendirilmesi sisteminin Türk Kamu Üniversitelerinde uygulanabilirliği araştırılmıştır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi dekanlarına araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmış ve iki grup veri toplanması amaçlanmıştır. Öğrenci değerlendirme sisteminin üniversitelerde uygulanıp uygulanmadığı, uygulayan fakültelerde sistemin nasıl uygulandığı ve tüm fakülte dekanlarının böyle bir sistemin uygulanması hakkındaki görüşlerine ilişkin veriler toplanmıştır. 36 fakülleden 34'ünün dekanından toplanan anket verilerinin analizinde, frekans ve yüzde kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, 13 fakültenin öğretim elemanlarının ders içi performanslarının değerlendirilmesine yönelik uygulama yaptığı, 21 fakültenin ise bu uygulamayı yapmadığı görülmüştür. 13 fakültenin tamamının öğretim elemanlarının

ders vermelerindeki başarılarının değerlendirilmesinde öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeyi kullandıkları belirtilmiştir. Anketlerin değerlendirilmesini genellikle dekanların yaptığı, ikinci sırada ise bölüm başkanlarının yaptığı görülmüştür. Değerlendirme yapılırken dokuz dekanın uzman görüşü almadıkları, dört dekanın ise uzman görüşü aldıkları belirtilmiştir. Değerlendirmenin hangi amaçla kullanıldığına ilişkin araştırma sonuçları ise öğretim elemanlarının eksik yönlerinin düzeltilmesi ve öğretim kalitesinin artırılması olarak ortaya konmuştur. Araştırma kapsamına alınan üniversitelerin fakülte dekanlarının büyük bir çoğunluğu (%97) bu sistemin kamu üniversitelerinde uygulanması gerektiğini belirtmiştir.

Collins (2002) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının bakış açısını esas alarak öğretim elemanını değerlendirme sistemi incelenmiştir. Türkiye’de İngilizce eğitim veren özel bir üniversitede yapılan araştırmanın örneklemini 25 bölümden 423 öğrenci ve 95 öğretim elemanı oluşturmuştur. Veriler anket ve görüşme yöntemi ile toplanmıştır. İçerik analizi ile veriler çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin tümünün ve öğretim elemanlarının %69’unun öğrencilerin öğretim elemanlarının performansını değerlendirebileceğine inandıkları belirtilmiştir. Hem öğretim elemanları hem de öğrenciler değerlendirme formlarının; içerik açısından yetersiz olduğunu, İngilizce olmaması gerektiğini, çelişkili ifadeler içerdiğini, sınavdan hemen önce verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Öğretim elemanlarının kişilik özelliklerinin ve öğrencilerle olan ilişkisinin öğretme becerisinden daha önemli rol oynadığı hem öğrenciler hem de öğretim elemanları tarafından vurgulanmıştır. Araştırmada, ÖÖED (Öğrencilerin Öğretim Elemanlarını Değerlendirmesi) formlarının içerik ve yapısal olarak yeniden gözden geçirilmesi, ifadelerin daha açık ve anlaşılır olması, formların internet ortamında doldurulması önerilmiştir.

Koç ve Coşkun (2007) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin “öğretimi değerlendirme formu” uygulamaları ile ilgili görüşleri araştırılmıştır. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin lisans programının 3. ve 4. sınıf öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket, 602 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrenciler anketteki maddeleri genel olarak yeterli bulmuştur. Öğrencilerin kendi görüşlerinin alınmasından memnun oldukları, formdaki cevapların büyük ölçüde gerçeği yansıttığını düşündükleri saptanmıştır. Formdaki

soruları yetersiz bulan öğrencilerin, bu yetersizliğin giderilmesi için derste öğretim elemanlarının; kullandıkları öğretim teknikleri, iletişim becerileri, konusuna hakimiyeti v.b. maddeleri içerecek daha çok maddenin bulunması gerektiğini belirtmiştir.

Tonbul (2008) tarafından yapılan çalışmada, öğretim üyelerinin performansının değerlendirilmesine yönelik öğretim üyesi ve öğrencilerin görüşleri incelenmiştir. Araştırma örneklemini Ege Üniversitesi Edebiyat, Eğitim, İletişim ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinden 108 öğretim üyesi ve 230 öğrenci oluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Öğretim Üyesi Performans Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde t-testi, F testi ve içerik analizi kullanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre performans değerlendirme çalışmalarının eğitim almış öğretim üyeleri tarafından yürütülmesi ve değerlendirme sonucunda yetersiz görülen öğretim elemanlarına destek hizmeti verilmesi konusunda öğretim üyeleri arasında görüş birliği olduğu tespit edilmiştir. Üst üste yüksek performans sergileyen öğretim üyelerinin ise ödüllendirilmesi konusunda öğretim üyeleri arasında görüş birliği olduğu belirtilmiştir. Öğretim üyeleri ve öğrenciler öğretim performansını değerlendirmede en önemli değerlendirme ölçütü olarak “etkili iletişim becerisine sahip olma” ve “alanındaki gelişmeleri izleme, bilgileri güncelleme” maddelerini sıraladığı belirtilmiştir. Öğretim üyeleri, performans değerlendirmede öğretimsel etkinliklerin de akademik yayın etkinlikleri oranında dikkate alınması gerektiğini; ancak bunun için öğretimsel koşulların düzenlenmesi, değerlendirme ölçütlerinin uygun olmasının gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Sarı (2004) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin gözlemleriyle öğretim elemanlarının yeterliliklerini belirleyen bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Amaca ulaşmak için, öğretim elemanlarının yeterliliklerini öğrenci değerlendirmeleri ile belirlemede Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerinden faydalanmıştır. “Öğretmen Yeterlilikleri Performans Göstergeleri”nden öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirebileceği 100 madde belirlenmiştir. Bu maddelerin uygun olup olmadığı hakkında alanında uzman üç öğretim üyesinden görüş alınmış, öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirebileceği 42 madde belirlemiştir. Deneme formu için seçilen 42 maddenin öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını yarı yapılandırılmış odak grup

görüşme tekniği ile incelenmiştir. Anlaşılmada zorluğa neden olan 12 madde öğrencilerle birlikte anlaşılır hale getirilmiştir.

Çalışma örneklemini, 205 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Anket maddeleri arasındaki tutarlılık Cronbach Alfa katsayısı ile hesaplanmış, ölçeğin yapı geçerliliği ise açımlayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi ile öğretim elemanı yeterlilik ölçeğinin yedi faktörlü olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin ölçekteki maddeler içindeki yüzdesi ise şöyledir: Maddelerin %28'i öğretim elemanlarının başarıya yöneltme güdüsü ile ilgili olduğu, %23'ünün öğretim elemanlarının öğrencileri ile olan ilişkisini, öğrenme öğretme sürecini düzenleme, öğretimi bireyselleştirme, dönüt ve değerlendirme alt ölçeklerinin her biri ölçekteki maddelerin %10,25'ini, öğrenci kişisel gelişimini destekleme ise %5'ini oluşturmaktadır.

YÖK (2000) tarafından yapılan araştırmada, öğrenci değerlendirme formlarına verilen cevaplara etki edebilecek değişkenler incelenmiştir. Bu değişkenler şöyle sıralanmıştır: Dersteki öğrenci sayısı, programın farklılığı, dersin alınış nedeni, dersin düzeyi, dersin işleme yöntemi, dönem içerisinde verilen notların yüksekliği. Bu araştırmada anketlerde sorulacak olan soruların nasıl olması gerektiği üzerinde de durulmuştur. Anketin ana amaçları doğrultusunda soruların sorulması gerektiği ve fazla soru sormaktan kaçınılması gerektiği belirtilmiştir.

Pamuk (2005) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin öğretim üyeleri hakkındaki düşüncelerinin altında yatan faktörlerin türü araştırılmıştır. 2003-2004 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde 192 lisans öğrencisine uygulanan "Öğretim elemanı değerlendirme anketi" ile veriler toplanmıştır. Faktör analizi ile veriler çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, ankette yer alan dersle ilgili olan maddeler iki alt kategoride (dersin içeriği, dersin işlenişi), öğretim görevlisi ile ilgili olan maddeler de iki alt kategoride (öğretim elemanının eğitimdeki sorumlulukları, dersin işlenişinde yardımcı faktörler) toplanmıştır.

Kalaycı (2008a) tarafından yapılan çalışmada, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi'nde yükseköğretimde öğretimi değerlendirme anketlerinde öğrenci algılarındaki farklılıkların puanlamaya etkileri araştırılmıştır. 2004-2005 yılında yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak Gazi Eğitim Fakültesi'nde öğretim elemanını

değerlendirme amacıyla kullanılan “öğretim elemanı değerlendirme anketi” kullanılmıştır. İçerik analizi ile veriler çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, uygulanan ankette yer alan bazı maddelerin binişik olmasının puanlamada kararsızlığa ve yanlış anlamaya neden olduğu, şartlı ifade edilen maddelerin sadece bir bölümüne puan verildiği, öğrencilerin hatırlayamadıkları sorularda dahi puan verdiği, hale etkisinin görüldüğü, bilmediklerini ifade ettikleri halde puan verdikleri ve öğrencilerin sınavlarda bekledikleri notu aldıklarında daha yüksek not verdikleri saptanmıştır.

Kalaycı, Watty ve Hayırsever (2008) tarafından yapılan araştırmada, Türk üniversitelerindeki akademisyenlerin, kalite konusunda hangi yaklaşımları ya da referans noktalarını temele aldıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, Watty tarafından geliştirilen “*Quality in Accounting Education Survey*” adlı ölçme aracı kullanılmıştır. Araştırmanın verileri 2007–2008 öğretim yılı bahar döneminde Gazi, Ankara, Hacettepe ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerinin, İktisadi İdari Bilimler Fakültesinin İşletme Bölümleri’nde görev yapan 64 akademisyenden görüşme yolu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türk üniversitelerinin öğrenciyi merkeze alan dönüşümsel kalite anlayışını değil, mükemmel olma / elitist kalite anlayışının benimsediği tespit edilmiştir.

2.2. Türkiye Dışında Yapılan İlgili Araştırmalar

Cranton ve Hillgarten (1981) tarafından yapılan araştırmada, öğretim elemanının öğrencilere davranışı ile anketlere verilen cevaplar arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğretim elemanının dersi videoya kaydedilmiş ve öğrencilere süreç sonunda öğrenci değerlendirme anketleri uygulanmıştır. Öğretim elemanlarının öğrenci davranışlarını övdüklerinde, sorular sorup öğrenci cevaplarını daha anlaşılır hale getirdiklerinde öğrencilerin öğretim elemanına yüksek puan verdikleri gözlenmiştir.

Voss ve diğerleri (2007) tarafından yapılan çalışmada, öğrenci görüşlerine göre verimli öğretim elemanlarının taşıması gereken özellikler araştırılmıştır. Araştırmada, araç-amaç yaklaşımı (means-end approach) ve merdivenleme tekniği (laddering technique) yöntem olarak kullanılmıştır. 29 üniversite öğrencisi ile görüşme yapılmış, 53 öğrenciye de anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler; öğretim elemanlarının bilgili, istekli, ulaşılabilir ve arkadaş canlısı olmaları gerektiğini

belirtmiştir. Öğretim elemanları yeterli iletişim ve öğretim becerilerine sahip olmalı, çeşitli öğretim yöntemlerinden en uygun olanı seçebilmelidir. Araştırmada, öğrencilerin sınavları geçebilmek ve mesleklerine hazırlanabilmek için öğretim elemanlarının nitelikli olması gerektiği belirtilmiştir.

Helterbran (2008) tarafından yapılan çalışmada, etkili öğretim elemanlarında bulunması gereken özellikler hakkında öğrencilerin görüşleri araştırılmıştır. Pensilvanya’da bulunan üç üniversitenin öğretmen eğitimi programını örneklem olarak seçmiştir. Veriler, www.ratemypofessors.com/faq.jsp sitesine yazılan öğrencilerin üniversitedeki öğretim elemanlarının performanslarına yönelik yazdıkları yorumlardan elde etmiştir. Buradan seçilen üç üniversitenin eğitim fakültesine ait 283 öğretim elemanına ait veriler toplanmıştır. Yorumlar içerik analizi ile çözümlendiğinde, veriler üç grupta sınıflandırılmıştır: “Bilgi ve sunum”; “öğretim elemanının kişilik özellikleri” ve “mesleki nitelikler”. Öğrenciler etkili öğretim elemanlarında, bilgi düzeyi ve sunumu açısından derin bir bilgi birikimi olmasını ve bu bilgiyi iyi bir şekilde aktarmasını; kişilik özellikleri açısından öğretmeye istekli olmasını, canayakın davranmasını, mesleki nitelik açısından ise sınıfa hakim olmasını, derste tartışma ortamı sağlamasını ve soruların cevaplanmasını beklemektedir.

Kolitch ve Dean (1999) tarafından yapılan çalışmada, ABD’de uygulanmakta olan bir öğrenci değerlendirme anketini öğretimin aktarma ve eleştirel model açısından incelenmiştir. Araştırmacı anketi; programın düzenlenmesi, öğretmenin sınıf içi davranışı, öğrencinin kendi performansını değerlendirmesi, iletişim ve genel değerlendirme olmak üzere beş kategoride analiz etmiştir. Araştırma sonucunda, değerlendirme formunda tanımlanan öğretmen davranışlarının aktarım modeli öğretim paradigması ile daha uyumlu olduğu, eleştirel modelin temel amaç ve felsefesini yakalayamadığı görülmüştür.

Oliver, Tucker, Gupta and Yeo (2008) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin öğrenmelerine etki eden faktörleri belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Avusturalya’da Curtin Üniveritesi’nde daha önce uygulanan öğrencilerden öğretime dair geri bildirimlerin alındığı ölçekler değerlendirilmiştir. Bu ölçeklerde daha çok öğretmen özellikleri üzerine odaklandığı ve amaca uygun olmadığı saptanmıştır. Ölçek formatını belirlemek ve ölçek birimini belirlemek amacıyla 102

öğrenci ile röportaj ve anketler yoluyla görüşler alınmış ve birisi 4'lü diğeri 5'li likert yapıda iki anket taslağı oluşturulmuştur. Veriler faktör ve Rasch analizi ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda 4'lü ve 5'li likert tipinde verilen cevapların birbiriyle uyumlu olduğu, faktör analizi sonucunda da her maddenin farklı bir davranışı ölçtüğü görülmüştür. Geliştirilen taslak hakkında öğrenci memnuniyetleri sorulmuştur. Öğrenciler taslağın uzunluğundan ve anketlerin formatından memnun olduklarını belirtirken; 4'lü likert tipi ankete cevap veren öğrencilerin %16'sı "kararsızım" seçeneğinin de olmasını, yani ölçeğin 5'li likert yapıda olmasını önermiştir. Ayrıca, öğrencilerin nitel geri bildirimlere ankette daha fazla yer verilmesini, bir sorunun da tam anlaşılmadığı için çıkarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Düzeltmeleri tamamlanan 5'li likert tipindeki taslak internette denenmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda üç maddede değişiklik yapılmış ve ankete son hali verilmiştir.

2005 yılında Curtin Üniversitesinde altı haftalık bir uygulama sonucunda, 6036 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler faktör analizi ile çözümlendiğinde anketin yedi faktörlü yapıda olduğu görülmüştür. Anket analiz sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde olduğu, ancak anketteki her bir maddenin sadece bir davranışı ölçtüğü, genellemenin yanlış olduğu belirtilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öğrenmelerine etki eden faktörleri belirleyen, ünitenin olumlu ya da eksik yanlarını gösteren, öğretim elemanlarına öğrencilerin öğrenme özellikleri ve derse ilgisi hakkında bilgi veren bir anket geliştirilmiştir.

Neumann ve Neumann (1983) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin öğretim elemanlarının öğretimsel performansını değerlendirmesinde sınıf düzeylerinin ve bölümlerin farklılığının cevaplara etkisi incelenmiştir. Araştırma verileri 1981 yılı bahar döneminde toplanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretimin değerlendirilmesine dört faktörün etki ettiği bulunmuştur. Bu faktörler; dışsal değişkenler (ders mevcudu ve ders türü), öğretmen bilgisi, süreç ve bilişsel katkıdır. 1. ve 2. sınıflarda genel öğretim "öğrenci katılımı" ve "bilişsel katkı"dan etkilenirken, 3. ve 4. sınıflarda ise "öğretmen bilgisi" etkisinin daha fazla olduğu belirtilmiştir. Sınıf düzeyleri arttıkça genel değerlendirme sorularına verilen puanların düştüğü gözlenmiştir. Araştırmada, sosyal bilimlerde fen bilimlerine göre, öğretim elemanının performansını belirlemede öğretim elemanının sunum tarzı önemli bir özellik olarak görülmüştür.

Jacobs (1995) tarafından yapılan araştırmada, öğrenci değerlendirme anketlerinde puanlamaya etki eden faktörler literatür taraması yapılarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda zor derslere öğrencilerin daha yüksek not verme eğiliminde olduğu, sınıfın başarı düzeyi yükseldikçe puanların yükseldiği, seçmeli derslere daha yüksek puan verildiği, küçük sınıfların daha yüksek puan aldığı, fen bilimleri derslerinin öğretim elemanlarının sanat ve beşeri bilimlerden daha düşük not alma eğiliminde olduğu, final sınavları sırasında yapılan değerlendirmelerin bu dönemden önce verilenlere göre daha düşük puanlandığı bulunmuştur. Öğretim elemanının yaşının, öğretim tecrübesinin ve cinsiyetin puanlamaya etki etmediği saptanmıştır.

Comer (2001) tarafından yapılan çalışmada, öğretimin öğrenci tarafından değerlendirilmesinde cevaplara etki eden faktörlerden ruh hali incelenmiştir. Araştırmada verileri Nebraska Üniversitesinde Siyaset Bilimleri Bölümü'nde öğrenci değerlendirme anketi ile toplanmıştır. Veriler faktör analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, ruh hali ile öğrenci değerlendirmeleri arasında çok az bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin dersi ve öğretim üyesini değerlendirirken, günlük yaşamdaki “ruh halinin değişikliği”nin değerlendirmeye etki etmediği belirtilmiştir.

Chen ve Hashower (2003) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin öğretimin etkililiğini değerlendirmesinde öğrencileri bu değerlendirmeye motive eden faktörlerin neler olduğunu araştırılmıştır. 105'i birinci sınıf, 103'ü son sınıf öğrencisine uygulanan anket ile veriler toplanmıştır. Regresyon analizi ve pearson korelasyon analizi ile veriler çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrenciler öğretimi değerlendirme sisteminde kendilerini etkileyen en önemli faktör olarak “değerlendirmenin öğretimde sağlayacağı gelişmeler”i belirlemiştir. Daha sonraki etkenler ise, “dersin içeriğinde ve formatında gelişme”; “öğretim elemanının terfisi” ve “öğretim elemanı seçmede öğrenciye yol göstermesi” olarak sıralanmıştır.

Robertson (2004) tarafından yapılan çalışmada; öğrenci değerlendirme anketlerine verilen cevapların verilme nedenlerini yazmaları istenilerek, öğrencilerin cevaplarına etki eden faktörler araştırılmıştır. 202 öğrenciden oluşan örneklem grubuna, öğrenci değerlendirme anketleri uygulanmıştır. 20 maddeden oluşan 5'li likert tipindeki ankette 1 pozitif durumu, 5 negatif durumu belirtmektedir. Cevabın 1'den farklı olması durumunda nedenin yazılması istenmektedir. Araştırma sonucunda öğrencilerin

kendilerine uygun olmayan sorulara bile yanıt vermeye çalıştığı, aynı soruya aynı nedeni gösteren öğrencilerin farklı puanlar verdiği, halo etkisinin görüldüğü, bazı öğrencilerin soruları anlamamalarına rağmen puanladığı saptanmıştır. Bu çalışmaya benzer bir araştırma Kalaycı (2008a) tarafından yapılarak araştırma sonuçlarını Robertson'un çalışmasının sonuçları ile karşılaştırmış ve dikkate değer benzerlik ve zıtlıklar saptamıştır.

Barth ve diğerleri (2008) tarafından yapılan çalışmada, Güney Georgia Üniversitesi'nde kullanılan öğrenci değerlendirme anketlerinin cevaplanmasında en çok hangi özelliklerin öğrencilerin öğretim elemanları hakkındaki genel fikrini belirlediği saptanmaya çalışılmıştır. 20 sorudan oluşan anket 4000 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada veriler faktör analizi ve çoklu regresyon analizi ile çözümlenmiştir. Çalışmada, "Genel olarak bu öğretim elemanını nasıl değerlendirirsiniz?" (18.madde) sorusuna verilen cevaplara etki eden faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, beş faktörün etki ettiği, ancak öğretim elemanlarının genel ortalamasını belirleyen ana faktörün, öğretim elemanlarının kalitesi olduğu bulunmuştur. Etki eden diğer faktörler ise dersin sıkıcılığı, derse ilgi, beklenen not ve öğretim elemanının yardımseverliği olarak belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, ölçme aracının hazırlanması, uygulanması, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler yer almaktadır.

3.1.Araştırma Modeli

Bu çalışma, hali hazırda var olan bir durumu olduğu şekilde betimlemeyi amaçladığından (Karasar, 2000) tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın ilk beş alt amacı için nitel araştırma yöntemi kullanılırken, yedinci ve sekizinci alt amaç için nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın 7. ve 8. alt amaçlarında *bağımsız değişkenler* alan türü, akademik başarı durumu, cinsiyet, sınıf düzeyi ve dersi tekrar alma durumudur. *Bağımlı değişken* ise öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerine verilen puanlardır. Akademik başarı durumu *sürekli*; alan türü, cinsiyet, sınıf düzeyi ve dersi tekrar alma durumu ise *süresiz değişken* özelliği göstermektedir.

3.2.Evren ve Örneklem

İlk beş alt amaç için evren ve örneklem: Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme amacıyla kullanılmakta olan tüm öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketleri bu araştırmanın genel evrenini oluşturmaktadır. Bir üniversitede uygulanan tek bir ÖEDD anketi olabileceği gibi, aynı üniversitenin farklı fakülte ya da yüksek okulunda uygulanan farklı ÖEDD anketleri de olabilmektedir. Her üniversiteye ait en az bir ÖEDD anketine ulaşılması çalışma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 32 üniversiteye ait 35 ÖEDD anketidir. Araştırmada, öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendiren anketlerin üniversitede uygulanıyor olması ölçüt olarak alındığından, örneklemin belirlenmesinde ölçüt örnekleme (criterion sampling) yöntemi kullanılmıştır ve tablo 7’de örneklemini oluşturan anketler verilmiştir.

Tablo 7

Araştırmanın İlk Beş Alt Amacının Örneklemine Oluşturan Anketler ve İsimleri

Sıra No	Üniversite Adı	Anket Adı
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Öğretim Elemanı Memnuniyet Anketi
2	Anadolu Üniversitesi	Ders Değerlendirme Anketi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü
3	Ankara Üniversitesi	Öğretim Değerlendirme Öğrenci Formu
4	Atatürk Üniversitesi	Öğretim Süreci Değerlendirme Formu
5	Atılım Üniversitesi	Eğitim Değerlendirme Formu
6	Başkent Üniversitesi	Öğretim Elemanı Değerlendirme Formu- Mühendislik Fakültesi
	Başkent Üniversitesi	Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Formu- Eğitim Fakültesi
7	Bilkent Üniversitesi	Ders ve Öğretim Üyesi Değerlendirme Formu
8	Celal Bayar Üniversitesi	Öğretim Üyesi Değerlendirme Formu
9	Çankaya Üniversitesi	Öğretim Elemanları Değerlendirme Anketi Soruları
10	Doğu Akdeniz Üniversitesi	Değerlendirme Anketi
11	Ege Üniversitesi	Ders Değerlendirme Formu
12	Erciyes Üniversitesi	Öğrenci Ders Memnuniyeti Anketi Soruları
13	Gazi Üniversitesi	Ders ve Öğretim Elemanı Değerlendirme Anketi
14	Giresun Üniversitesi	Öğretim Elemanı ve Dersi Değerlendirme Formu
15	Hacettepe Üniversitesi	Öğretim Üyesi ve Ders Değerlendirme Anketi
16	Haliç Üniversitesi	Ders Değerlendirme Formu
17	İstanbul Üniversitesi	Ders/Öğretim Üyesi Değerlendirme Anketleri- Fen Bilimleri Enstitüsü
18	İTÜ	Ders Anket Formu
	İTÜ	Öğretim Üyesi Değerlendirme Anketi
19	İnönü Üniversitesi	
20	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Ders Değerlendirme Anketi- Kimya Mühendisliği Bölümü
21	Işık Üniversitesi	Öğretim Elemanı& Ders Değerlendirme Formu
22	Kastamonu Üniversitesi	Öğretimi Değerlendirme Öğrenci Anket Formu
23	Kocaeli Üniversitesi	Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi
24	Marmara Üniversitesi	Ders ve Öğretim Üyesi Değerlendirme Formu
25	Nevşehir Üniversitesi	Öğretim Elemanı Değerlendirme Formu- Sema ve Vefa Küçük Sağlık Yüksek Okulu (teorik dersler için)
	Nevşehir Üniversitesi	Öğretim Elemanı Değerlendirme Formu- Sema ve Vefa Küçük Sağlık Yüksek Okulu (Uygulamalı Dersler İçin)
26	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Öğretim Sisteminin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi
27	Rize Üniversitesi	Öğretim Elemanı Değerlendirme Formu Öğrenci Değerlendirmesi

Tablo 7'nin Devamı

Sıra No	Üniversite Adı	Anket Adı
28	Selçuk Üniversitesi	Öğrenci Ders Anketi- Mühendislik Mimarlık Fakültesi
29	Süleyman Demirel Üniversitesi	Öğrenci Ders Değerlendirme Anketi
30	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Öğretim Elemanı Değerlendirme Anketi
31	Ufuk Üniversitesi	Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi
32	Uludağ Üniversitesi	Öğrenci Ders Değerlendirme Anketi

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmanın ilk beş alt amacının örnekleme olan 32 üniversiteye ait 35 adet anketin adları ve bazı anketlerin hangi fakültede uygulandığı hakkında bilgiler verilmektedir. Anketlerin tüm üniversitenin tamamında mı yoksa bazı fakültelerin de mi uygulandığına dair bilgi sınırlıdır. Bazı üniversiteler tek bir anketi tüm fakültelerinde uygulayabildiği gibi (Gazi Üniversitesi), bazı üniversiteler de fakültelerine göre uygulanan anketler değişmektedir (Başkent Üniversitesi). Uygulamalı dersler ve teorik dersler için farklı anket uygulaması araştırma örnekleminde sadece Nevşehir Üniversitesinde görülmektedir. Bazı üniversiteler uygulamalı dersler için anket içinde ayrı bir bölüm oluştururken (İstanbul Üniversitesi), büyük çoğunluğu bütün derslere aynı anketi uygulamaktadır (Ek 2'de anketlerden altı tanesi verilmiştir, s.128).

Yedinci ve sekizinci alt amaçlar için evren ve örneklem: Çalışmanın genel evreni, Türkiye'deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerdir. Çalışma evreni ise Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören tüm öğrencilerdir. Çalışmanın örnekleme ise; Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 2009-2010 öğretim yılında; Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü'nde yer alan Matematik, Biyoloji ve Fizik Eğitimi Anabilim Dalları; Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü'nde yer alan Felsefe ve Tarih Eğitimi Anabilim Dalları; Türkçe Eğitimi Bölümü'nde yer alan Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü'de yer alan Resim İş ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda öğrenim gören III. ve IV. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemin seçilmesinde, sosyal, fen-matematik ve güzel sanatlar alanları ile ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin düşünceleri arasındaki farklılığın ortaya çıkarılması amaçlandığı için bu bölümler seçilirken amaçlı örnekleme yaklaşımı kapsamında

maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sosyal alanlar ve fen-matematik alanları ile ilgili eğitim bölümlerinden üçer anabilim dalının seçilmesinde tabakalı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Sınıf düzeylerinin III. ve IV. sınıf seçilmesinde amaçlı örnekleme yaklaşımı kapsamında maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. III. ve IV. sınıfların seçilme nedenleri, bu sınıflardaki öğrencilerin üniversite deneyiminin fazla olması ve ÖEDD anket maddelerinin bu düzeydeki öğrenciler tarafından daha bilinçli cevaplanabileceğinin düşünülmesidir. Örnekleme oluşturan öğrencilerin alan türlerine, anabilim dallarına, cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre dağılımı tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8

Araştırmanın 7. ve 8. Alt Amaçlarının Örneklemini Oluşturan Öğrencilerin Alan Türlerine, Anabilim Dallarına, Cinsiyetlerine ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları

Alan Türü	Anabilim Dalları	Cinsiyet	III. Sınıf	IV.Sınıf	Toplam
Fen-Matematik	Matematik Eğitimi	Kız	7	14	150
		Erkek	12	4	
	Fizik Eğitimi	Kız	19	18	
		Erkek	3	4	
	Biyoloji Eğitimi	Kız	30	24	
		Erkek	8	7	
Sosyal	Felsefe Eğitimi	Kız	9	15	152
		Erkek	4	7	
	Tarih Eğitimi	Kız	13	15	
		Erkek	18	22	
	Türkçe Eğitimi	Kız	11	4	
		Erkek	15	19	
Güzel Sanatlar	Resim-İş Eğitimi	Kız	11	24	105
		Erkek	8	6	
	Müzik Eğitimi	Kız	19	26	
		Erkek	6	5	
Toplam			193	214	407

Tablo 8 incelendiğinde, 7 ve 8. alt amaçlar için örneklem; fen-matematik alanı ile ilgili üç farklı anabilim dalından 150 öğrenci, sosyal alanı ile ilgili 152 öğrenci ve güzel sanatlar alanı ile ilgili 105 öğrenci olmak üzere toplam 407 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerden 193’ü üçüncü sınıf, 214’ü ise dördüncü sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.

3.3.Verilerin Toplanması

Araştırmanın ilk beş alt amacı doğrultusunda, Türkiye’deki üniversitelerden öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmek için öğrencilerin görüşlerinin alındığı anketler toplanmıştır.

Araştırmada, anketlere ulaşmak için 94 devlet ve 45 vakıf üniversitesinden resmi yazışma (faks ile), yüz yüze görüşmeyle, internet araştırmasıyla, e-mail ve telefon ile ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu üniversitelerden 39’u devlet, dokuzu vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 48 üniversiteden cevap gelmiştir. Ulaşılan üniversitelerden 16’sı öğretimi değerlendirme amacıyla herhangi bir anket uygulamadıklarını açıklayan cevaplar vermişlerdir. Öğrencilerin öğretimi değerlendirdiği anketleri uygulayan 32 üniversiteden 35 adet ankete ulaşılmıştır. Öğretimi öğrencilerin değerlendirdiği anketleri uygulayan üniversitelerden araştırmacının ulaştığı üniversiteler ve ankete ulaşma şekli tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9
ÖEDD Anketine Ulaşılan Üniversiteler

Sıra No	ÖEDD Anketine Ulaşılan Devlet Üniversiteleri	Bilgi Alma Şekli	Sıra No	ÖEDD Anketine Ulaşılan Vakıf Üniversiteleri	Bilgi Alma Şekli
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi	İnternet	1	Atılım Üniversitesi	Faks, Elden
2	Anadolu Üniversitesi	İnternet	2	Başkent Üniversitesi	Elden
3	Ankara Üniversitesi	Elden	3	Bilkent Üniversitesi	Elden
4	Atatürk Üniversitesi	Elden	4	Çankaya Üniversitesi	Elden
5	Celal Bayar Üniversitesi	İnternet	5	Haliç Üniversitesi	Faks
6	Ege Üniversitesi	İnternet	6	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Faks
7	Erciyes Üniversitesi	Faks	7	Işık Üniversitesi	Faks
8	Gazi Üniversitesi	Elden	8	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Elden
9	Giresun Üniversitesi	Elden	9	Ufuk Üniversitesi	Elden
10	Hacettepe Üniversitesi	İnternet			
11	İnönü Üniversitesi	Faks			
12	İstanbul Üniversitesi	Elden			
13	İstanbul Teknik Üniversitesi	Elden, İnternet			
14	İstanbul Yüksek Teknoloji Enstitüsü	Faks			
15	Kastamonu Üniversitesi	Faks			
16	Kocaeli Üniversitesi	Elden			
17	Marmara Üniversitesi	İnternet			
18	Nevşehir Üniversitesi	İnternet			
19	ODTÜ	Elden			
20	Rize Üniversitesi	Faks			
21	Selçuk Üniversitesi	Elden			
22	Süleyman Demirel Üniversitesi	Faks			
23	Uludağ Üniversitesi	Faks			

Tablo 9 incelendiğinde, 23'ü devlet, dokuzu ise vakıf üniversitesinden oluşan toplam 32 üniversitenin anketine ulaşılmıştır. Yedi üniversitenin anketine internet araştırması ile, 10 üniversitenin anketine resmi yazının faks ile gönderilmesi

sonucunda gelen karşı fakslar ile, 15 üniversitenin anketine ise araştırmacının kendisi ilgili üniversiteye giderek elden alınmıştır.

Öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi öğrencilerin değerlendirmesi amacıyla herhangi bir anket uygulamadıklarını belirten üniversiteler tablo 10’da belirtilmiştir.

Tablo 10

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını ve Dersi Değerlendirme Amaçlı Herhangi Bir Anket Uygulamayan Üniversiteler

Sıra No	Öğrencilerin Öğretimi Değerlendirdiği Herhangi Bir Anket Uygulamadığını Belirten Üniversiteler	Bilgi Alma Şekli
1	Adnan Menderes Üniversitesi	Telefon
2	Aksaray Üniversitesi	Faks
3	Balıkesir Üniversitesi	Faks (Yapım aşamasında)
4	Bilecik Üniversitesi	Faks
5	Cumhuriyet Üniversitesi	Görüşme
6	Harran Üniversitesi	Telefon
7	Mardin Artuklu Üniversitesi	Telefon
8	Mersin Üniversitesi	Telefon
9	Muğla Üniversitesi	Telefon
10	Mustafa Kemal Üniversitesi	Telefon
11	Niğde Üniversitesi	Görüşme
12	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Görüşme
13	Şırnak Üniversitesi	Telefon
14	Uşak Üniversitesi	Telefon
15	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Telefon, Faks
16	Siirt Üniversitesi	Telefon

Tablo 10 incelendiğinde, 16 üniversitenin öğretim elemanını ve dersi değerlendiren herhangi bir anket uygulamadıklarına dair bilgi telefon, faks ve araştırmacının kendisi ilgili üniversiteye giderek görüşme yoluyla öğrenilmiştir.

Araştırmanın 6. alt amacı doğrultusunda, araştırmacı tarafından geliştirilen öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketinde toplam 37 adet kapalı, iki genel değerlendirme ve iki adet de açık uçlu olmak üzere toplam 41 maddenin yer aldığı bir

anket geliştirilmiştir. Öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmeye yönelik öğrenci görüşlerini yansıtan maddelerden oluşan anket, 5'li Likert (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum) tipinde ölçme aracı kullanılmıştır.

Yedinci ve sekizinci alt amaçlar için, araştırmacı tarafından geliştirilen anket ile veriler toplanmıştır.

3.4. Ölçme Aracının Hazırlanması

Anket maddelerinin belirlenmesi sürecinde, literatür taraması yapılmış, yurt içinden 35 anket (tablo 7'deki anketler, s.46) ve yurt dışından ise beş anketin (St Andrews Üniversitesi (İskoçya), Urbana Üniversitesi (Amerika), Chicago Üniversitesi (Amerika), National Üniversitesi (Avustralya), Washington Üniversitesi (Amerika)) maddeleri incelenmiştir. Hazırlanan 42 soruluk anket taslağı 30 kişilik bir gruba uygulanarak, öğrenci görüşleri alınmış; yorum ve öneriler kısmı değerlendirilerek beş soru daha eklenmiş ve 44'ü kapalı uçlu, üçü açık uçlu 47 soruluk bir anket taslağı hazırlanmıştır. Geliştirilen anket taslağı hakkında, araştırmacı tarafından hazırlanan uzman değerlendirme formu (Ek 6'da uzman değerlendirme formu verilmiştir, s.179) ile 10 uzmanın görüşü alınmıştır. Bazı maddelerin eksik olduğu bu nedenle düzeltilmesi gerektiği; bazı maddelerin ise birbirinin tekrarı olduğu, bu maddelerinde tek madde olarak sorulabileceği ve bazı maddelerin de ölçmek istediğini ölçemeyeceği için hatalı olduğu uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Uyuşum katsayısı %90'ın üzerinde olan maddelerin geçerli olduğu, %70-80 aralığında olan maddelerin ise düzeltilerek kullanılabilceği belirtilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009 s.133). Uzman değerlendirmesi sonucunda uyum katsayısı %70'in altında kalan üç soru ankettten çıkartılmış, bir soru da düzeltilerek yazılmıştır. Düzeltilen anket taslağı iki uzman tarafından kontrol edilmiş ve uygulanmasına karar verilmiştir. 41 kapalı uçlu ve üç açık uçlu sorudan oluşan anket taslağı, 2008-2009 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında III. sınıfta öğrenim gören 36 öğrenci, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalında III. sınıfta öğrenim gören 21 öğrenci ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında IV. sınıfta öğrenim gören 27 öğrenci olmak üzere toplam 84 kişilik bir gruba uygulanarak pilot çalışması yapılmıştır. Elde

edilen veriler ile anketin güvenilirliği ve geçerliliği hesaplanmıştır. (Güvenilirlik ve geçerlilik sonuçları araştırmanın alt amacı olduğundan bulgularda verilmiştir.)

Geçerliliği ve güvenilirliği test edilen ÖEDD anketi; üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin öğrenim gördüğü fakülte, bölüm adları, sınıf düzeyi, akademik başarı notu, dersi daha önce alma durumu ve cinsiyet ile ilgili sorular yer almaktadır. II. bölümde ise; öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmeye yönelik kapalı uçlu sorulara yer verilmiştir. III. bölümde ise öğretim elemanı ve ders ile ilgili genel değerlendirme soruları, yorum ve öneriler kısmı verilmiştir (Ek 1’de geliştirilen anket formu verilmiştir, s.127).

3.5. Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Araştırmada kullanılacak verileri elde etmek amacıyla kullanılan ölçme aracı (Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi) 2009-2010 öğretim yılının güz döneminde Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerindeki sekiz anabilim dalında öğrenim gören 407 öğrenciye uygulanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın ilk beş alt amacında içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, yazılı bir kaynağın içerdiği mesajların incelenmesi ve sayısallaştırılmasıdır (Fraenkel ve Wallen, 2000; Arıkan, 2007). İçerik analizinde kullanılacak süreçler, yapılacak analizin amacına ve analiz edilecek olan materyalin türüne göre şu şekilde ayrılabilir;

1. Araştırmacı analize başlamadan önce kategorileri belirler. Bu kategoriler daha önce elde edilen bilgilere ya da deneyimlere bağlı olarak şekillendirilir.
2. Araştırmacı toplanan betimsel bilgilerle konuya aşına hale gelir ve analizler devam ederken kategorilere ayrılır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008; s. 263).

Bu çalışmanın birinci alt amacında iki süreç de; 2,3 ve 4. alt amaçların analizinde ise sadece ikinci süreç, beşinci alt amaçta ise sadece birinci süreç izlenmiştir.

Yıldırım ve Şimşek (2005), içerik analizinde temelde yapılan işlemi, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve kategoriler (temalar) çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemek olarak yorumlamaktadır. Kavramı, veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere (bir sözcük, cümle, paragraf vb.) verilen anlam; kategoriye ise ilgili kavramların belli bir kategori altında sınıflandırılması olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada, anketlerde yer alan maddelerden benzer olanlar, yani aynı düşüncüyü farklı kelimelerle ifade eden cümleler “maddenin anafikiri” olarak kavramlaştırılmıştır.

Araştırmanın birinci alt amacının analizinde, üniversitelerin uyguladığı 35 adet anketin analiz aşamaları şu şekildedir;

1. Bir anketteki öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddeler programın dört boyutu (hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme) temele alınarak analiz edilmiştir. Bu çalışmada, programın eğitim durumu boyutunda yer alan iletişim alt kategorisi, anketlerde fazlaca yer aldığı için ayrı bir boyut gibi ele alınmıştır. Analiz yapılmadan önce programın her bir boyutuna araştırmacı tarafından numara verilerek kodlanmıştır (Hedef=1, İçerik =2, Eğitim Durumu=3, Değerlendirme =4, İletişim =5). Maddelerin analizi yapılırken her bir madde hangi boyutla ilgili ise o boyutu temsil eden numara maddenin kenarına yazılmıştır. Yukarıda her bir anket için yapılan bu işlem 35 anket için ayrı ayrı yapılmış ve toplam 570 madde bu şekilde analiz edilmiştir. Daha sonra aynı numaraları alan maddeler bir araya getirilmiş ve ilgili olduğu program boyutu altına yerleştirilmiştir. Bu aşamada, maddelerin programın hangi boyutuna girdiğini belirlemede, üç alan uzmanından görüş alınmıştır. Bu çalışmada içerik analizi yapıldığından programın her bir boyutu kategori olarak adlandırılabilir. İçerik analizi yönünden önceden kategorilerin belirlenip ilgili maddelerin bu kategorilere yerleştirilmesi literatürde “pre-set” olarak adlandırılmaktadır. Daha ayrıntılı ifade etmek gerekirse, araştırmacı maddelerin gireceği kategorileri önceden belirlemiştir. Bu kategoriler; “hedef”, “içerik”, “eğitim durumu”, “değerlendirme” ve “iletişim”dir. Ek 3’te eğitim durumu boyutunun analizi örnek olarak verilmiştir (s.142).

2. Programın boyutlarına (kategorilere) göre tüm anketlerin analizi tamamlandıktan sonra, her bir kategoride aynı anafikri veren maddeler bir araya getirilerek frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Anafikirlerin belirlenmesinde, renklendirme işlemi yapılmıştır. Aynı anafikirde olup farklı ifade edilen maddelerin bir araya getirilebilmesi için renklendirme işlemi kullanılmıştır. Ek 4'te eğitim durumu kategorisindeki maddelerin renklendirme işlemi ile anafikirlerine ayrılışı verilmiştir (s. 157).
3. Her boyutta oluşturulan anafikir tablosunda, birbirleriyle belli bir konuda ilişkili olan maddelerin anafikri bir araya getirilerek gruplandırılmıştır. Her bir grup bir alt kategori oluşturmuştur ve her alt kategoriye isim verilerek frekans ve yüzdesi belirlenmiştir.

İkinci alt amacın analizinde, içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu amaca ilişkin analiz aşamaları şu şekildedir:

1. Bir ankette yer alan ders değerlendirme ile ilgili maddeler incelenerek anafikri aynı olan maddeler renklendirilmiştir. Aynı anafikirde olan maddeler için tek renk kullanılmıştır ve bunun sonucunda maddelerin anafikir tablosu oluşturulmuştur.
2. Anafikir tablosunda, birbirleriyle belli bir konuda ilişkili olan maddelerin anafikri bir araya getirilerek gruplandırılmıştır. Her bir grup için bir kategori oluşturulmuştur ve her kategoriye isim verilerek frekans ve yüzdesi belirlenmiştir.

Üçüncü ve dördüncü alt amaçların analizinde, araştırmanın 2. alt amacının analizindeki benzer aşamalar izlenmiştir.

Beşinci alt amacın analizinde, anketler anket yazım tekniklerine uygunluk açısından analiz edilmiştir. Bu analizinde ölçek olarak araştırmacı tarafından belirlenen tablo 11'deki ölçütler kullanılmıştır.

Tablo 11

ÖEDD Anketlerinin Anket Yazım Tekniklerine Uygunluk Açısından
Değerlendirilmesinde Ölçüt Olarak Kullanılan Maddeler

Sıra no	Dil ve Anlatım Yönünden	Sıra no	İçerik Yönünden
1	Soruların kısa olmasına dikkat edilmelidir.	1	Sorular araştırma amacına uygun olmalıdır.
2	Aynı soruda birden fazla olumsuz ifade kullanmaktan kaçınılmalıdır.	2	Bir soruda yalnız bir konu sorulmalıdır.
3	Sorular sade bir dille yazılmalıdır.	3	Varsayıma dayalı soru sormaktan kaçınınız.
4	Kısaltmalardan kaçınılmalıdır.	4	Anlam bakımından belirsizlik oluşturan sözcükler kullanılmamalıdır.
5	Teknik dilden uzak olmalıdır.	5	Çok genel sorulardan kaçınılmalıdır.
		6	Yönlendirici ifadeler kullanılmamalıdır.
		7	Cevaplayıcıların bilgi düzeyine uygun sorular sorulmalıdır.
		8	Ölçüte dayalı cevaplar gerektiren sorulardan kaçınılmalıdır.
		9	Araştırma probleminin gerektirdiğinden daha fazla soru olmamalıdır.
		10	Hafızaya dayalı sorulardan mümkün oldukça kaçınılmalıdır.
		11	Tahmin içeren “tahminen, kabaca, yaklaşık” gibi ifadelerden kaçınılmalıdır.

Tablo 11’de yer alan maddeler, anket yazım ilke ve teknikleri ile ilgili alanyazın taraması yapılarak eklektik bir yaklaşımla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Anket hazırlamada dikkat edilmesi gereken ölçütler; dil ve anlatım ile ilgili beş madde ve maddenin içeriği ile ilgili 11 madde olarak belirlenmiştir. Anket maddelerinin 16 ölçüte uygunluğu araştırılırken; uygun olmayan maddelerin yanına ölçütlerin sıra no yazılarak kodlanmıştır (Ek 5’te analiz tablosu verilmiştir, s.172). Tablo11’in

oluşturulması aşamasında ve analiz aşamasında iki alan uzmanı ve bir dil bilimciden görüş alınmıştır.

Altıncı alt amaç doğrultusunda, geliştirilen ÖEDD anketinin güvenilirliğini test etmede iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Birden fazla yanıtın mümkün olduğu durumlarda (likert tipi ölçeklerde), testin her maddesinin diğer maddelerle olan ilişkisinin hesaplanmasında Cronbach Alfa kullanılır (Fraenkel ve Wallen, 2000; Balcı, 2009). Anket maddelerinin görünüş geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve yapı geçerliliği faktör analizi ile hesaplanmıştır.

Ölçme aracının ismi, açıklamaları ve sorularıyla ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçüyor görünmesi görünüş geçerliliği ile ilgilidir. Testin bu geçerlilik türü uzman görüşü ile değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2007). Araştırmada, hazırlanan anket taslağı uzmanların önerileri doğrultusunda maddelerde ve maddelerin düzeninde gerekli değişiklikler yapılmıştır.

Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketlerinin geçerliliğini sağlamada yaygın olarak kullanılan yöntem yapı geçerliliğidir (Marsh and Roche, 1997). Yapı geçerliliği testin ölçülmek istenen davranış bağlamında soyut bir kavramı (faktörü) doğru bir şekilde ölçebilme derecesini gösterir (Büyüköztürk, 2007; s.168). Yapı geçerliliğini incelemek için kullanılan tekniklerden biri faktör analizidir. Testten elde edilen puanların, testin ölçtüğü varsayılanı ölçüp ölçemediğini faktör analizi göstermektedir. Faktör analizi tüm veri yapıları için uygun olmayabilir. Verilerin faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısına bakılır. KMO testi, dağılımın faktör analizi için yeterli olup olmadığını test etmektedir. KMO'nun 0,60'dan yüksek olması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2007; s.126; Akgül ve Çevik, 2003; s.104). Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinin KMO katsayısı, öğretim elemanını değerlendirme maddeleri için 0,75; ders değerlendirme maddeler için 0,80 çıkmıştır. Bu sonuca göre anketin yapı geçerliliğini incelemek için faktör analizinin uygun olduğu söylenebilir.

Amaç faktör yapısını ortaya çıkarmak ise “açımlayıcı faktör analizi”; amaç daha önce belirlenen faktör yapısının doğrulanması ise “doğrulayıcı faktör analizi tekniği” kullanılır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009; s119). Bu çalışmada, ÖEDD anket maddelerinin geçerlilik analizinde açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Faktör

yapılarını incelemek ve faktörlerin daha kolay yorumlanabilmesini sağlamak için de varimax eksen döndürmesi (rotation) uygulanmıştır.

Yedinci ve sekizinci alt amaçlar için, ÖEDD anketine verilen puanlar; alan türü, akademik başarıları, cinsiyet, sınıf düzeyi ve dersi tekrar alma durumu değişkenlerine göre analiz edilmiştir. ÖEDD anketinin I. ve II. bölümündeki sorulara öğrencilerin verdiği puanlardan elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak çözümlenmiştir. Yedinci alt amacın analizinde, değişkenler ile öğretim elemanı değerlendirme maddelerine verilen puanlar arasındaki anlamlı bir fark olup olmadığına, sekizinci alt amacın analizinde ise değişkenler ile ders değerlendirme maddelerine verilen puanlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır.

Verilerin analizinde; alan türü ve akademik başarı ile ankete verilen puanlar arasındaki anlamlı fark olup olmadığı ANOVA (ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi) sonuçları kullanılmıştır. ANOVA, ilişkisiz üç ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılır. ANOVA'nın uygulanması ile ilgili bilgileri Büyüköztürk, (2007, s.47) şu şekilde ifade etmektedir:

1. Bağımsız değişken en az aralık ölçeğindedir.
2. Puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım gösterir.
3. Ortalama puanları karşılaştıracak örneklem ilişkisizdir.
4. Bağımlı değişkene ilişkin varyanslar her bir örneklem için eşittir.

ANOVA sonucunda, gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla, post-hoc test istatistiklerinden Dunnet's T3 testi kullanılmıştır. Bu test, varyansların ve örneklemin eşit olmaması durumunda kullanılmaktadır (Kayri, 2009).

Dersi tekrar alma, sınıf düzeyi ve cinsiyet ile ankete verilen puanlar arasındaki anlamlı fark olup olmadığı t- testi (ilişkisiz ölçümlerde ortalama puanların karşılaştırılması) sonuçları kullanılmıştır. T-testi, ilişkisiz iki örneklem ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır. T-testinin kullanılması ile ilgili varsayımları Büyüköztürk (2007, s.39) şu şekilde açıklamaktadır:

1. Bağımlı değişkene ait ölçümler ya da puanlar, aralık ya da oran ölçeğindedir. Karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir.
2. Bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin dağılımı her iki grupta da normaldir.
3. Ortalama puanları karşılaştırılacak örneklemeler ilişkisizdir.

ÖEDD anketinin III. bölümünde yer alan açık uçlu maddelerin analizi verilerin çok çeşitli olması nedeniyle araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel yöntem ve teknikler kullanılarak yapılan analizleri sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar sunulmuştur. Araştırma bulguları alt amaçlar çerçevesinde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt amacı “*ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeye yönelik maddeler eğitim programının boyutlarına göre nasıl yapılandırılmıştır?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Türkiye’deki 23 devlet ve dokuz vakıf üniversitesinde öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerin içeriklerinin analizi sonucunda, anket maddelerinin eğitim programının boyutlarına göre (hedef, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme) nasıl bir dağılım gösterdiğine dair bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir. Anketlerin analizinde programın dört boyutu temele alınmıştır. Her bir boyutta yer alan maddelerden aynı anafikirde olan maddelerin frekansları belirlenmiştir. Tablo 12’de, öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeye yönelik maddelerden programın **Hedef Boyutuyla ilgili olanların** frekans-yüzde dağılımı gösterilmiştir.

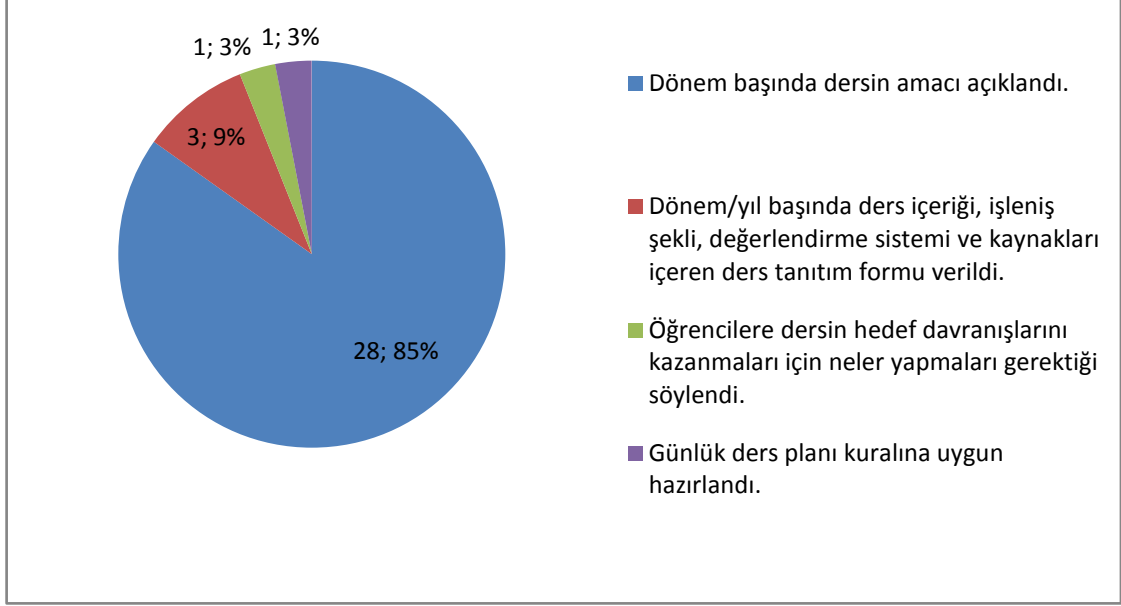
Tablo 12
Hedef Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren
Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Dönem başında dersin amacı açıklandı.	28	85
2	Dönem/yıl başında ders içeriği, işleniş şekli, değerlendirme sistemi ve kaynakları içeren ders tanıtım formu verildi.	3	9
3	Öğrencilere dersin hedef davranışlarını kazanmaları için neler yapmaları gerektiği söylendi.	1	3
4	Günlük ders planı kuralına uygun hazırlandı.	1	3
TOPLAM		33	100

Tablo 12 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeyi amaçlayan maddelerden 33'ünün programın hedef boyutuyla ilgili olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda hedef boyutu ile ilgili dört çeşit madde elde edilmiştir. Frekansı en fazla olan “Dönem başında dersin amacı açıklandı.” maddesi olmuştur (f=28). Başka bir ifade ile, programın hedef boyutu ile ilgili anketlerde genellikle öğretim elemanının dersin amacını öğrencilere bildirmesi ile ilgili maddeler sorulmaktadır. Grafik 1’de anketlerde bulunan ve programın hedef boyutuyla ilgili maddelerin frekans yüzde dağılımı verilmiştir.

Grafik 1

Hedef Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerin içerik analizi sonucunda, maddelerden programın **İçerik Boyutuyla ilgili olanların** frekans-yüzde dağılımı tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13
İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren
Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Derste işlenenler dersin adıyla uyumluydu.	3	5
2	Öğretim elemanı derste işlediği konu hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahipti.	25	38
3	Öğretim elemanı dersle ilgili yeni gelişmeleri sınıfta öğrencilerle paylaştı.	10	15
4	Ders kitabı ve diğer kaynaklar dersin amacına uygundu.	10	15
5	Dersle ilgili temel ve yardımcı kaynaklar hakkında yeterli bilgi öğrencilere verildi.	12	18
6	Dönem boyunca ders kapsamı eksiksiz olarak izlendi.	5	8
7	Öğretim elemanı konusu ile ilgili çeşitli kaynaklar kullandı.	1	1
Toplam		66	100

Tablo 13 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeyi amaçlayan maddelerden 66'sının programın içerik boyutuyla ilgili olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda içerik ile ilgili yedi çeşit madde elde edilmiştir. “Öğretim elemanı derste işlediği konu hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahipti.” maddesi programın içerik boyutuyla ilgili olarak anketlerde en çok yer alan maddedir (f=25). Başka bir ifadeyle, anketlerde öğretim elemanının alan bilgisinin yeterliliği ile ilgili soruların sıklıkla sorulduğu görülmektedir.

İçerik ile ilgili yedi çeşit madde kendi içinde “öğretim elemanı”, “konu (içerik)” ve “kaynaklar” olmak üzere üç alt kategoride toplanmaktadır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanı değerlendirme ile ilgili maddelerden programın içerik boyutuyla ilgili maddelerin kategorilere ayrılmış hali tablo 14’te verilmiştir.

Tablo: 14

İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı

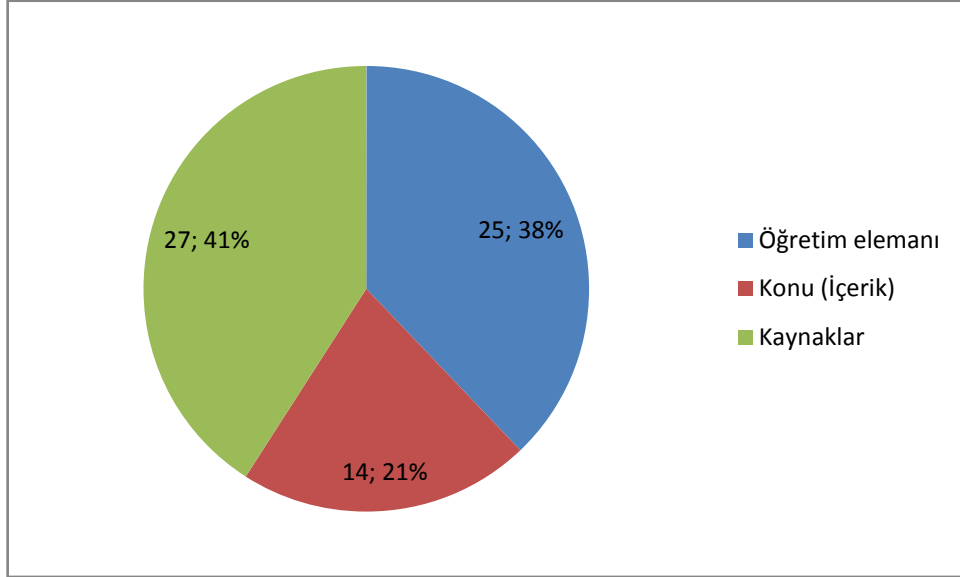
Alt Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Öğretim elemanı	Öğretim elemanı derste işlediği konu hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahipti.	25	38	38
Konu (içerik)	Derste işlenenler dersin adıyla uyumluydu.	3	5	21
	Öğretim elemanı dersle ilgili yeni gelişmeleri sınıfta öğrencilerle paylaştı.	10	15	
	Öğretim elemanı konusu ile ilgili çeşitli kaynaklar kullandı.	1	1	
Kaynaklar	Ders kitabı ve diğer kaynaklar dersin amacına uygundu.	10	15	41
	Dersle ilgili temel ve yardımcı kaynaklar hakkında yeterli bilgi öğrencilere verildi.	12	18	
	Dönem boyunca ders kapsamı eksiksiz olarak izlendi.	5	8	
Toplam		66	100	100

Tablo 14 incelendiğinde, ankette yer alan *öğretim elemanı* alt kategorisi ile ilgili maddeler programın içerik boyutuyla ilgili maddelerin %38'ini oluşturduğu görülmektedir. Bu alt kategoride “Derste işlediği konu hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahipti” maddesi yer almıştır (f=25). *Konu (içerik)* alt kategorisi ise programın içerik boyutuyla ilgili maddelerin %21'ini oluşturmakta olup; üç çeşit madde bu alt kategoride bulunmaktadır ve bu maddelerden anketlerde en fazla “Öğretim elemanı dersle ilgili yeni gelişmeleri sınıfta öğrencilerle paylaştı.” maddesi yer almıştır (f=10). Bu maddeye benzer bir madde Tonbul'un (2008) yaptığı çalışmada, öğretim üyeleri ve öğrencilerin öğretim performansını değerlendirmede en önemli değerlendirme ölçütü olarak “Alanındaki gelişmeleri izleme, bilgileri güncelleme” maddesi ilk sırada yer alan iki maddeden biri olarak belirlenmiştir. *Kaynaklar* alt kategorisi ise, içerikle ilgili maddelerin %41'ini oluşturmaktadır ve üç çeşit madde bulunmaktadır. Bu alt kategoride

yer alan maddelerden en fazla tekrarlananı “Dersle ilgili temel ve yardımcı kaynaklar hakkında yeterli bilgi öğrencilere verildi.” maddesi olmuştur (f=12). Bulgulara göre, içerik boyutuyla ilgili anketlerde en fazla kaynaklar ile ilgili maddelerin üzerinde durulduğu görülmektedir. Grafik 2’de anketlerde yer alan programın içerik boyutuyla ilgili öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerin kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2

İçerik Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Tablo 15’te, anketlerde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerin programın *eğitim durumu* boyutuna göre dağılımı frekans ve yüzde olarak gösterilmiştir.

Tablo 15
Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını
Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra no	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Öğretim elemanı dersi planlı, amacına uygun bir şekilde işledi.	17	6
2	Öğretim elemanı derslere hazırlanarak geldi.	24	9
3	Öğretim elemanı dersi anlaşılır bir şekilde işledi ve öğrencilerin sorularını net şekilde yanıtladı.	28	10
4	Öğretim elemanı tepegöz, tahta vb. ders araçlarını etkin bir şekilde kullandı.	24	9
5	Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.	8	3
6	Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	42	15
7	Öğretim elemanı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	28	10
8	Öğretim elemanı, derslere zamanında geldi ve dersleri eksiksiz tamamladı.	26	9
9	Öğretim elemanı dersi İngilizce işledi.	5	2
10	Öğretim elemanı dersi ilgi çekici bir şekilde işledi.	15	5
11	Öğretim elemanı öğrencileri araştırma yapmaya yönlendirdi ve bilgisayar, kütüphane kullanımına teşvik etti.	5	2
12	Öğretim elemanı öğretilmede başarılıydı.	4	1
13	Öğretim elemanı, öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştirdi.	3	1
14	Öğretim elemanı, öğrencileri derse özendirdi.	5	2
15	Öğretim elemanı analitik/sorgulayıcı düşünce yeteneğini özendirdi. (Öğretim elemanı öğrencilerin düşünmelerine ve kendi kendilerine öğrenmelerine, eleştireci ve yaratıcı olmalarına fırsat verdi.)	5	2
16	Öğretim elemanı öğrencilerin isteklerini karşıladı.	4	1
17	Öğretim elemanı derste gerektiği kadar örnekler vererek dersi işledi.	9	3
18	Öğretim elemanı öğrencilerin eksiklerini tamamlamasına ve kendisini geliştirmesine fırsat verdi.	8	3

Tablo 15'in devamı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
19	Öğretim elemanı ödev, proje gibi çalışmaların yürütülmesinde öğrencilere yardımcı ve yol gösterici oldu.	4	1
20	Öğretim elemanı dersin sonunda dersi özetledi ve bir sonraki dersle bağ kurdu.	8	3
21	Öğretim elemanı öğrencilerin cevaplarının doğru, yanlış ve eksik yönlerini belirtti.	2	1
22	Öğretim elemanı, sorunun doğru cevabını buldurmak için öğrencilere yerinde ve yeterli sayıda ipucu verdi.	1	1
23	Öğretim elemanı derste değişik öğrencilere söz hakkı verdi.	1	1
Toplam		276	100

Tablo 15 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeyi amaçlayan maddelerden 276'sının programın eğitim durumu boyutuyla ilgili olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda eğitim durumu boyutu ile ilgili 23 çeşit madde elde edilmiştir. “Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.” maddesi programın eğitim durumu boyutuyla ilgili olarak anketlerde en çok yer alan maddedir (f=42). Başka bir ifadeyle, anketlerde öğretim elemanının öğrenciyi aktif kılan yöntemlerle dersi işleyip işlemediği üzerinde durulduğu söylenebilir.

Eğitim durumu boyutu ile ilgili 23 çeşit madde “Derse Hazırlık”, “Sınıf Yönetimi”, “Araç-Gereçler” ve “Zamanlama” olmak üzere dört alt kategoride toplanmaktadır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanı değerlendirme ile ilgili maddelerden programın eğitim durumu boyutuyla ilgili maddelerin kategorilere ayrılmış hali tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16
Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını
Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı

Alt Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Derse hazırlık	Öğretim elemanı dersi planlı, amacına uygun bir şekilde işledi.	17	6	15
	Öğretim elemanı derslere hazırlanarak geldi.	24	9	
Sınıf Yönetimi	Öğretim elemanı dersi anlaşılır bir şekilde işledi ve öğrencilerin sorularını net şekilde yanıtladı.	28	10	57
	Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.	8	3	
	Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	42	15	
	Öğretim elemanı dersi İngilizce işledi.	5	2	
	Öğretim elemanı dersi ilgi çekici bir şekilde işledi.	15	5	
	Öğretim elemanı öğrencileri araştırma yapmaya yönlendirdi ve bilgisayar, kütüphane kullanımına teşvik etti.	5	2	
	Öğretim elemanı öğretmede başarılıydı.	4	1	
	Öğretim elemanı, öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştirdi.	3	1	
	Öğretim elemanı, öğrencileri derse özendirdi.	5	2	
	Öğretim elemanı analitik/sorgulayıcı düşünce yeteneğini özendirdi. (Öğretim elemanı öğrencilerin düşünmelerine ve kendi kendilerine öğrenmelerine, eleştirici ve yaratıcı olmalarına fırsat hazırladı.)	5	2	
	Öğretim elemanı öğrencilerin isteklerini karşıladı.	4	1	
	Öğretim elemanı derste gerektiği kadar örnekler vererek dersi işledi.	9	3	

Tablo 16'nın devamı

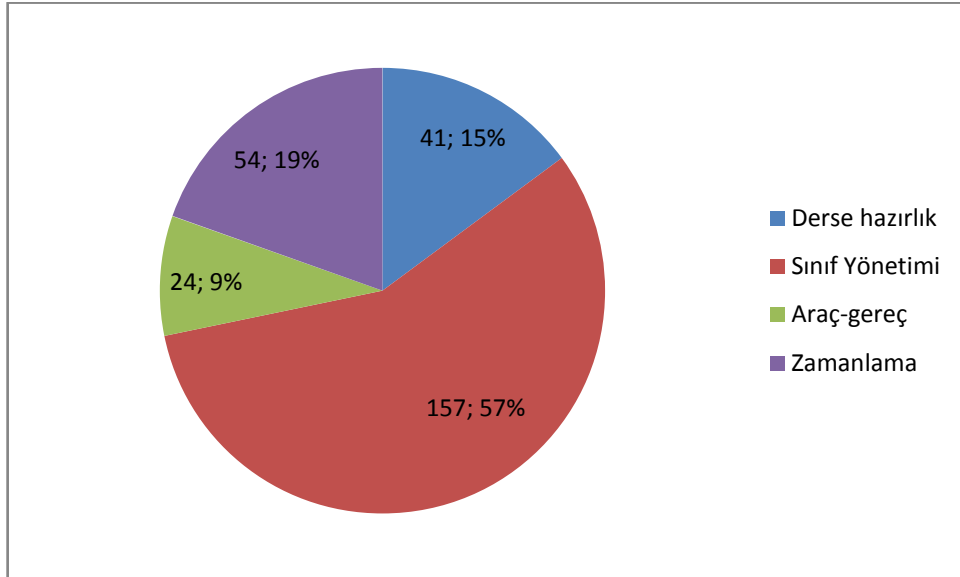
Alt Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Sınıf Yönetimi	Öğretim elemanı öğrencilerin eksiklerini tamamlamasına ve kendisini geliştirmesine fırsat verdi.	8	3	
	Öğretim elemanı ödev, proje gibi çalışmaların yürütülmesinde öğrencilere yardımcı ve yol gösterici oldu.	4	1	
	Öğretim elemanı dersin sonunda dersi özetledi ve bir sonraki dersle bağ kurdu.	8	3	
	Öğretim elemanı öğrencilerin cevaplarının doğru, yanlış ve eksik yönlerini belirtti.	2	1	
	Öğretim elemanı, sorunun doğru cevabını buldurmak için öğrencilere yerinde ve yeterli sayıda ipucu verdi.	1	1	
	Öğretim elemanı derste değişik öğrencilere söz hakkı verdi.	1	1	
Araç gereç	Öğretim elemanı tepegöz, tahta vb. ders araçlarını etkin bir şekilde kullandı.	24	9	9
Zamanlama	Öğretim elemanı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	28	10	19
	Öğretim elemanı derslere zamanında geldi ve dersleri eksiksiz tamamladı.	26	9	
Toplam		276	100	100

Tablo 16 incelendiğinde, *derse hazırlık* alt kategorisi ile ilgili maddeler programın eğitim durumu boyutuyla ilgili maddelerin %15'ini oluşturmaktadır. Bu alt kategoride iki çeşit madde yer almaktadır ve en fazla tekrarlananı “Öğretim elemanı derslere hazırlanarak geldi.” maddesi olmuştur (f=24). *Sınıf Yönetimi* alt kategorisi ise eğitim durumu boyutuyla ilgili maddelerin % 57'sini oluşturmakta olup; 18 çeşit madde bu alt kategoride yer almıştır ve bu maddelerden anketlerde en fazla “Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.” maddesi yer almıştır (f=42). *Araç-Gereçler* alt kategorisinde ise, eğitim durumu boyutuyla ilgili

maddelerin %9'unu oluşturmaktadır. Bu alt kategoride “Öğretim elemanı tepegöz, tahta vb. ders araçlarını etkin bir şekilde kullandı.” maddesi bulunmaktadır (f=24). *Zamanlama* alt kategorisinde ise eğitim durumu boyutuyla ilgili maddelerin %19'unu oluşturmakta ve iki çeşit madde yer almaktadır. Bu maddelerden en fazla tekrar eden “Öğretim elemanı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.” maddesidir (f=28). Bulgulara göre, eğitim durumu boyutu ile ilgili anketlerde, öğretim elemanının sınıf yönetimini sağlayabilmesi ile ilgili maddelere sıklıkla yer verildiği anlaşılmaktadır. Grafik 3'te anketlerde yer alan eğitim durumu boyutuyla ilgili öğretim elemanını değerlendirme maddelerinin alt kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 3

Eğitim Durumu Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Eğitim programının eğitim durumu boyutunda yer alan iletişim alt kategorisi, geniş kapsamlı olduğundan ayrı bir kategori olarak incelenmiş, daha sonra eğitim durumu kategorisi içerisindeki durumu (tablo 21, s.78) belirtilmiştir. Tablo 17'de, anketlerde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeye yönelik iletişim kategorisi ile ilgili maddelerin dağılımı frekans ve yüzde olarak gösterilmiştir.

Tablo 17

İletişim İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans	Yüzde
1	Öğretim elemanı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	9	8
2	Öğretim elemanı zor kavramları ve fikirleri anlaşılabilir bir tarzda açıkladı.	11	10
3	Ders anlaşılır bir şekilde sunuldu.	23	20
4	Öğretim elemanı öğrencilere karşı hoşgörülüydü.	17	15
5	Öğretim elemanı dersi içinden gelerek anlattı.	7	6
6	Öğretim elemanı ile öğrenci arasında olumlu bir etkileşim vardı.	13	11
7	Öğretim elemanı derste beden dilini etkili bir biçimde kullandı.	3	3
8	Öğretim elemanının iletişimi iyiydi.	9	8
9	Öğretim elemanının ses tonu, sınıftaki herkesin duyabileceği düzeydeydi.	1	1
10	Sınıftaki atmosfer rahatlatıcı ve arkadaşçaydı.	6	5
11	Öğretim elemanı soruları cevaplarırken olumlu bir tavır içindeydi.	4	4
12	Öğretim elemanı sorulara ve eleştirilere açıktı.	7	6
13	Öğretim elemanı öğrencilerin öğrenim ihtiyaçlarına karşı duyarlıydı.	3	3
TOPLAM		113	100

Tablo 17 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde yer alan iletişim ile ilgili 113 maddenin olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenler birleştirilmesi sonucunda iletişim ile ilgili 13 çeşit madde elde edilmiştir. “Dersi anlaşılır bir şekilde sundu.” maddesi iletişim ile ilgili olarak anketlerde en çok tekrarlanan maddedir (f=23).

Eğitim durumu boyutunda yer alan iletişim kategorisi ile ilgili 13 çeşit madde “ders sunumu”, “iletişim becerisi” ve “öğretmen tutumu” olmak üzere üç alt kategoride toplanmıştır. ÖEDD anketinde yer alan iletişim ile ilgili maddelerin alt kategorilere ayrılmış hali tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18

İletişim Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Alt Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Ders sunumu	Öğretim elemanı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	9	8	48
	Öğretim elemanı zor kavramları ve fikirleri anlaşılabilir bir tarzda açıkladı.	11	10	
	Öğretim elemanı dersi içinden gelerek anlattı.	7	6	
	Öğretim elemanı soruları cevaplarken olumlu bir tavır içindeydi.	4	4	
	Ders anlaşılır bir şekilde sunuldu.	23	20	
İletişim becerisi	Öğretim elemanı derste beden dilini etkili bir biçimde kullandı.	3	3	11
	Öğretim elemanının iletişimi iyiydi.	9	8	
	Öğretim elemanının ses tonu, sınıftaki herkesin duyabileceği düzeydeydi.	1	1	
Öğretmen tutumu	Sınıftaki atmosfer rahatlatıcı ve arkadaşçaydı.	6	5	41
	Öğretim elemanı öğrencilere karşı hoşgörülüydü.	17	15	
	Öğretim elemanı ile öğrenci arasında olumlu bir etkileşim vardı.	13	11	
	Öğretim elemanı sorulara ve eleştirilere açıktı.	7	6	
	Öğretim elemanı öğrencilerin öğrenim ihtiyaçlarına karşı duyarlıydı.	3	3	
Toplam		113	100	100

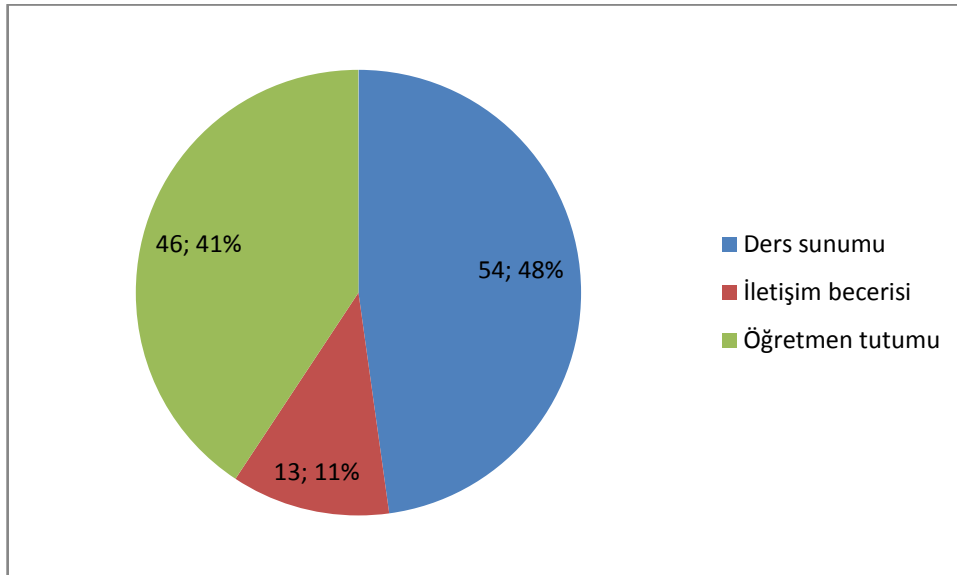
Tablo 18 incelendiğinde, *ders sunumu* alt kategorisi ile ilgili maddeler iletişim kategorisi ile ilgili maddelerin %48'ini oluşturmuştur. Bu alt kategoride beş çeşit madde vardır ve bu maddelerden “Ders anlaşılır bir şekilde sunuldu.” maddesi en fazla yer almıştır (f=23). *İletişim becerisi* alt kategorisi, iletişim kategorisi ile ilgili maddelerin %11'ini oluşturmakta olup; üç çeşit madde bu alt kategoride yer almıştır ve bu maddelerden anketlerde en fazla “Öğretim elemanının iletişimi iyiydi.” maddesi bulunmaktadır (f=9). *Öğretmen tutumu* alt kategorisi ise, iletişim kategorisi ile ilgili

maddelerin %41'ini oluşturmakta olup beş çeşit madde içermektedir. Bu maddelerden anketlerde en fazla tekrarlananı ise “Öğretim elemanı öğrencilere karşı hoşgörülüdür.” maddesidir (f=17). Bulgulara göre, anketlerde ders sunumuyla ilgili maddelerin sıklıkla yer aldığı anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren anketlerde iletişim ile ilgili maddelerin yer alması önemlidir. Tonbul'un (2008) yaptığı çalışmada, öğretim üyeleri ve öğrencilerin öğretim performansını değerlendirmede en önemli değerlendirme ölçütü olarak “etkili iletişim becerisine sahip olma” maddesi ilk sırada yer alan iki maddeden biri olarak belirlenmiştir. Grafik 4'te anketlerde yer alan iletişim kategorisi ile ilgili öğretim elemanını değerlendirme maddelerinin alt kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 4

İletişim Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Tablo 19'da, anketlerde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerin programın *değerlendirme* boyutuna göre dağılımı frekans-yüzde olarak gösterilmiştir.

Tablo 19
Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını
Değerlendiren Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra no	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini yansıtmıştır.	18	22
2	Öğretim elemanı, sınav, ödev ve projeler hakkında yorumlar yaparak bizi bilgilendirdi.	7	9
3	Notlar zamanında öğrencilere duyuruldu.	7	9
4	Sınav soruları tüm öğrencilerin anlayacağı biçimde hazırlandı.	5	6
5	Sınav sonuçları tahminlerimle uyumluydu.	2	3
6	Öğretim elemanı, değerlendirilmiş sınav kağıtlarını zamanında geri verdi.	3	4
7	Öğretim elemanı sınavları ve ödevleri objektif bir şekilde değerlendirdi.	15	17
8	Bu dersin sınav soruları bilenle bilmeyeni ayırt edici nitelikteydi.	7	9
9	Ders kapsamında yapılan uygulama, ödev, proje vb. çalışmaların konuyu öğrenmenize katkısı oldu.	11	13
10	Sınavda verilen süre yeterliydi.	1	1
11	Sınavlar, ödev ve projeler analitik/eleştirel/yaratıcı düşünce gerektiriyordu.	1	1
12	Hedef davranışlara ulaşıldı.	1	1
13	Öğretim elemanı öğrencilerin çalışmalarını yönetmede ve değerlendirmede dikkatli ve özenli davrandı.	1	1
14	Öğretim elemanı, not sistemini açıkça belirtti.	2	3
15	Öğretim elemanı dersin amaçlarını ölçecek sorularla, çeşitli ve doğru yöntemlerle değerlendirme yaptı.	1	1
Toplam		82	100

Tablo 19 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmeyi amaçlayan maddelerden 82'sinin programın değerlendirme boyutuyla ilgili olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda değerlendirme ile ilgili 15 çeşit madde elde edilmiştir. “Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini yansıtmıştır” maddesi programın değerlendirme boyutuyla ilgili olarak anketlerde en çok tekrarlanan

maddedir (f=18). Başka bir ifade ile, anketlerde sınav sorularının kapsam geçerliliğine yönelik öğrenci görüşü isteyen maddelere sıklıkla yer verildiği anlaşılmaktadır.

Değerlendirme boyutu ile ilgili 15 çeşit madde “Sınav” ve “Değerlendirme” olmak üzere iki alt kategoride toplanmıştır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanı değerlendirme ile ilgili maddelerden programın değerlendirme boyutuyla ilgili maddelerin alt kategorilere ayrılmış hali tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Değerlendirme Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını
Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Alt Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Sınav	Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini yansıtmıştır.	18	22	52
	Sınav soruları tüm öğrencilerin anlayacağı biçimde hazırlandı.	5	6	
	Bu dersin sınav soruları bilenle bilmeyeni ayırt edici nitelikteydi.	7	9	
	Ders kapsamında yapılan uygulama, ödev, proje vb. çalışmaların konuyu öğrenmenize katkısı oldu.	11	13	
	Sınavda verilen süre yeterliydi.	1	1	
	Sınavlar, ödev ve projeler analitik/eleştirel/yaratıcı düşünce gerektiriyordu.	1	1	
Değerlendirme	Hedef davranışlara ulaşıldı.	1	1	48
	Öğretim elemanı öğrencilerin çalışmalarını yönetmede ve değerlendirmede dikkatli ve özenli davrandı.	1	1	
	Öğretim elemanı, not sistemini açıkça belirtti.	2	3	
	Öğretim elemanı, dersin amaçlarını ölçecek sorularla, çeşitli ve doğru yöntemlerle değerlendirme yaptı.	1	1	
	Öğretim elemanı, sınav, ödev ve projeler hakkında yorumlar yaparak bizi bilgilendirdi.	7	9	
	Notlar zamanında öğrencilere duyuruldu.	7	9	
	Sınav sonuçları tahminlerimle uyumluydu.	2	3	
	Öğretim elemanı, değerlendirilmiş sınav kağıtlarını zamanında geri verdi.	3	4	
Öğretim elemanı sınavları ve ödevleri objektif bir şekilde değerlendirdi.	15	17		
Toplam		82	100	100

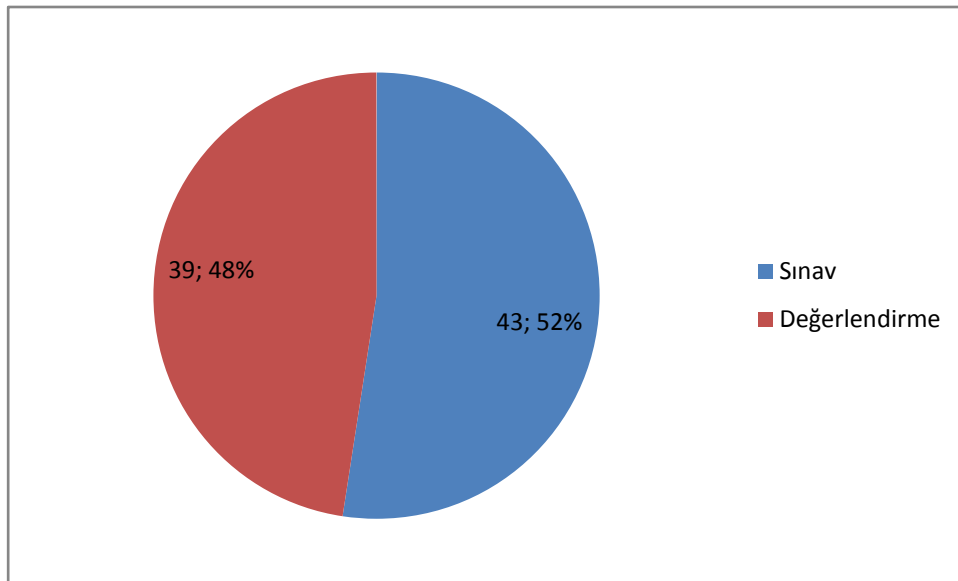
Tablo 20 incelendiğinde, *sınav* alt kategorisi ile ilgili maddeler değerlendirme boyutu ile ilgili maddelerin %52'sini oluşturduğu görülmektedir. Bu alt kategoride altı

çeşit madde vardır ve bu maddelerden “Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini yansıtmıştır” maddesi en fazla yer almıştır (f=18). Değerlendirme alt kategorisi ise değerlendirme boyutu ile ilgili maddelerin %48’ini oluşturmakta olup; dokuz çeşit madde bu alt kategoride bulunmaktadır ve bu maddelerden anketlerde en fazla “Öğretim elemanı sınavları ve ödevleri objektif bir şekilde değerlendirdi.” maddesini içermektedir (f=15). Bulgulara göre, sınav alt kategorilerine ait anketlerdeki madde sayısının değerlendirme ile ilgili madde sayısından fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 5’te kategorilere göre anketlerde yer alan değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanını değerlendirme maddelerinin kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 5

Değerlendirme Kategorisi İle İlgili Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Alt Kategorilere Göre Frekans - Yüzde Dağılımı

Tablo 21’de ankette yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerinin programın boyutlarına göre nasıl bir dağılım gösterdiği verilmiştir.

Tablo 21
ÖEDD Anketlerinde Yer Alan Öğretim Elemanının Öğretim Performansını
Değerlendiren Maddelerin Eğitim Programının Boyutlarına Göre Dağılımı

Programın Boyutları	Alt Kategoriler	Frekans (f)	Yüzde (%)	Boyutlara Göre Yüzde (%)
Hedef	-	33	6	6
İçerik	Öğretim Elemanı Bilgisi	25	4	12
	Konu (İçerik)	14	2	
	Kaynaklar	27	5	
Eğitim Durumu	Derse Hazırlık	41	7	68
	Sınıf Yönetimi	157	28	
	Araç Gereçler	24	4	
	Zamanlama	54	9	
	*İletişim	113	20	
Değerlendirme	Sınav	43	8	14
	Değerlendirme	39	7	
Toplam		570	100	100

*İletişim bu araştırmada kategori olarak ele alınmıştır. Ancak programın eğitim durumu boyutunda yer aldığı için tablo 21’de alt kategori olarak gösterilmiştir.

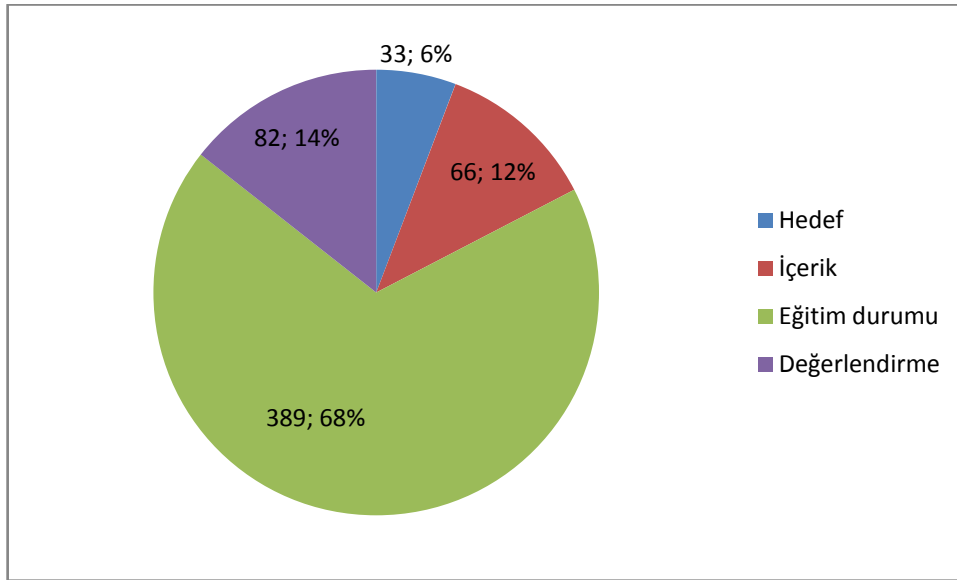
Tablo 21 incelendiğinde, anketlerde yer alan öğretim elemanlarının öğretim performansının değerlendirildiği 570 maddenin %6’sı programın hedef boyutu, %12’si programın içerik boyutu, %68’i programın eğitim durumu boyutu ve %14’ü ise programın değerlendirme boyutu ile ilgili olduğu görülmektedir. Buna göre, öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme amacıyla hazırlanan anketlerin daha çok programın eğitim durumu boyutu ile ilgili olduğu, diğer boyutların ise göz ardı edildiği söylenebilir.

Koç ve Coşkuner’in (2007) yaptığı çalışmanın bulgularında, öğretimi değerlendirme formu hakkında formdaki maddeleri yetersiz bulan öğrencilerin, bu yetersizliğin giderilmesi için öğretim elemanlarının derste; kullandıkları öğretim teknikleri (eğitim durumu boyutu), iletişim becerileri (eğitim durumu boyutu), konusuna hakimiyeti (içerik boyutu) vb. maddeleri içerecek daha çok maddenin bulunması gerektiğini belirtilmiştir. Colins’in (2002) çalışmasında öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirdiği formların içerik ve yapısal olarak yeterli olmadığı tespit edilmiş ve formun düzeltilerek tekrar hazırlanması önerilmiştir.

Ankette yer alan öğretim elemanını değerlendirme maddelerinin programın boyutlarına göre frekans ve yüzdesi grafik 6’da verilmiştir.

Grafik 6

ÖEDD Anketlerinde Yer Alan Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Maddelerin Eğitim Programının Boyutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

4.2.İkinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt amacı “*ÖEDD anketlerinde yer alan ders değerlendirmeye yönelik maddeler nasıl yapılandırılmıştır?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Türkiye’deki 23 devlet ve dokuz vakıf üniversitesinde ders değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerin içerik analizi sonucunda, anket maddelerinde yer alan ders değerlendirme ile ilgili maddeler betimlenmiştir. Anketlerde yer alan ders değerlendirme ile ilgili maddelerden birbirleriyle aynı anafikirde olanların frekansları belirlenmiştir. Uygulanmakta olan ÖEDD anketlerindeki *ders değerlendirmeye* yönelik maddelerin frekans ve yüzdeleri tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22
ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme İle İlgili Maddelerin Anafikirlerinin
Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Dersi genel olarak değerlendiriniz.	8	8
2	Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekiyordu ve yararlı oldu.	45	45
3	Bu ders bana kariyerimle ilgili bilgi, beceri ve yetenekler kazandırdı.	5	5
4	Ders hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.	6	6
5	Diğer derslere göre daha zor bir dersti.	4	4
6	Bu ders bana etkin dil becerileri geliştirmemde yardımcı oldu.	2	2
7	Ders ilginç ve zevkliydi.	6	6
8	Dersin kredisi dersin gerektirdiği çalışma için uygundu.	3	3
9	Bu dersi öğrenmek için ders dışında çok zaman ayırdım.	2	2
10	Ders, programa uygundu.	6	6
11	Dersle ilgili kaynaklara erişim kolaydı.	1	1
12	Ders daha önce aldığımız derslerle uyumluydu.	1	1
13	Dersin materyalleri (kitaplar, makaleler vb.) yeterliydi.	7	7
14	Ders kitabı ve önerilen diğer kaynaklar zordu.	1	1
15	Derste kullanılan materyal (kitap, ders notları, yazılı malzeme ve diğer ek kaynaklar) dersin anlaşılmasında yardımcı oldu.	2	2
16	Ders kitabı ve önerilen diğer kaynaklar ders içeriği ile uyumluydu.	1	1
Toplam		100	100

Tablo 22 incelendiğinde; 32 üniversitenin ÖEDD anketinde ders değerlendirme ile ilgili 100 maddenin yer aldığı görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda ders değerlendirme ile ilgili 16 çeşit madde elde edilmiştir. “Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekiyordu ve yararlı oldu.” maddesi anketlerde en fazla yer alan maddedir (f=45).

16 çeşit madde, “Dersin genel değerlendirilmesi”, “Dersin yararı” ve “Dersin özellikleri” başlıkları altında üç kategoride toplanmıştır. Ders değerlendirme ile ilgili maddelerin kategorilere ayrılmış hali tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23

Ders Değerlendirme İle İlgili Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans Yüzde Dağılımı

Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Dersin genel değerlendirilmesi	Dersi genel olarak değerlendiriniz.	8	8	14
	Ders hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.	6	6	
Dersin yararı	Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekliydi ve yararlı oldu.	45	45	52
	Bu ders bana etkin dil becerileri geliştirmemde yardımcı olmaktadır.	2	2	
	Bu ders bana kariyerimle ilgili bilgi, beceri ve yetenekler kazandırdı.	5	5	
Dersin özellikleri	Diğer derslere göre daha zor bir dersti.	4	4	34
	Ders ilginç ve zevkliydi.	6	6	
	Dersin kredisi dersin gerektirdiği çalışma için uygundu.	3	3	
	Bu dersi öğrenmek için ders dışında çok zaman ayırdım.	2	2	
	Ders, programa uygundu.	6	6	
	Dersle ilgili kaynaklara erişim kolaydı.	1	1	
	Ders, daha öne aldığımız derslerle uyumluydu.	1	1	
	Dersin materyalleri (kitaplar, makaleler vb.) yeterliydi.	7	7	
	Ders kitabı ve önerilen diğer kaynaklar zordu.	1	1	
	Derste kullanılan materyal (kitap, ders notları, yazılı malzeme ve diğer ek kaynaklar) dersin anlaşılmasında yardımcı oldu.	2	2	
Ders kitabı ve önerilen diğer kaynaklar ders içeriğiyle uyumluydu.	1	1		
Toplam		100	100	100

Tablo 23 incelendiğinde, *dersin genel değerlendirilmesi* kategorisi ders değerlendirme ile ilgili maddelerin %14'ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu kategori iki çeşit maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerden anketlerde en fazla tekrar eden “Dersi

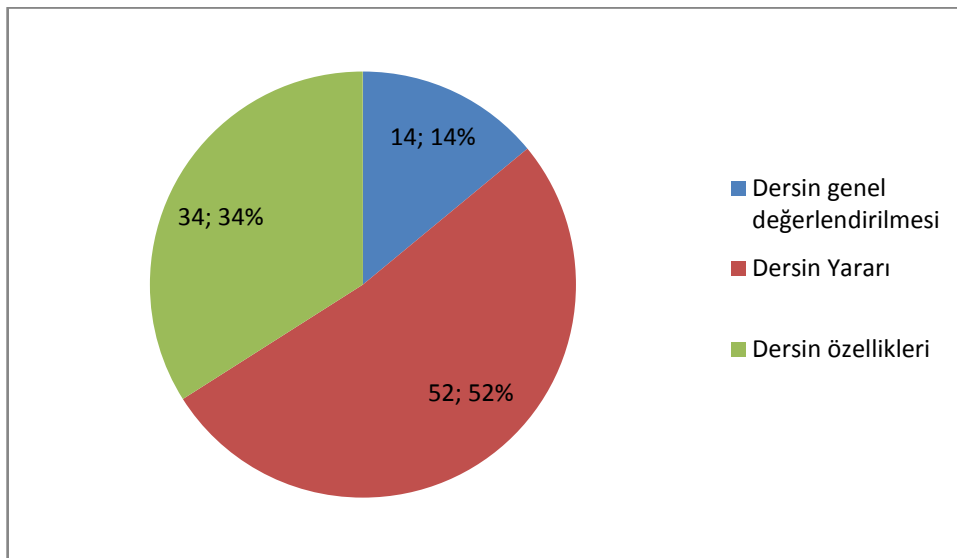
genel olarak değerlendiriniz.” maddesidir (f=8). *Dersin yararı* kategorisi ders değerlendirme ile ilgili maddelerin %52’sini oluşturmakta olup, üç çeşit madde yer almaktadır. Bu maddelerden en fazla tekrar eden “Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekliydi ve yararlı oldu.” maddesidir (f=45). *Dersin özellikleri* kategorisi ise, ders değerlendirme ile ilgili maddelerin %34’ünü oluşturmakta olup, 11 çeşit madde yer almaktadır. Bu maddelerden anketlerde en fazla bulunanı “Dersin materyalleri (kitaplar, makaleler vb.) yeterliydi.” maddesidir (f=7). Bulgulara göre, anketlerde dersin öğrenciye sağlayacağı fayda ile ilgili maddelere sıklıkla yer verildiği görülmektedir.

Anketlerde yer alan dersin öğrenci beklentilerini karşılaması, ilgi çekici olması, içeriğin zor olması vb. maddeler program geliştirme çalışmaları için önemli veriler oluşturmaktadır. Deveci ve diğerleri (2003) tarafından yapılan çalışmada, dersin içeriğinin ve düzeyinin beklentileri karşılaması maddesine öğrencilerin düşük puan verdiği belirtilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin derslerden beklentilerinin neler olduğu öğrenilebilir.

Grafik 7’de ÖEDD anketlerinde yer alan ders değerlendirme maddelerinin kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 7

Ders Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

4.3. Üçüncü Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt amacı “*ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını genel olarak değerlendiren maddeler nasıl yapılandırılmıştır?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Türkiye’deki 23 devlet ve dokuz vakıf üniversitesinde öğretim elemanını ve dersi değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerin içerik analizi sonucunda, anket maddelerinde yer alan öğretim elemanını genel olarak değerlendiren maddeler betimlenmiştir. Ankette yer alan genel değerlendirme maddelerinden aynı anafikri verenlerin frekansları belirlenmiştir. ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını genel olarak değerlendirmeye yönelik maddelerin frekans ve yüzdeleri tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24
Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Genel Olarak Değerlendiren Maddelerin
Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra no	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	Öğretim Elemanını 100 üzerinden değerlendirirseniz kaç verirdiniz.	1	4
2	Genel olarak dersin öğretim elemanından memnunuz.	1	4
3	Öğretim elemanının öğretim etkinliğini genel olarak değerlendiriniz.	4	19
4	Öğretim elemanı genel olarak başarılıydı.	4	18
5	Öğretim elemanı beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.	3	13
6	Genel olarak öğretim elemanı hakkındaki düşüncenizi yazınız.	5	23
7	Girdiği uygulama derslerinde ve/veya laboratuvarlarda başarılıydı.	1	4
8	Bu öğretim elemanını diğer öğrencilere de öneririm.	1	5
9	Öğretim elemanının performansına 5 üzerinden kaç verirsiniz?	1	5
10	Bu öğretim elemanının danışmanınız olmasını ne kadar istersiniz?	1	5
Toplam		22	100

Tablo 24 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde genel değerlendirmeye yönelik 22 maddenin olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda genel değerlendirme ile ilgili 10 çeşit madde elde edilmiştir. “Genel olarak öğretim elemanı hakkındaki düşüncenizi yazınız.” maddesi genel değerlendirme ile ilgili olarak anketlerde en çok tekrarlanan maddedir (f=5).

Genel değerlendirme ile ilgili on çeşit madde “Öğretim elemanı memnuniyeti” ve “Değerlendirme” olmak üzere iki kategoride toplanmaktadır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim performansını genel olarak değerlendiren maddelerin kategorilere göre ayrılmış hali tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Genel Olarak Değerlendiren Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans-Yüzde Dağılımı

Kategoriler	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Öğretim Elemanı Memnuniyeti	Bu öğretim elemanını diğer öğrencilere de öneririm.	1	5	27
	Öğretim elemanı beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.	3	13	
	Bu öğretim elemanının danışmanınız olmasını ne kadar istersiniz?	1	5	
	Genel olarak dersin öğretim elemanından memnunum.	1	4	
Değerlendirme	Girdiği uygulama derslerinde ve/veya laboratuvarlarda başarılıydı	1	4	73
	Öğretim elemanının öğretim etkinliğini genel olarak değerlendiriniz.	4	19	
	Öğretim elemanını 100 üzerinden değerlendirirseniz kaç verirdiniz.	1	4	
	Genel olarak öğretim elemanı hakkındaki düşüncenizi yazınız.	5	23	
	Öğretim elemanının performansına 5 üzerinden kaç verirsiniz?	1	5	
	Öğretim elemanı genel olarak başarılıydı.	4	18	
Toplam		22	100	100

Tablo 25 incelendiğinde, *öğretim elemanı memnuniyeti* ile ilgili maddeler öğretim elemanının öğretim performansını genel olarak değerlendiren maddelerin %27’sini oluşturmaktadır. Bu kategoride dört çeşit madde vardır ve bu maddelerden “Öğretim elemanı beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.” maddesi en fazla yer almıştır (f=3). *Değerlendirme* kategorisi ise, genel

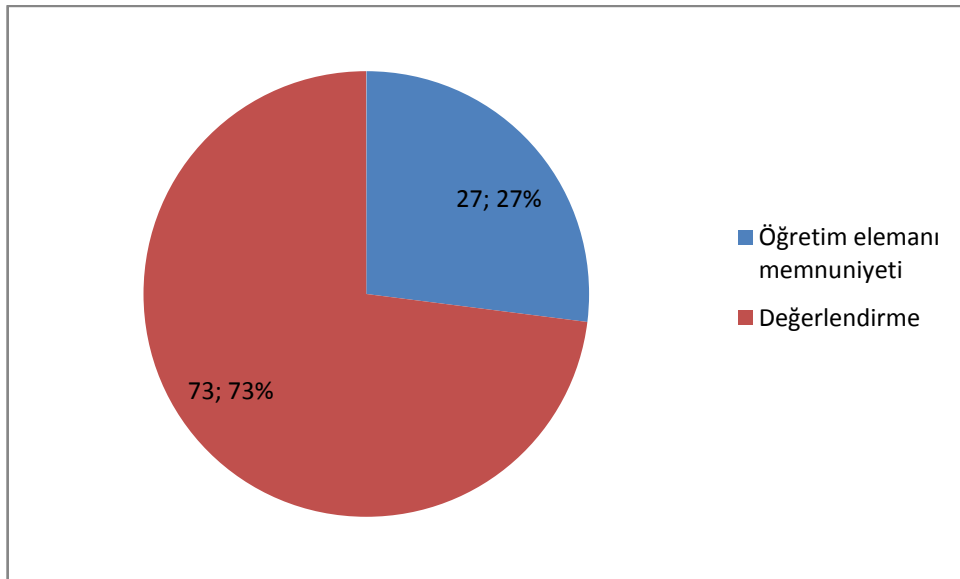
değerlendirme ile ilgili maddelerin %73'ünü oluşturmakta olup; altı çeşit madde bu kategoride bulunmaktadır ve bu maddelerden anketlerde en fazla “Genel olarak öğretim elemanı hakkındaki düşüncenizi yazınız.” (f=5) maddesi yer almaktadır.

Genel değerlendirme sorularıyla, kurumlar arası karşılaştırmalar ve cevapların kendi içinde güvenilirliği ile ilgili doğrulayıcı kanıtlar sağlanabilir. Cashin'in (1990) yaptığı çalışmada, değerlendirme anketlerinde özet maddelerin bulunmasının değerlendirme amacına hizmet edeceğini belirtmektedir. Barth ve diğerleri (2008) tarafından yapılan çalışmada, ankette yer alan genel değerlendirme sorusunu cevaplamada öğrencilerin en çok öğretim elemanının kalitesine önem verdiği saptanmıştır.

Grafik 8'de kategorilere göre ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını genel olarak değerlendirmeye yönelik maddelerin kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 8

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Genel Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

4.4.Dördüncü Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt amacı “*ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını değerlendiren açık uçlu maddeler nasıl yapılandırılmıştır?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Türkiye’deki 23 devlet ve dokuz vakıf üniversitesinde öğretim elemanını ve dersi değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerin içerik analizi sonucunda, anket maddelerinde yer alan öğretim elemanını değerlendiren açık uçlu maddeler betimlenmiştir. ÖEDD anketlerinde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren açık uçlu maddelerin frekans ve yüzdeleri tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Maddelerin Anafikirlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

Sıra No	Maddelerin Anafikri	Frekans (f)	Yüzde (%)
1	İletmek istediğiniz görüşlerinizi yazabilirsiniz.	9	38
2	Öğretim elemanları ile ilgili diğer görüşleriniz.	9	38
3	Öğretim elemanının en olumlu ve en olumsuz tarafları nelerdir?	2	8
4	Yorum ve öneriler.	1	4
5	Öğretim elemanı dersin işlenişi ile ilgili ne yapmalıdır?	2	8
6	Öğrenmenize yardımcı olmak için öğretim elemanından yapmasını istediğiniz değişiklikler nelerdir?	1	4
TOPLAM		24	100

Tablo 26 incelendiğinde, 32 üniversitenin ÖEDD anketlerinde öğretim elemanını değerlendiren açık uçlu 24 maddenin olduğu görülmektedir. Bu maddelerden aynı veya benzer anlamı ifade edenlerin birleştirilmesi sonucunda altı çeşit açık uçlu madde elde edilmiştir. Anketlerde en fazla “İletmek istediğiniz görüşlerinizi aşağıya yazabilirsiniz.”

ve “Öğretim elemanları ile ilgili diğer görüşleriniz.” maddesi açık uçlu madde olarak yer almıştır (f=9).

Açık uçlu maddeler “Öğretim elemanı ile ilgili” ve “Öneri ve Yorumlar” olmak üzere iki kategoride ele alınmıştır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendiren açık uçlu maddelerin kategorilere göre ayrılmış hali tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Maddelerin Kategorilere Ayrılması ve Frekans - Yüzde Dağılımı

Kategoriler	Madde	Frekans (f)	Yüzde (%)	Toplam (%)
Öğretim elemanı ile ilgili	Öğretim elemanları ile ilgili diğer görüşleriniz.	9	38	54
	Öğretim elemanının en olumlu ve en olumsuz tarafları nelerdir?	2	8	
	Öğretim elemanı dersin işlenişi ile ilgili ne yapmalıdır?	2	8	
Öneri- yorum vb.	İletmek istediğiniz görüşlerinizi yazabilirsiniz.	9	38	46
	Öğrenmenize yardımcı olmak için yapmamı istediğiniz değişiklikler nelerdir?	1	4	
	Yorum ve öneriler.	1	4	
Toplam		24	100	

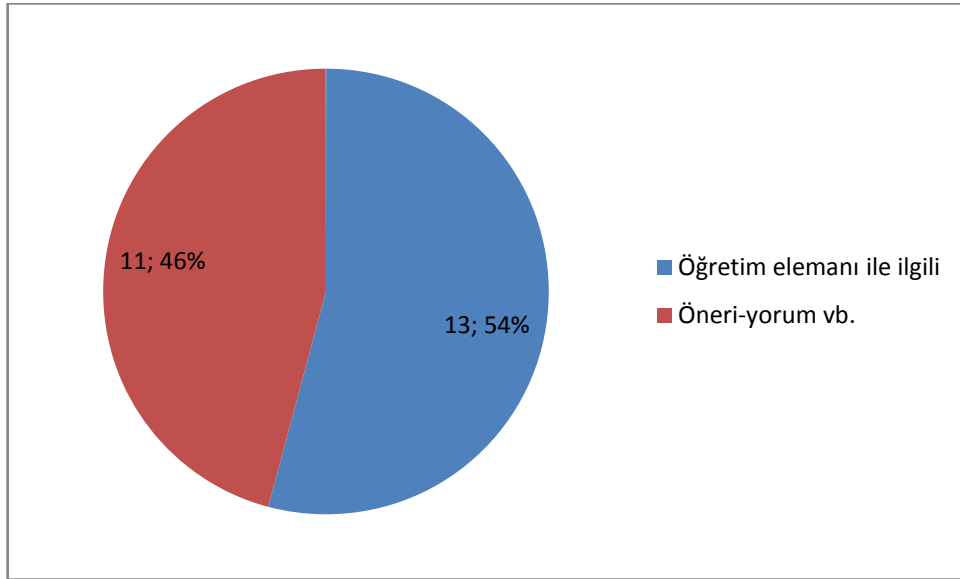
Tablo 27 incelendiğinde, *Öğretim elemanı ile ilgili* kategorisi, açık uçlu maddelerin %54’ünü oluşturmaktadır ve üç çeşit madde bulunmaktadır. Bu maddelerden “Öğretim elemanları ile ilgili diğer görüşleriniz?” maddesi ankette en fazla yer almıştır (f=9). *Öneri- Yorum* kategorisi açık uçlu maddelerin %46’sini oluşturmaktadır ve üç çeşit madde içermektedir. Anketlerde en fazla yer alan madde ise “İletmek istediğiniz görüşlerinizi yazabilirsiniz.”dir (f=9). Öğrencilerin yazılı yorumlarının analiz edilmesi, öğretimin öğrencilerin ihtiyaçlarına göre tasarlanmasına katkıda bulunabilir.

Cashin (1990) çalışmasında anketlerde açık uçlu maddelere yer verilmesinin ve öğrencilerin her madde için yorum yazabileceği boşlukların bulunmasının geçerlilik ve güvenilirlik açısından olumlu etki yapacağını belirtmiştir. Bu tür maddelere verilecek cevaplar özellikle öğretim elemanlarının eksikliklerini fark etmesine ve gelişmelerine fırsat vereceği gibi, kapalı uçlu maddelere verilen cevapların nedenlerini öğrenmeyi de sağlayabilir.

Grafik 9’da ÖEDD anketlerinde yer alan açık uçlu değerlendirme maddelerinin kategorilere göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 9

Öğretim Elemanının Öğretim Performansını Değerlendiren Açık Uçlu Değerlendirme Maddelerinin Kategorilere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

4.5.Beşinci Alt Amaç İle İlgili Bulgular ve Yorumlar

Beşinci alt amaç “Anket hazırlama ilke ve tekniklerine göre ÖEDD anketleri nasıl yapılandırılmıştır?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Türkiye’deki 23 devlet ve dokuz vakıf üniversitesinde öğretim elemanlarını ve dersi değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerin içerik analizi sonucunda, anket maddelerinin “anket hazırlama ilke ve tekniklerine göre” nasıl bir dağılım gösterdiğine dair bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmesi amacıyla üniversitelerde uygulanan 34 adet ankette yer alan maddeler anket hazırlarken dikkat edilmesi gereken 16 ölçüte (tablo 11, s.56) göre incelenmiştir. Maddelerin beş ölçüte uymadığı, diğer 11 ölçüte ise uygun olduğu belirlenmiştir. Tablo 28’de, anket yazım tekniklerine uygun olmayan maddelerin frekans ve yüzdeleri gösterilmiştir.

Tablo 28

Anket Hazırlama Tekniklerine Uygun Olmayan Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçütler	Frekans	Yüzde
Sorular kısa olmalıdır.	28	4
Bir maddede yalnız bir konu sorulmalıdır.	75	10
Anlam bakımından belirsizlik oluşturan sözcükler kullanılmamalıdır.	33	5
Çok genel sorulardan kaçınılmalıdır.	9	1
Ölçüte dayalı cevaplar gerektiren sorulardan kaçınılmalıdır.	7	1
Toplam	152	21
İncelenen Toplam Madde Sayısı	716	

Tablo 28 incelendiğinde, anketlerde yer alan toplam 716 maddenin belirlenen anket yazım ilke ve tekniklerine göre incelendiği, maddelerin %21’inin (152 madde) belirlenen kriterlere uygun olmadığı görülmektedir. Anket maddelerinin %10’unun “Bir maddede yalnız bir konu sorulmalıdır” ölçütüne uymadığı görülmektedir. Başka bir ifade ile anketlerde yer alan maddelerin %10’u binişik olarak hazırlanmıştır. Anketlerde yer alan binişik maddelere örnek olarak “Öğretim elemanı farklı düşünceleri hoşgörü ile karşılıyor, bilmediklerini kabul edip etmemekte dürüst ve esnek davranıyor.”, “Öğrencilerin çalışmalarını yönetmede ve değerlendirmede dikkatli ve özenli olma”, “Öğretim üyesi beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.” maddeleri gösterilebilir. Binişik maddelerde öğrenciler maddede belirtilen birden fazla davranışın yalnızca birine odaklanarak puan vermeleri, anketin geçerliliğini düşüreceğinden istenilmeyen bir durumdur. Anketlerde yer alan ve belirsizlik oluşturan sözcükler içeren maddelere örnek olarak “Derse hazır gelir.”, “Bu derste çok şey

öğrendim.”, “Sınav sonuçları geciktirilmeden değerlendirilip ilan edildi.” maddeleri gösterilebilir. Kalaycı (2008a) tarafından yapılan çalışmanın bulgularında da araştırmada kullanılan ankette yer alan maddelerin binişik olmasının puanlamada kararsızlığa neden olduğu, muğlak ya da göreceli ifadelerin ankette yer almasının da öğrencinin maddeyi yanlış anlamasına etki ettiği belirtilmiştir.

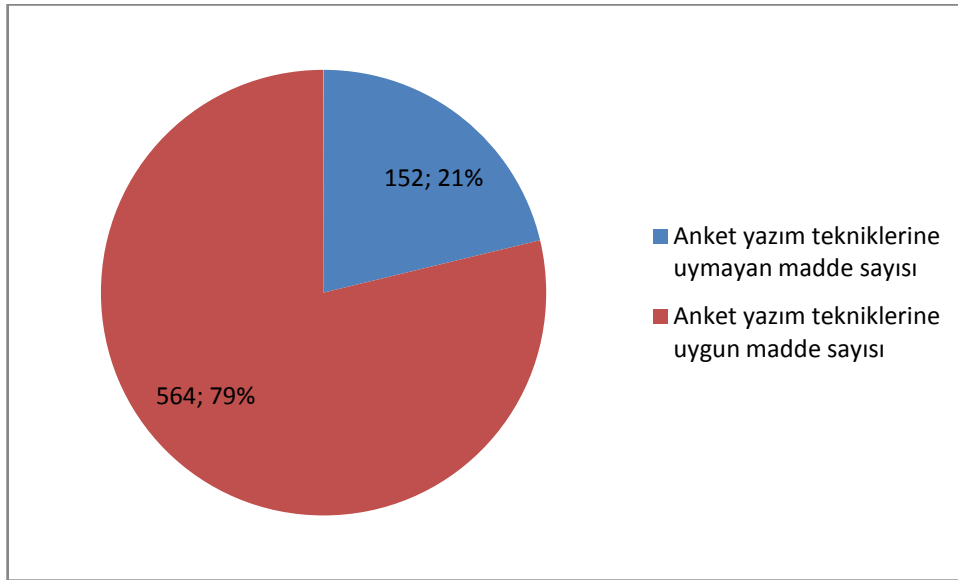
Çok genel maddelere “Konuların anlaşılır biçimde işlenmesi”, “Öğretim elemanı ile iletişim kurabilme”, “Araştırma görevlisi öğrencilerin taleplerini karşılamıştır.”; ölçüte dayalı maddelere “Öğretim elemanı dersi başarılı bir şekilde işlemektedir.”, “Bu ders bana çok bilgi kazandırdı.”, “Doğru cevabı buldurmak için öğrencilere yerinde ve yeterli sayıda ipucu verme.” maddeleri örnek olarak verilebilir. Uzun yazılmış maddelere örnek olarak “Öğrencilerini eleştirirken; kırmadan, söylenmesi gerekenleri en az suçlama ile söyleyebilme yeteneğine sahip olma.” maddesi gösterilebilir (Ek 5’te analiz tablosu verilmiştir, s.172).

Colins’in (2002) çalışmasında öğrencilerin öğretim elemanlarını değerlendirdiği formların çelişkili ifadeler içerdiği, ifadelerin daha açık ve anlaşılır olması gerektiği belirtilmiştir.

Anket hazırlama tekniklerine uygun olmayan maddelerin frekans ve yüzdesi grafik 10’da verilmiştir.

Grafik 10

Anket Hazırlama Tekniklerine Uygun Olmayan Maddelerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

4.6. Altıncı Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt amacı; “Eğitim programının boyutlarına ve anket hazırlama ilke ve tekniklerine uygun ÖEDD anketi oluşturulması.” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

84 öğrenciden oluşan bir gruba araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanarak anketin geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiştir. Cronbach Alfa ile anketin güvenilirliği ve faktör analizi ile de anketin geçerliliği hesaplanmıştır. ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını ve dersi değerlendiren maddelerin geçerlilik ve güvenilirlik testleri ayrı ayrı analiz edilmiştir.

Tablo 29’da ÖEDD anketlerinin öğretim elemanını ve ders değerlendirme maddelerinin güvenilirlik sonuçları verilmiştir.

Tablo 29

Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Maddelerinin İç Tutarlılık Katsayıları

ÖEDD Anketinin Bölümleri	Cronbach's Alpha α
Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddeleri	,978
Ders Değerlendirme Maddeleri	,787

Tablo 29 incelendiğinde, ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanı değerlendirme maddelerinin Alpha değeri (α) **0,98**; ders değerlendirme maddelerinin ise Alpha değeri (α) **0,79** olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değerinin 0,70 ve üzerinde olması durumunda ölçme aracının araştırmalarda kullanılabileceği belirtilmektedir (Tavşancıl, 2002).

ÖEDD anketinin yapı geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi öğretim elemanını değerlendirme maddeleri ve ders değerlendirme maddeleri için ayrı olarak uygulanmıştır. Tablo 30'da ankette yer alan öğretim elemanını değerlendirme maddelerine uygulanan faktör analizi sonucu elde edilen faktörlerin özdeğerleri ve açıkladıkları varyans miktarları verilmiştir.

Tablo 30

ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları (1. Deneme)

Faktörler	Özdeğer	Varyans	Yıgmal Varyans
1. Faktör	10,690	33,406	33,406
2. Faktör	6,563	20,508	53,914
3. Faktör	5,752	17,976	71,890
4. Faktör	1,878	5,868	77,758

Tablo 30 incelendiğinde, ÖEDD anketinin öğretmen elemanını değerlendirme maddeleri dört faktörden oluşmaktadır. Genellikle özdeğeri 1 ya da 1'den büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilir (Büyüköztürk, 2007; 125). Önemli olarak belirlenen faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 33.4'ünü; ikinci faktör %20,5'ini; üçüncü faktör %18,0'ini; dördüncü faktör ise % 5,9'unu açıklamaktadır. Dört faktörün açıkladığı toplam varyans %77,8 olarak belirlenmiştir. Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan dört faktörün ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir.

ÖEDD anketinin öğretmen elemanını değerlendirme maddelerine ilişkin faktör ortak varyansları ve yük değerleri tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31
 ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin
 Faktörlerinin Yük Değerleri (1. Deneme)

Madde No	Ortak Faktör Varyansı	Faktör Yükleri			
		1	2	3	4
S1	,695	,192	,787	,187	-,055
S2	,777	,114	,161	,050	,858
S3	,747	,399	,737	,109	,179
S4	,865	,360	,839	,158	,076
S5	,706	,605	,371	,282	,351
S6	,806	,740	,197	,388	,262
S7	,767	,676	,529	,168	,022
S8	,894	,458	,674	,348	,330
S9	,833	,632	,439	,454	,183
S10	,898	,711	,317	,526	,125
S11	,734	,346	,581	,389	,353
S12	,866	,663	,546	,339	,118
S13	,833	,552	,442	,565	,119
S14	,641	,236	,490	,562	,171
S15	,790	,487	,209	,668	,251
S16	,626	,256	-,038	,604	,440
S17	,783	,370	,455	,660	-,052
S18	,689	,410	,513	,503	,066
S19	,723	,195	,113	,818	-,055
S20	,843	,743	,463	,161	,225
S21	,726	,688	,372	,298	,159
S22	,678	,439	,386	,445	-,371
S23	,703	,587	,474	,365	,010
S24	,816	,781	,339	,263	,147
S25	,781	,605	,416	,480	,106
S26	,846	,789	,258	,395	,026
S27	,728	,636	,293	,486	,037
S28	,839	,740	,414	,326	,117
S29	,945	,879	,283	,266	,147
S30	,869	,864	,146	,297	-,109
S31	,730	,668	,505	,158	,064
S32	,709	,470	,411	,564	,038

Tablo 31 incelendiğinde; 13, 18, 22 ve 32. maddeler iki faktörde de yüksek yük değeri aldığı görülmektedir. 13. madde 3. faktörde 0,565 olurken, 1. faktörde 0,552 ; 18. madde 2. faktörde 0,513 olurken 3. faktörde 0,503; 22. madde 3. faktörde 0,445 iken, 1.

maddede 0,439 ve 32. madde 3. faktörde 0,564 iken 1. faktörde 0,470 olduğu görülmektedir. Büyüköztürk (2007; s.125), bir maddenin faktörlerdeki en yüksek yük değeri ile bu değerden sonra en yüksek olan yük değeri arasındaki farkın en az 0,10 olmasının ideal olduğunu belirtmektedir. Çok faktörlü bir yapıda, birden çok faktörde yüksek yük değeri veren madde, binişik bir madde olarak tanımlanır. Buna göre, 13, 18, 22 ve 32. maddeler anketten çıkarılarak, ankette geri kalan 28 madde için tekrar faktör analizi yapılmıştır. Tablo 32’de faktör analizi sonucu elde edilen boyutların özdeğerleri ve açıkladıkları varyans miktarları verilmiştir.

Tablo 32

ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları (2. Deneme)

Faktörler	Özdeğer	Varyans	Yıgmal
1. Faktör	10,042	35,865	35,865
2. Faktör	5,698	20,349	56,214
3. Faktör	4,286	15,307	71,529
4. Faktör	2,086	7,451	78,972

Tablo 32 incelendiğinde, önemli olarak belirlenen faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 35,9’unu; ikinci faktör %20,3’ünü; üçüncü faktör %15,3’ünü; dördüncü faktör ise % 7,5’ini açıklamaktadır. Dört faktörün açıkladığı toplam varyans yaklaşık %79 olarak belirlenmiştir. Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan dört faktörün ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir.

ÖEDD anketinin öğretim elemanını değerlendirme maddelerine ilişkin faktör ortak varyansları ve yük değerleri tablo 33’te verilmiştir.

Tablo 33
 ÖEDD Anketinde Yer Alan Öğretim Elemanını Değerlendirme Maddelerinin
 Faktörlerinin Yük Değerleri (2. Deneme)

Madde No	Ortak Faktör Varyansı	Faktörler			
		1	2	3	4
s1	,694	,213	,780	,189	-,064
s2	,761	,084	,187	-,010	,848
s3	,746	,415	,729	,075	,192
s4	,867	,364	,837	,153	,104
s5	,680	,592	,395	,280	,309
s6	,799	,734	,203	,356	,304
s7	,761	,688	,512	,132	,086
s8	,902	,451	,687	,342	,331
s9	,835	,634	,449	,443	,186
s10	,895	,715	,318	,505	,164
s11	,740	,348	,585	,355	,387
s12	,858	,691	,518	,273	,194
s14	,701	,224	,514	,625	,124
s15	,789	,496	,212	,648	,281
s16	,703	,268	-,056	,492	,621
s17	,806	,402	,436	,674	-,027
s19	,698	,230	,082	,797	,057
s20	,863	,756	,446	,096	,289
s21	,732	,695	,355	,264	,230
s23	,688	,616	,450	,314	,084
s24	,825	,795	,317	,220	,212
s25	,792	,608	,417	,478	,141
s26	,844	,791	,256	,386	,067
s27	,738	,640	,301	,487	,035
s28	,843	,760	,398	,307	,110
s29	,948	,888	,271	,238	,172
s30	,875	,867	,137	,312	-,081
s31	,730	,662	,510	,151	,096

Tablo 33 incelendiğinde, ortak faktör varyansının 0,680 ile 0,948 aralığında değiştiği görülmektedir. Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan dört faktörün birlikte, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladıkları görülmektedir. Faktör analizinde maddelerin ortak faktör varyanslarının ideal değer olan 0,66'nın üzerinde olması amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, 2007; s.125).

Maddelerin faktörlerle olan ilişkisini açıklayan faktör yük değerlerini incelendiğinde ise; 1. faktör 17 maddeden (5, 6, 7, 9, 10, 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ve 31), 2. faktör beş maddeden (1, 3, 4, 8 ve 11), 3. faktör dört maddeden (14, 15, 16, 17 ve 19) ve 4. faktör ise iki maddeden (2 ve 16) oluştuğu görülmektedir. 1. faktörde yer alan maddelerin yük değerleri 0,888 ile 0,592 aralığında, 2. faktörde yer alan maddelerin 0,837 ile 0,585 aralığında, 3. faktörde yer alan maddelerin ise 0,797 ile 0,625 aralığında ve 4. faktörde yer alan maddelerin yük değerleri ise 0,848-0,621 aralığında değişmektedir.

ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme maddelerine uygulanan faktör analizi sonucu elde edilen faktörlerin özdeğerleri ve açıkladıkları varyans miktarları tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34

ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme Maddelerinin Faktörleri Tarafından Açıklanan Varyans Oranları

Faktörler	Özdeğer	Varyans	Yıgmal Varyans
1. Faktör	3,061	34,013	34,013
2. Faktör	3,009	33,435	67,448

Tablo 34 incelendiğinde, ÖEDD anketinin ders değerlendirme maddeleri iki faktörden oluşmaktadır. Önemli olarak belirlenen faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 34'ünü; ikinci faktör ise %33,4'ünü açıklamaktadır. İki faktörün açıkladığı toplam varyans %67,4 olarak belirlenmiştir. Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan iki faktörün ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladığı görülmektedir.

ÖEDD anketinin ders değerlendirme maddelerine ilişkin faktör ortak varyansları ve yük değerleri tablo 35'te verilmiştir.

Tablo 35
 ÖEDD Anketinde Yer Alan Ders Değerlendirme Maddelerinin Faktörlerinin Yük
 Değerleri

Madde No	Ortak Faktör Varyansı	Faktör Yükleri	
		1	2
S1	,745	,832	,229
S2	,574	-,746	-,128
S3	,675	,465	,677
S4	,654	,254	,768
S5	,879	,235	,907
S6	,719	,176	,829
S7	,631	,761	,226
S8	,535	,585	,439
S9	,659	,722	,370

Tablo 35 incelendiğinde, ortak faktör varyansının 0,535 ile 0,879 aralısında değiştiği görülmektedir. Buna göre, analizde önemli faktör olarak ortaya çıkan iki faktörün birlikte, maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeğe ilişkin varyansın çoğunluğunu açıkladıkları anlaşılmaktadır.

Maddelerin faktörlerle olan ilişkisini açıklayan faktör yük değerleri incelendiğinde; 1. faktör beş maddeden (1, 2, 7, 8 ve 9), 2. faktörün ise dört maddeden (3, 4, 5 ve 6) oluştuğu tespit edilmiştir. 1. faktörde yer alan maddelerin yük değerleri 0,832 ile 0,585 arasında, 2. faktörde yer alan maddelerin 0,907 ile 0,677 arasında değiştiği görülmektedir.

Ders değerlendirme maddelerinin faktörlerdeki en yüksek yük değeri ile bu değerden sonra en yüksek olan yük değeri arasındaki farkın 0,10'dan fazla olması, maddelerin binişik yapıda olmadığını göstermektedir. Ayrıca, anketin yapı geçerliliğinin maddeler bazında yüksek olduğu söylenebilir. Oliver ve diğerleri (2008) tarafından yapılan benzer bir çalışmada, geliştirilen ölçekte yedi faktörün olduğu, her bir maddenin sadece bir davranışı ölçtüğü bu nedenle de anketin tamamına genelleme yapmanın doğru olmayacağı belirtilmiştir.

4.7. Yedinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt amacı; “Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanını değerlendirme maddelerine verilen puanlar; alan türüne, akademik başarı durumuna, cinsiyete, sınıf düzeyine ve dersi tekrar alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 36’da alan türüne göre ÖEDD anketlerinde öğretim elemanı değerlendirme sorularına verilen puanlara ait ANOVA sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 36

Alan Türlerine Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları

Alan Türleri	N	\bar{X}	s	F	df	p	Dunnett T3
Fen- Matematik Alanı	148	3,25	1,23				
Sosyal Alanı	152	3,32	1,21	3,65	403	0,027	2-3
Güzel Sanatlar Alanı	104	2,89	1,45				
Toplam	404	3,18	1,29				

Tablo 36 incelendiğinde, alanlara göre öğretim elemanı değerlendirme ortalama puanlarının; sosyal alanındaki anabilim dallarında $\bar{X}=3,32$; fen- matematik alanındaki anabilim dallarında $\bar{X}=3,25$ ve güzel sanatlar alanındaki anabilim dallarında ise $\bar{X}=2,89$ olduğu görülmektedir. Buna göre, sosyal alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler anketteki öğretim elemanı değerlendirme maddelerine diğer alanlara göre betimsel olarak daha yüksek puan verdiği söylenebilir. Güzel sanatlar alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin verdikleri puanlar ise diğer alanlara göre daha düşüktür.

ANOVA sonuçlarına göre, alan türleri değişkeni ile öğretim elemanı değerlendirme puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır [$F_{(2-401)}=3,65$, $p=0,027$; $p<0,05$]. Dunnett T3 sonuçlarına göre anlamlı farklılığın sosyal alanı ile

güzel sanatlar alanı arasında olduğu bulunmuştur. Sosyal alanında yer alan anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler ($\bar{X}=3,25$) güzel sanatlar alanında yer alan anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilere ($\bar{X}=2,89$) göre ankete daha yüksek puanlar verdiği görülmektedir. Bu durum sosyal alanlardaki anabilim dallarında derslerin genellikle teorik olmasından, bu nedenle öğretim elemanlarına değil de öğrencinin kendisini sorumlu tutmasından kaynaklanabilir. Güzel Sanatlar bölümündeki anabilim dallarında ise uygulama ağırlıklı derslerin fazla olması ve öğretim elemanının uygulama derslerinde değerlendirme yapmasının daha zor olması gibi etkenler ankette yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirme ile ilgili maddelerin düşük puanlanmasına etki etmiş olabilir.

Cashin (1990) tarafından yapılan çalışmada, sanat alanındaki bölümlerde öğretim elemanlarını değerlendiren anketlere en yüksek puan verildiği, fen alanındaki bölümlere düşük puan verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 37’de akademik başarı durumlarına göre ÖEDD anketlerinde öğretim elemanı değerlendirme sorularına verilen puanlara ait ANOVA sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 37

Akademik Başarı Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve ANOVA Sonuçları

Genel Not Ortalaması	N	\bar{X}	s	F	df	p
0,00-2,00	10	3,30	1,34	0,664	299	0,515
2,01-3,00	157	3,10	1,28			
3,01-4,00	133	3,26	1,27			
Toplam	300	3,18	1,28			

Tablo 37 incelendiğinde, akademik başarı durumlarına göre öğretim elemanı değerlendirme ortalama puanlarının; genel not ortalaması 0,00-2,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,30$; genel not ortalaması 2,01-3,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,10$ ve genel not ortalaması 3,01-4,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,26$

olduğu anlaşılmaktadır. Genel not ortalaması 0,00-2,00 aralığında olan öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanları diğer not aralığındaki öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir. Genel not ortalaması 2,01-3,00 aralığında olan öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanları diğer genel not ortalamalarına göre daha düşük puanlandığı belirlenmiştir.

ANOVA sonuçlarına göre, öğrencilerin akademik başarı durumu ile öğretim elemanı değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$F_{(2-297)}= 0,664$, $p=0,515$; $p>0,05$]. Başka bir ifade ile öğrencilerin akademik başarı durumları değişkeninin öğretim elemanlarını değerlendirmede etki etmediği söylenebilir.

Tablo 38’de cinsiyete göre ÖEDD anketlerinde öğretim elemanı değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 38
Cinsiyete Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	s	t	df	p
Kız	282	3,13	1,30	-0,989	395	0,323
Erkek	115	3,27	1,29			

Tablo 38 incelendiğinde, cinsiyete göre öğretim elemanı değerlendirme ortalama puanlarının; kız öğrenciler için $\bar{X}=3,13$; erkek öğrenciler için $\bar{X}=3,27$ olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanları kız öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, cinsiyet ile öğretim elemanı değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$T_{(395)}= -0,989$ $p=0,395$; $p>0,05$]. Başka bir ifade ile öğrenci cinsiyeti değişkeninin öğretim elemanlarını değerlendirmede puanlamaya etki etmediği söylenebilir. Jacobs (1995), March ve

Roche (1997) yaptıkları çalışmada da, öğrencilerin cinsiyetinin ankete verilen puanlara etki etmediği belirlenmiştir.

Tablo 39’da sınıf düzeyine göre ÖEDD anketlerinde öğretim elemanı değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 39
Sınıf Düzeyine Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T-Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	s	t	df	p
III	192	3,28	1,14	1,454	402	0,147
IV	212	3,09	1,41			

Tablo 39 incelendiğinde, sınıf düzeyine göre öğretim elemanı değerlendirme ortalama puanlarının; III. sınıf öğrencileri için $\bar{X}=3,28$; IV.sınıf öğrencileri için $\bar{X}=3,09$ olduğu görülmektedir. III. sınıf öğrencilerinin öğretim elemanı değerlendirme puanları IV. sınıf öğrencilerinin öğretim elemanı değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, sınıf düzeyi değişkeni ile öğretim elemanı değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$T_{(402)}= 1,454$, $p=0,147$; $p>0,05$]. Bu sonuca göre, sınıf düzeyi değişkeninin öğretim elemanlarını değerlendirmede etki etmediği söylenebilir. Heltebran (2008), Kemp ve Kumar (1990) çalışmalarında sınıf düzeyi yükseldikçe anketlere verilen puanların ortalamasının yükseldiğini belirlemiştir.

Tablo 40’da dersi tekrar alma değişkenine göre ÖEDD anketinde yer alan öğretim elemanı değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 40

Dersi Tekrar Alma Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Öğretim Elemanı Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları

Dersi Tekrar Alma Durumu	N	\bar{X}	s	t	df	p
İlk kez dersi alanlar	87	2,83	1,30	0,592	136	0,555
Dersi daha önce alanlar	51	2,69	1,44			

Tablo 40 incelendiğinde, dersi tekrar alma durumuna göre öğretim elemanı değerlendirme ortalama puanlarının; dersi ilk kez alan öğrenciler için $\bar{X}=2,83$; dersi daha önce alan öğrenciler için $\bar{X}=2,69$ olduğu görülmektedir. Dersi ilk kez alan öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanları dersi daha önce alan öğrencilerin öğretim elemanı değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, dersi tekrar alma durumu değişkeni ile öğretim elemanı değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$T_{(136)}= 0,592$, $p=0,555$; $p>0,05$]. Başka bir ifade ile dersi tekrar alma değişkeninin öğretim elemanlarını değerlendirmede etki etmediği söylenebilir. Bulgulara göre öğrencilerin ders tekrarı yapmalarının nedenini öğretim elemanına bağlamadığı da söylenebilir.

4.8. Sekizinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Araştırmanın sekizinci alt amacı; “*Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme maddelerine verilen puanlar; alan türüne, akademik başarı durumuna, cinsiyete, sınıf düzeyine ve dersi tekrar alma durumuna göre farklılık göstermekte midir?*” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt amaca ait bulgular, tablolar ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 41’de alan türüne göre ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme sorularına verilen puanlara ait ANOVA sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 41
Alan Türlerine Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve ANOVA
Sonuçları

Alan Türleri	N	\bar{X}	s	F	df	p
Fen-Matematik Alanı	148	3,33	1,09	1,84	401	0,160
Sosyal Alanı	152	3,55	1,07			
Güzel Sanatlar Alanı	104	3,31	1,42			
Toplam	404	3,41	1,18			

Tablo 41 incelendiğinde, alanlara göre ders değerlendirme ortalama puanlarının; fen-matematik alanındaki anabilim dallarında $\bar{X}=3,33$; sosyal alanındaki anabilim dallarında $\bar{X}=3,55$ ve güzel sanatlar alanındaki anabilim dallarında ise $\bar{X}=3,31$ olduğu görülmektedir. Sosyal alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin ankette yer alan ders değerlendirme maddelerine verdikleri puanlar, diğer alanlara göre betimsel olarak daha yüksektir. Güzel sanatlar alanındaki anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin anketteki ders değerlendirme maddelerine verdiği puanlar, diğer alanlardaki öğrencilerin ankete verdikleri puanlara göre daha düşüktür.

ANOVA sonuçları, alan türleri değişkeni ile ders değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$F_{(2-401)}= 1,84$, $p=0,160$; $p>0,05$]. Bu sonuca göre alan türü değişkeninin ders değerlendirme puanlarına etki etmediği söylenebilir.

Tablo 42’de akademik başarı durumuna göre ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme sorularına verilen puanlara ait ANOVA sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 42
Akademik Başarı Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve
ANOVA Sonuçları

Genel Not Ortalaması	N	\bar{X}	s	F	df	p
0,00-2,00	10	3.30	1,42	0,178	297	0,837
2,01-3,00	157	3,37	1,10			
3,01-4,00	133	3.45	1,26			
Toplam	300	3,40	1,18			

Tablo 42 incelendiğinde, akademik başarı durumlarına göre ders değerlendirme ortalama puanlarının; genel not ortalaması 0,00-2,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,30$; genel not ortalaması 2,01-3,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,37$ ve genel not ortalaması 3,01-4,00 aralığında olan öğrenciler için $\bar{X}=3,45$ olduğu anlaşılmaktadır. Genel not ortalaması 3,01-4,00 arasında olan öğrencilerin ders değerlendirme puanları diğer not aralığındaki öğrencilerin ders değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir. Genel not ortalaması 0,00-2,00 arasında olan öğrencilerin ders değerlendirme puanları diğer genel not ortalamalarına göre daha düşük puanlandığı görülmektedir.

ANOVA sonuçlarına göre, öğrencilerin akademik başarı durumu ile ders değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$F_{(2-297)}= 0,178$, $p=0,837$; $p>0,05$]. Başka bir ifade ile öğrencilerin akademik başarı durumlarının ders değerlendirmede etki etmediği söylenebilir.

Tablo 43'te cinsiyete göre ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 43

Cinsiyete Göre ÖEDD Anketlerinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	s	t	df	p
Kız	282	3,33	1,19	-2,161	395	0,31
Erkek	115	3,61	1,15			

Tablo 43 incelendiğinde, cinsiyete göre ders değerlendirme ortalama puanlarının; kız öğrenciler için $\bar{X}=3,33$; erkek öğrenciler için $\bar{X}=3,61$ olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ders değerlendirme puanları kız öğrencilerin ders değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, cinsiyet ile ders değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$T_{(395)} = -2,161$ $p=0,31$; $p>0,05$]. Başka bir ifadeyle cinsiyet değişkeninin ders değerlendirmede puanlamaya etki etmediği söylenebilir.

Tablo 44'te sınıf düzeyine göre ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 44

Sınıf Düzeyine Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	s	t	df	p
III	192	3,51	1,05	1,66	402	0,098
IV	212	3,32	1,28			

Tablo 44 incelendiğinde, sınıf düzeyine göre ders değerlendirme ortalama puanlarının; III. sınıf öğrencileri için $\bar{X}=3,51$; IV. sınıf öğrencileri için $\bar{X}=3,32$ olduğu görülmektedir. III. sınıf öğrencilerinin ders değerlendirme puanları, IV. sınıf öğrencilerine göre betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, III. sınıf ile IV. sınıf öğrencilerinin ders değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir [$T_{(402)}= 1,66$, $p=0,098$; $p>0,05$]. Bu sonuca göre, sınıf düzeyi değişkeninin ÖEDD anketlerinde yer alan ders değerlendirme sorularını puanlamada etki etmediği söylenebilir.

Tablo 45'te dersi tekrar alma değişkenine göre ÖEDD anketinde yer alan ders değerlendirme sorularına verilen puanlara ait t-testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 45

Dersi Tekrar Alma Durumuna Göre ÖEDD Anketinde Ders Değerlendirme Puanları ve T- Testi Sonuçları

Dersi Tekrar Alma Durumu	N	\bar{X}	s	t	df	p
İlk kez dersi alanlar	87	3,33	1,30	2,63	136	0,01
Dersi daha önce alanlar	51	2,78	0,94			

Tablo 45 incelendiğinde, dersi tekrar alma durumuna göre ders değerlendirme ortalama puanlarının; dersi ilk kez alan öğrenciler için $\bar{X}=3,33$; dersi daha önce alan öğrenciler için $\bar{X}=2,78$ olduğu görülmektedir. Dersi ilk kez alan öğrencilerin ders değerlendirme puanları dersi daha önce alan öğrencilerin ders değerlendirme puanlarından betimsel olarak daha yüksektir.

T testi sonuçlarına göre, dersi tekrar alma durumu değişkeni ile ders değerlendirme puanları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$T_{(136)}= 2,63$, $p=0,01$; $p<0,05$]. Başka bir ifade ile dersi tekrar alma değişkeni ders değerlendirmede etki etmektedir. Dersten geçemediği için dersi tekrar alan öğrencilerin ders değerlendirme maddelerine daha düşük puan vermesinin nedenleri; öğrencilerin derse karşı olumsuz düşünceye sahip olması veya dersin içeriğinin öğrenciye zor gelmesi olabilir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak yapılan önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın sonuçları alt amaçlara göre sıralanarak verilmiştir.

1. Öğretim elemanlarının öğretim performansını değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerdeki maddeler eğitim programının boyutlarına göre incelendiğinde, anketlerdeki maddelerin programın en çok eğitim durumu boyutunu değerlendirdiği tespit edilmiştir. Eğitim durumu boyutunda ise özellikle sınıf yönetimi ile ilgili maddelerin bulunduğu belirlenmiştir. Hedef boyutuyla ilgili öğretim elemanını değerlendirme maddelerinin anketlerde fazla yer almadığı saptanmıştır.
2. Dersi değerlendirme amacıyla öğrencilere uygulanan anketlerde dersin öğrenciye getireceği yararlar ile ilgili maddelerin ağırlıklı olarak yer aldığı tespit edilmiştir.
3. Öğretim elemanının öğretim performansını genel olarak değerlendiren maddelerin çoğunluğunun, öğrencinin öğretim elemanının öğretim performansını değerlendirmesine yönelik maddelerin olduğu belirlenmiştir.
4. Öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren açık uçlu maddelerin çoğunluğunun öneri ve yorum içeren maddeler olduğu saptanmıştır.

5. Öğretim elemanlarının öğretim performanslarını değerlendirme amacıyla hazırlanan anketlerdeki maddelerin %21'inin anket hazırlama tekniklerine uygun olarak düzenlenmediği tespit edilmiştir. Anketler incelendiğinde, toplam beş çeşit ölçüte uyulmadığı görülmüştür. Özellikle anketteki maddelerin binişik yazıldığı ve anlam bakımından belirsizlik oluşturan sözcüklerin kullanıldığı saptanmıştır. Bu sonuç, Kalaycı'nın (2008a) çalışmasının sonuçları ile paralellik göstermektedir.
6. Öğretim elemanını ve dersi değerlendiren güvenilirliği ve geçerliliği test edilen bir anket geliştirilmiştir. Burdsal ve Harrison'ın (2008) yaptığı çalışmanın sonucunda da öğretimi değerlendiren öğrenci anketlerinin güvenilir ve geçerli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
7. Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan *öğretim elemanını değerlendirmeye* yönelik maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplara etkisi araştırılan değişkenlere ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Alan türü: Öğrencinin ankete verdiği puanlar ile alan türleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sonuca göre, sosyal alanındaki ana bilim dallarında öğrenim gören öğrenciler, güzel sanatlar alanındaki ana bilim dallarında öğrenim gören öğrencilere göre öğretim elemanlarına daha yüksek puan vermektedirler. Feldman (1978) ve Jacobs'un (1995) yaptıkları çalışmalarda ise sanat alanındaki programlarda puanların daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Akademik başarı durumu: Öğrencilerin ankete verdiği puanlar ile akademik başarı durumu arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Öğrencilerin cinsiyeti: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile öğrencinin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu sonuç,

March ve Roche'nin (1997) yaptığı çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Sınıf düzeyi: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu sonuç, Kemp ve Kumar (1990) ve Jacobs'un (1995) çalışmalarının sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin dersi tekrar alma durumu: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile öğrencilerin dersi tekrar alma durumu arasında anlamlı bir fark yoktur.

8. Araştırmacı tarafından geliştirilen ÖEDD anketinde yer alan *dersi değerlendirmeye* yönelik maddelere öğrencilerin verdikleri cevaplara etkisi araştırılan değişkenlere ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Alan türü: Öğrencilerin ankete verdiği puanlar ile alan türü arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Akademik başarı durumu: Öğrencilerin ankete verdiği puanlar ile akademik başarı durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Öğrencilerin cinsiyeti: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile öğrencinin cinsiyeti arasında anlamlı bir fark yoktur.

Sınıf düzeyi: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur.

Öğrencilerin dersi tekrar alma durumu: Öğrencilerin ankete verdikleri puanlar ile öğrencilerin dersi tekrar alma durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Dersi tekrar alan öğrencilerin, anketteki maddelere dersi ilk kez alanlara göre daha düşük puan verdiği tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Bu başlık altında araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Anketlerde yer alan öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren maddelerin eğitim programının boyutlarına göre anket içinde dengeli bir şekilde dağılımı sağlanabilir. Anketler eğitim programının boyutlarına göre bölümlenerek düzenlenebilir. Böylece toplanan verilerin program geliştirme çalışmaları için kullanımı kolaylaşabilir.
2. Öğretim elemanını ve dersi değerlendirmek için kullanılacak olan anketlerde yer alacak maddeler için üniversite bünyesinde soru bankası hazırlanabilir (ADEK bünyesinde veya fakülte düzeyinde başka bir birim tarafından). Burada teorik ve uygulamalı dersler için anket hazırlama ilke ve tekniklerine uygun sorular uzmanlar tarafından hazırlanabilir. Her lisans programı için öğrencilerin alacağı derslerin özelliklerine göre öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketleri hazırlanarak üniversitelerin ilgili bölümlerinin kullanımına sunulabilir.
3. Anketlerin puanlanmasına etki edebilecek faktörlere dikkat edilerek veriler değerlendirilmelidir. Ayrıca anketin uygulanma şeklinin ve zamanın iyi belirlenmesi gerekir. İnternet üzerinden cevaplanması istenilen anketlerin sınav notlarının öğrenilmesi için bir şart olarak koşmak yerine, dönem boyunca cevaplanabilecek şekilde hazırlanması gerekir. Elden dağıtılacak anketlerin final sınavından iki hafta önce doldurulması ve bu işlemlerin üniversitedeki ilgili

bağımsız birimin uzmanları tarafından ya da bölüm dışından görevlendirilecek bir öğretim elemanı gözetiminde yapılması uygun olabilir.

4. Öğretim elemanının öğretim performansını değerlendiren anketlerin sonuçları önemli kararların alınmasında kullanılabilir olduğundan diğer öğretim elemanını değerlendirme yöntemleriyle birlikte kullanılmalıdır.
5. Her üniversite bünyesinde anket sonuçlarının değerlendirildiği ve uzmanlardan oluşan bağımsız bir birim oluşturulabilir. Bu birim YÖDEK'e bağlı ADEK denetiminde fakülte düzeyinde bir birim olabilir. Theall ve Franklin (2000) de objektif bir değerlendirmenin olması için bağımsız karar verebilecek birimlerin oluşturulması gerektiğini belirtmiştir. Bu birim, dönem sonunda değerlendirme sonucunda belli konularda eksikliği olan öğretim elemanları için hizmet içi eğitim programları düzenleyebilir. Ayrıca intranet aracılığıyla öğretim elemanlarının eksikliklerini giderici programlar hazırlayabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Öğretim elemanını ve dersi değerlendirme anketlerinin sonuçlarına etki eden faktörlerin belirlenmesine yönelik daha geniş öğrenci katılımı sağlayarak daha uzun dönemi kapsayan yeni çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmada geliştirilen anket sadece eğitim fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Benzer bir çalışma farklı fakülte ve üniversiteler ile gerçekleştirilebilir ve sonuçlar karşılaştırılabilir.
2. Anketin uygulanma zamanı, uygulanış şekli, öğretim elemanının kişilik özellikleri, dersin özellikleri (seçmeli ders, uygulamalı ders vb.) gibi değişkenlerin öğrenci puanlamasına etkisi araştırılabilir.

Yapılacak olan bu tür yeni çalışmalar, öğretim elemanın ve dersin değerlendirildiği daha güvenilir ve geçerli ölçme araçların geliştirilmesine ve öğretim elemanlarının öğretim performanslarının daha doğru değerlendirilmesine katkı getirecektir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. ve Çevik, Ç. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri*. Emek Ofset Baskı.
- Akkutay, Ü. (1991). *Türkiye'de çıraklık eğitimi*. Ankara: Ofset Yayıncılık, 12.
- Aksu, M.B., Çivitçi, A. ve Duy, B. (2008). Yükseköğretim öğrencilerinin öğretim elemanlarının ders uygulamaları ve sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9. (16), 17-42.
- Aleamoni, L.M. (1981). Student ratings of instruction. In J. Millman (Ed.) *Handbook of teacher evaluation*. Beverly Hills, California: Sage, 110-145.
- Algozzine, B. ,Beattie, J., Bray, M., Flowers, C., Gretes, j., Howley, L., Mohanty, G. and Spooner, F.(2004). Student evaluation of college teaching. <http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=3&hid=6&sid=f2777830-8857-4bc4-aff0-9a8afeb00cb0%40sessionmgr8> adresinden 10/03/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Altunışık, R.; Coskun, R.; Bayraktaroğlu,S ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya Kitapevi, 68-81.
- Apay, A. ve Kılıç, R. (1997). Eğitim programlarında toplam kalite uygulamaları. (M. Çoruh Editör). *Yükseköğretimde sürekli kalite iyileştirme*. Haberal Eğitim Vakfı, 11-16.
- Arıkan, R. (2007). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Asil Yayıncılık, 117-127.
- Arseven, A.D. (2004). *Anket hazırlama (alan araştırmaları için)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Arslan, B. (2005). Avrupa Birliği yükseköğretim alanı ve yükseköğretimde kalite çerçevesinin belirlenmesi. *Milli Eğitim Sosyal Bilimler Dergisi*. 33 (167)

- Balcı, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. (7. Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Baş, T. (2008). *Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir?* (Beşinci basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Barth, M.M., Charleston, C. and Carolina, S. (2008). Deciphering student evaluations of teaching: A factor analysis approach. *Journal of Education for Business*, 40-46.
- Bıyıkoğlu, H. N. (2008). Standartlar ve Türk sanayinin standardizasyon faaliyetlerine katılımı. V. Ulusal Hidrolik Pnömatik Kongresi'nde sunuldu. 297.http://www.mmo.org.tr/resimler/ekler/e50bd849fde923b_ek.pdf adresinden 03.04.2010 tarihinde indirilmiştir.
- Burdsal, C. A. and Harrison P. D. (2008). Further evidence supporting the validity of both a multidimensional profile and an overall evaluation of teaching effectiveness. *Assesment & Evaluation in Higher Education*. 33(5), October, 2008, 567-576.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (8. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (3. Basım). Ankara.
- Cashin, W. E. (1990). Student ratings of teaching: recommendations for use. Kansas State University, *Centre For Faculty Evaluation&Development*. Idea Paper (22).
- Cashin, W. E.(1995), Students ratings of teaching: the research revisited. kansas state university, *Centre For Faculty Evaluation&Development*. Idea Paper (32).
- Centra, J. A. (1993). *Reflective faculty evaluation: enhancing teaching and determining faculty effectiveness*. San Francisco: Jossey – Bass.

- Chaffee, E. E. and Lawrance, A. (1992), Transforming Postsecondary Education. *ERIC Digest*.
- Chen, Y. and Hoshower, L. B. (2003). Student evaluation of teaching effectiveness: an assessment of student perception and motivation. *Assesment & Evaluation in Higher Education*, 28 (1), 71-72.
- Colins, A.B. (2002). Üniversite öğrencileri öğretim elemanlarının başarısını değerlendirebilir mi? İkilemler ve problemler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 35. (1-2), 83-91.
- Comer, J. C. (2001). The influence of mood on student evaluations of teaching. *Journal of Educational Research*.73. (4), 229-231.
- Cranton, P.A. and Hillgarten, W. (1981). The relationships between student ratings and instructor behavior: Implications for improving teaching. *Canadian Journal of Higher Education*, 11, 73-81.
- Dağlı, S. (2006). *Özel dershanelere öğrenci gönderen velilerin özel dershaneler hakkındaki görüş ve beklentileri*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 72.
- Davies, M.W. and Lunt, H. (2004). Literature review. http://tlu.ecom.unimelb.edu.au/papers/lit_review_24_aug.pdf adresinden 11/03/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Demirel, Ö. (1991). *Eğitimde nitelik geliştirmede işbirliğine dayalı öğrenme ile tam öğrenmenin yeri ve önemi*. Eğitimde Nitelik Geliştirme-Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumunda sunuldu. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, 139-142.
- Demirel, Ö. (2008). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. (11. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Devebakan, N., Koçdor, H., Musal B ve Güner, G. (2003). Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde lisanüstü eğitim kalitesinin artırılması kapsamında öğrencilerin eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 5. (2), 30-39.
- Dicle, İ. A. (2000). *Öğretimde toplam kalite yönetimi 21. yüzyılın başındaki olanaklar, fırsatlar ve darboğazlar*. Ekonomi Forumu. İstanbul: FES Yayınları, 19-20.
- Doğan, E. (2002). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. Ankara: Academyplus Yayınevi.
- Ensari, H. (2002). *21. yüzyıl okulları için toplam kalite yönetimi*, Sistem Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. (4.Basım). Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Feldman, K.A. (1978). Course characteristics and college students ratings of their teachers: what we know and what we don't. *Research in higher education*, 9, 199-242.
- Feldman, K.A. (1987). Research productivity and scholarly accomplishment of college teachers as related to their instructional effectiveness: a review and exploration. *Research in Higher Education*, 26 (3), 227-298.
- Fraenkel, J.R. and Wallen, N.E. (2000). *How to design and evaluate research in education*. (4. Basım). Mc-Graw Hill Higher Education.
- Jacobs, C. L. (1995). Student Ratings Of College Teaching: What Research Has To Say.<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.127.6383&rep=rep1&type=pdf>. adresinden 9/03/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Johnson, R. (2000). The authority of the student evaluation questionnaire. *Teaching in higher education*. 5. (4), 420-430.

- Göçmen, G. B. (2004). *Değerlendirmeye genel bir bakış: kriter referanslı (mutlak) ya da norm- referanslı (bağıl) değerlendirme*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Malatya.
- Güçlüol, K. (1991). Eğitim planlaması ve nitelik sorunu. *Eğitimde Nitelik Geliştirme*, 120-124.
- Güven, İ. (2002). Yeni gelişmeler ışığında yükseköğretimde yapısal dönüşümler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 35 (1-2).
- Hacıfazlıoğlu, Ö. (2006). Avrupa Birliği yükseköğretim kalite göstergeleri ve Türkiye örneği. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Doktora Tezi, 36-37.
- Helterbran, V.R. (2008). The ideal professor: student perceptions of effective instructor practices, attitudes, and skills. *Education*. 129(1), 125-138. <http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=7&hid=2&sid=0c3ec854-80b3-4b34-96ec-60629ad4d71d%40sessionmgr4> adresinden 23.06.2009 tarihinde indirilmiştir.
- Hoyt, D.P. and Palet, W.H. (1999). Appraising teaching effectiveness: beyond student ratings. *Idea Center*. Idea Paper. (36).
- İktisadi Kalkınma Vakfı, (2001). *Avrupa Birliği program ve ajanslarına aday statüsüyle Türkiye'nin katılımı*. İKV Yayınları, İstanbul, 23.
- Kalaycı, N. (2008a). Yükseköğretimde öğretimi değerlendirme anketlerinde öğrenci algılarındaki farklılıkların puanlamaya etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 14 (54), 235-275.
- Kalaycı, N. (2008b). Yükseköğretimde uygulanan toplam kalite yönetimi sürecinde gözardı edilen unsurlardan “TKY merkezi” ve “eğitim programları”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6. (2), 163-188.

- Kalaycı, N., Watty K. ve Hayırsever, F. (2008) Academics' perceptions and expectations on attaining the aims of higher education "cases in Turkey and Australia" 11th International conference on further education in the balkan countries. October, 23RD - 25TH, Konya, Türkiye.
- Kalaycı, N. (2009). Yükseköğretim kurumlarında akademisyenlerin öğretim performansını değerlendirme sürecinde kullanılan yöntemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 15 (60), 605-636.
- Karamullaoğlu, G. (2000). *Üniversitelerde akademik personelin eğitim- öğretim faaliyetlerinde performanslarının değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 34-36.
- Kavak, Y. (2007). *Öğretmen eğitiminde akreditasyon denemesi*. Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakülteleri ve Akreditasyon Çalıştayı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. 1-3 Mart 2007, Ankara.
- Kavakoğlu, İ. (1990), "Kaizen", *Kalite Dergisi*, 10.
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 19 (1), 56.
- Kemp, B.W. and Kumar, G.S. (1990). Student evaluations: Are we using them correctly? *Journal of Education for Business*. 66. (2).
- Koç, N. ve Coşkun, D.T. (2007). Öğrencinin öğretimi değerlendirmesi. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 226-230.
- Kolitch, E. and Dean, A. V. (1999). Student ratings of instruction in usa: Hidden assumptions and missing conceptions about "good" teaching. *Studies in Higher Education*. 24. (1), 27-36.

- Korkmaz, A. (2000). Yükseköğretim gençliğinin problemleri. *Milli Eğitim Dergisi*. Mart. (145). <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/145/korkmaz.htm> adresinden 09/09/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Küçükahmet, L. (2007). *Program geliştirme ve öğretim*. (20. Basım.) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 9-22.
- Lewis, K.G. (1991). Making sense of student written comments. *New Directions for Teaching and Learning*. 87, 25-30.
- Marsh, H. W. (1984). Students' evaluations of university teaching: dimensionality, reliability, validity, potential biases, and utility. *Journal of Educational Psychology*. 76, 707-754.
- Marsh, H. W. and Roche, L.A. (1997). Making students' evaluations of teaching effectiveness effective. *American Psychologist*, 52 (11), 1197.
- Millan, J.H. M and Schumacher, S. (2001). *Research in education*. Longman. (5), 257-260.
- Moore, S. and Kuol, N. (2005). Student evaluating teachers: Exploring the importance of faculty reaction to feedback on teaching. *Teaching in Higher Education*. 10 (1). January 2005. Cartax Publishing.
- Murat, M. Aslantaş, H.İ., Özgan, H. (2006). Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitim – öğretim etkinlikleri açısından değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 26. (3), 263- 278.
- Neumann, L. and Neumann, Y. (2001). Determinants of student's instructional evaluation: a comparison of four levels of academic areas. *Journal of Educational Research*, 152-158.

- Oliver, B., Tucker, B., Gupta, R. and Yeo, S. (2008). Evaluate: An evaluation instrument for measuring students' perceptions of their engagement and learning outcomes. *Assesment & Evaluation in Higher Education*. 33. (6), 619-630.
- Özcan, K. C. (1997). Yükseköğretimde kalite. (M. Çoruh, Editör). *Yükseköğretimde Sürekli Kalite İyileştirme*. Haberal Eğitim Vakfı, 35-38.
- Özden, Y. (1998). *Eğitimde dönüşüm yeni değer ve oluşumlar*. Ankara: Pegem Özel Eğitim ve Hizmetleri.
- Özoğlu, Ç. (1992). Davranış bilimlerinde anket (bilgi toplama aracının) geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 25 (2), 321-337.
- Öztürk, N. (2002). Ahilik teşkilatı ve günümüz ekonomisi, çalışma hayatı ve iş ahlakı açısından değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7, 43.
- Öztürk, Y. (1999). *Öğretim elemanlarının ders vermelerinin değerlendirilmesinin kamu üniversitelerinde uygulanabilirliği*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. Milli Eğitim Basımevi. 115. (141), 61-63.
- Pamuk, M. (2005). Öğrencilerin öğretim üyesini değerlendirmesine ait bir uygulama. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi*. (1), 42-48.
- Peker, Ö. (2000). Öğretimde toplam kalite yönetimi 21. yüzyılın başındaki olanaklar, fırsatlar ve darboğazlar. *Ekonomi Forumu*. İstanbul: FES Yayınları,39-68.
- Rehber, E. (2007). Dünyada değişen yükseköğretim ve kalite anlayışı. *Değişim Çağında Yükseköğretim*. Ç.C. Aktan (Editör). Yaşar Üniversitesi, 211-243.
- Robertson, S.I. (2004). Student perceptions of student perception of module questionnaire completion as problem solving. *Assessment & evaluation in higher education*. Carfax Publishing. 29. (6), 665-677.

- Sarı, E. (2004). Öğretim elemanı yeterlikleri ölçeği (ÖEYÖ). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (7), 125-135.
- Sarvan, F. , Cömert, Ş. ve Karakaş, K. (1997). Yükseköğretimde toplam kalite yönetimi felsefesinin uygulanabilirliğini irdeleyen teorik bir yaklaşım. (M. Çoruh, Editör). *Yükseköğretimde Sürekli Kalite İyileştirme*. Haberal Eğitim Vakfı, 101-110.
- Spooren, P and Mortelmans, D. (2006). Teacher professionalism and student evaluation of teaching: will beter teachers receive higher ratings and will better students give higher ratings? *Educational Studies*. 32 (2). June 2006, 201-214 <http://www.suu.edu/faculty/robertsw/Evaluation%20Task%20Force/Teacher%20professionalism.pdf> adresinden 08/09/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Süngü, H. (2008). Yükseköğretimin Avrupa Birliği politikalarına girmesi ve genişlemesi. *Üniverisite ve Toplum Dergisi*. 8 (2).
- Şale, İ. (2001). *Adım adım toplam kalite uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 21-22.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS İle veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Theall, M. and Franklin, J. (2000). Creating responsive student ratings systems to improve evoulution practice. *New Directions For Teaching and Learning*. 83, 100-106.
- Theall, M. (2002). *Student Ratings: Myths vs. research evidance*. Brigham University Faculty Center. 10 (3).
- Türker, A.R. (2003). Yükseköğretimde kalite. *Üniversite ve toplum dergisi*. 3. (4), 11. <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=165> adresinden 09/09/2009 tarihinde indirilmiştir.
- Türk Standartları Enstitüsü (1996). *ISO 9000 TSE kalite broşürü*. Ankara: TSE.

- Tonbul, Y. (2008). Öğretim üyelerinin performanslarının değerlendirilmesine ilişkin öğretim üyesi ve öğrenci görüşleri. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*. 14 (56), 633-662.
- Tong, H. M. and Bures, A.L. (1987). An empirical study of faculty evaluation systems: Business faculty perceptions. *Journal of education for business*, 62(7), 319-322.
- Ural, A. (2008). ...Her yerdeki üniversite. *Üniversite ve toplum dergisi*. 8(4). Web: www.universite-toplum.org/pdf/pdf_UT_374.pdf. 30.12.2009 tarihinde alınmıştır.
- Uygun, S. (2003). Türkiye’de dünden bugüne özel okullara bir bakış (Gelişim ve etkiler). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 36(1-2), 15-16.
- Ünal, I. (1991). Nitelik geliştirmenin ekonomik boyutları. *Eğitimde nitelik geliştirme*, 131-134.
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. (2000). Öğretim elemanlarının ders vermelerindeki başarılarının değerlendirilmesi sisteminin Türk kamu üniversitelerinde uygulanabilirliği üzerine bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19, 156-165.
- Yıldırım, A ve Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 227-230.
- Variş, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme “teorik ve teknikler”* (4. basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. (177).
- Variş, F. (1998). Temel kavramlar ve program geliştirmeye sistematik yaklaşım. (A. Hakan, Editör). *Eğitim bilimlerinde yenilikler*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Voss, R., Gruber, T. and Szmigin, I.(2007). Service quality in higher education: The role of student expectations. *Journal of business research*. 6, 950-959.

YÖK, (2000). *Öğrencilerin eğitimi değerlendirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

YÖK, (2005). *Yüksek öğretim kurumlarında akademik değerlendirme ve kalite geliştirme yönetmeliği*.

YÖK, (2007). *Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi*. Şubat 2007. Meteksan.

Worthington, A. C. (2002). The impact of student perceptions and characteristics on teaching evaluations: a case study in finance education. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 27 (1), 59-64.

Web: <http://bologna.yok.gov.tr/index.php?page=yazi&c=68&i=70>

Web: http://www.arwu.org/ARWU2009_5.jsp

EKLER

- 1) Araştırmacı Tarafından Geliştirilen Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi.
- 2) Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Amacıyla Üniversitelerde Uygulanan Anketlerden Bazı Örnekler.
- 3) Eğitim Durumu Kategorisine Ait Anketlerde Yer Alan Maddeler.
- 4) Eğitim Durumu Kategorisinin Renklendirme İşlemi İle Anafikirlerin Belirlenmesi.
- 5) Anket Yazım Tekniklerine Uygunluk Açısından Maddelerin Analizi.
- 6) Uzman Görüşü Formu.

**ÖĞRETİM ELEMANI VE DERS
DEĞERLENDİRME ANKETİ**

Anket No: A / ...

Değerli Arkadaşlar,

Üniversitelerin en önemli hedeflerinden biri kaliteli eğitim öğretim hizmetleri sunmasıdır. Bu hedefe ulaşmada en önemli unsurlardan birini öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Öğretim elemanlarının öğretim performanslarının ve dersin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi amacıyla “**öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi**” düzenlenmiştir.

Anketteki soruları okuyarak, soruların hemen karşısındaki seçeneklerden birini çarpı (X) işareti ile işaretleyerek görüşünüzü belirtmiş olacaksınız. Görüşleriniz bilimsel bir çalışmaya katkı sağlayacağından önemlidir.

Ankete isim vb. ek bilgiler yazmadan, görüşlerinizi tarafsız olarak belirtmenizi rica ederim.

Teşekkür ederim.

Orhan ÇİMEN
Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖĞRETİM ELEMANI VE DERS DEĞERLENDİRME ANKETİ

I. BÖLÜM

Fakülte/Yüksekokul Adı					
Bölüm /Program Adı					
Sınıf Düzeyi	☐ 1.Sınıf	☐ 2.Sınıf	☐ 3.Sınıf	☐ 4.Sınıf	☐ 5.Sınıf
Akademik Başarı Notu (Genel Ortalama)	(4'lük sistemde)				
Cinsiyet	☐ Kız ☐ Erkek				
Daha önce bu dersi üniversitede aldınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır	→	Evet ise kaç kere aldınız? ☐ 1 ☐ 2 ☐ 2' den fazla		

II. BÖLÜM

Bu bölümde öğretim elemanının öğretim performansını ve dersi değerlendirmeye yönelik ifadelerle ilgili görüşlerinizi yansıtan maddeler bulunmaktadır. Bu maddelere;

- 1- Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım 4- Katılıyorum
5- Kesinlikle Katılıyorum

seçeneklerinden yalnızca bir tanesini çarpı (X) şeklinde işaretleyerek görüşünüzü belirtmiş olacaksınız.

(1) Kesinlikle Katılmıyorum
(2) Katılmıyorum
(3) Kararsızım
(4) Katılıyorum
(5) Kesinlikle Katılıyorum

Öğretim Elemanı Değerlendirme

(1-24. soruların başlangıcına “Öğretim elemanı,” kavramını ekleyerek okuyunuz.)

1. Dönem/yıl başında ders içeriği, dersin işleniş şekli, değerlendirme sistemi ve kaynaklarını içeren ders tanıtım formunu verdi..
2. Derste dönem başında planlanan konuları işledi.....
3. Dersin başında, o gün anlatılacak konuların amaçlarını belirtti.....
4. Öğrencilerin ilgisini toplamak için derse dikkat çekerek başladı
5. Öğrencileri öğrenmeye istekli hale getirdi.
6. Derste, bir önceki ders işlenen konu ile bağ kurdu
7. Dersi planlı şekilde işledi.
8. Dersi anlaşılabilir bir sırada sundu.....
9. Konuyu örneklerle açıkladı.
10. Derste pekiştireçlere yer verdi.
11. Sorulan sorulara ikna edici cevaplar verdi.
12. Ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.....
13. Ders süresince öğrencilerin derse ilgisini sağladı.....
14. Öğrenci merkezli ders işledi.
15. Her dersin sonunda dersi özetledi...
16. Dönem başından itibaren derslerine aksatmadan girdi..
17. Ders saatleri dışında, dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.
18. Öğrencilere karşı hoşgörülüydü.
19. Davranışlarında güvenilirirdi (tutarlıydı.).
20. Eleştirilere açıktı
21. Öğrencilere eşit davrandı...
22. Öğrencilere karşı güler yüzlüydü.
23. Derste beden dilini etkili bir biçimde kullandı.....

	(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
24. Ses tonunu, sınıftaki herkesin duyabileceği düzeyde kullandı.....	☐	☐	☐	☐	☐
25. Sınavlardaki sorular dersin içeriğine uygundu.....	☐	☐	☐	☐	☐
26. Sınav soruları bilenle bilmeyeni ayırt edecek şekildeydi.....	☐	☐	☐	☐	☐
27. Öğretim elemanı objektif olarak değerlendirme yaptı.	☐	☐	☐	☐	☐
28. Sınav sonuçları belirtilen sürede duyuruldu.....	☐	☐	☐	☐	☐

Ders Değerlendirme

1. Lisans eğitimi için içeriğin anlaşılması zordu.....	☐	☐	☐	☐	☐
2. Dersin içeriği, bir dönemlik süre için fazlaydı.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Dersin içeriği ilgi çekiciydi.....	☐	☐	☐	☐	☐
4. Derste işlenen konular, dersin adıyla uyumluydu.....	☐	☐	☐	☐	☐
5. Ders için önerilen kaynaklar, dersin amacına uygundu.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Ders, alanla ilgili yeni gelişmeleri içeriyordu.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Ders, yaratıcı düşünmenin gelişmesine katkı sağladı.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Ders, analitik/sorgulayıcı düşünmeyi öğrenmemi sağladı... ..	☐	☐	☐	☐	☐
9. Ders, günlük hayatta karşılaşılan problemleri çözmede etkili oldu... ..	☐	☐	☐	☐	☐

Genel Sorular

Yukarıdaki öğretim elemanı ve ders değerlendirme ile ilgili maddelere verdiğiniz cevapları düşünerek aşağıdaki maddeleri değerlendiriniz.

a- Genel olarak öğretim elemanını 5 üzerinden değerlendiriniz. (5 en yüksek puandır.)

O 1	O 2	O 3	O 4	O 5

b- Genel olarak dersi 5 üzerinden değerlendiriniz. (5 en yüksek puandır.)

O 1	O 2	O 3	O 4	O 5

Yorum ve öneriler

a-Öğretim elemanı için;

b- Ders İçin;

Anket ile ilgili düşüncelerinizi arka sayfaya yazabilirsiniz.
ANKETİ CEVAPLANDIRDIĞINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM... ☺

Doküman No: MF-F-FRM-24	Revizyon Tarihi: Revizyon Numarası: 00
Sayfa Sayısı: 1/1	Uygulama Tarihi: 30.12.2003

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ**

ÖĞRETİM ELEMANI DEĞERLENDİRME FORMU

DERSİN KODU, ADI	
ÖĞRETİM ELEMANININ ADI SOYADI	

AÇIKLAMA:

Bu form "Başkent Üniversitesi TS-EN-ISO 9001 Kalite Sistem Belgesi" uyarınca, eğitim-öğretimde hedeflenen kaliteyi gerçekleştirmek için, öğretim elemanlarının kendilerini ölçmesi amacıyla tasarlanmıştır. Öğrencilerimizin sorulara verecekleri cevaplar, kalite hedeflerimize erişmemize ve böylece kendilerine daha iyi hizmet etmemize imkan doğuracaktır.

Teşekkür ederiz.

DEĞERLENDİRME

- a. Tamamen Katılım
- b. Kısmen Katılım
- c. Kararsızım
- d. Katılmıyorum

		a	b	c	d
1.	Derslere zamanında girer, çıkar.				
2.	Tahtayı ve görsel araçları iyi kullanır.				
3.	Açık ve anlaşılır bir konuşması vardır.				
4.	Ses tonu, sınıftaki herkesin duyabileceği düzeydedir.				
5.	Derslere hazırlıklı gelmektedir.				
6.	Verdiği derse hakimdir.				
7.	Dersi açık ve anlaşılır bir şekilde sunar.				
8.	Derste verilen örnekler yeterlidir.				
9.	Öğrenciye karşı sevecen ve hoşgörülüdür.				
10.	Derste soru sorulmasını teşvik eder.				
11.	Kendisine yöneltilen soruları anlaşılır bir şekilde cevaplar.				
12.	Ödev, proje, yoklama sınavı vb. uygulamalarla, öğrencilerin sürekli çalışmalarını sağlar.				
13.	Görüşme saatlerinde ofisinde bulunarak, öğrencilere gerekli desteği verir.				
14.	Sınavda verilen süre yeterlidir.				
15.	Sınav soruları anlatılan konuları kapsar.				

16.	Bu dersin öğretim elemanı ile ilgili belirtmek istediğiniz diğer hususlar:

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM DEĞERLENDİRME ÖĞRENCİ FORMU

Sevgili öğrenciler. Bu form, üniversitemizde eğitim-öğretim kalitesini yükseltmek amacıyla düzenlenen değerlendirme çalışmalarının önemli bir parçasıdır. Hem üniversitemiz hem de öğretim elemanlarımız açısından büyük değer taşıyan bu değerlendirme formu aracılığıyla, öğrencilerimiz kendilerine daha nitelikli bir öğretim hizmeti sunulmasına katkıda bulunacaklardır. Böyle bir katkı için, "Öğretimi Değerlendirme Öğrenci Formu"ndaki maddelerin **samimi ve gerçek düşüncelerinizi yansıtılabilecek biçimde özenle yanıtlanması** gerekmektedir.

Dersin Adı	
Öğretim Elemanının Adı, Soyadı	
Fakülte	
Bölüm	

Yaşınız	☐ 18 ve altı	☐ 19-21	☐ 22-25	☐ 26-29	☐ 30 ve üstü
Cinsiyetiniz	☐ Kız	☐ Erkek			
Bu derse devam durumunuz nedir ?	☐ % 0-25 arası	☐ %26-50 arası	☐ %51-75 arası	☐ % 76-100 arası	
Bu dersi daha önce aldınız mı ?	☐ Evet	☐ Hayır			
Bu dersten ne kadar öğrendiniz ?	☐ Az	☐ Orta düzeyde	☐ Oldukça çok	☐ Çok	
Bu dersten beklediğiniz başarı notu nedir ?	☐ 59 ve altı	☐ 60-69	☐ 70-84	☐ 85-100	
Bu dersi aldığınız sınıfın fiziksel ortamını; görme, işitme ve derse katılma olanakları açısından nasıl buluyorsunuz?	☐ Yetersiz	☐ Orta	☐ İyi	☐ Çok iyi	

Aşağıdaki 15 maddeyle ilgili görüşünüzü, 1: Hiç Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Az Katılıyorum 4: Katılıyorum 5: Tamamen Katılıyorum seçeneklerinden yalnızca bir tanesini, kursunkalemle yuvarlağın dışına taşmadan dikkatlice işaretleyiniz.		1	2	3	4	5
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Dersin başında dersin amaçları açık biçimde belirtilmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Ders açıklanan bir plan çerçevesinde işlenmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Dersle ilgili temel ve yardımcı kaynaklar önerilmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Ders anlatımında anlaşılır bir dil kullanılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Öğrenci yardımcı kaynakları kullanmaya özendirmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Öğrencinin derse olan ilgisi sürekli olarak canlı tutulmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Öğrencilerin derse katılımına özen gösterilmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Öğrencilerle olumlu bir iletişim kurulmuş ve sürdürülmüştür.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Derse sürekli ve düzenli olarak zamanında gelinmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Ders dışı zamanlarda öğreticiye rahatlıkla ulaşılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Ara sınav soruları ders içeriğine ve konuların önemine göre hazırlanmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Gerekli durumda saydam, tepegöz, bilgisayar, tahta gibi araçlar kullanılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Dersle ilgili yeni gelişmeler sınıfta öğrencilerle paylaşılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐
Varsa Başka Görüşünüz.						

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
ÖĞRETİM SÜRECİ DEĞERLENDİRME FORMU

Değerli Öğrenciler,

Bu anketin amacı, nitelikli eğitim-öğretim verebilmek için öğretim elemanlarına ve Fakülte-Yükseköğretim yönetimine ışık tutabilecek veriler elde etmek ve bu verileri değerlendirerek eğitim-öğretim sürecine olumlu yönde katkıda bulunabilmektir. Bu amacın gerçekleştirilmesi için vereceğiniz cevapların ciddi ve samimi olması ve gerçeği yansıtması çok önemlidir. Göstereceğiniz duyarlılık için teşekkür ederiz.

Öğretim Yılı	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Fakülte/Y.Okul	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bölüm	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ders Kodu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Öğretim Elemanı Kodu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Yumuşak uçlu kurşun kalem kullanınız. Silmek istediğiniz işareti iz bırakmadan siliniz. Anket kağıdınızı katlamayınız, buruşturmayınız, yırtmayınız.

Lütfen her soruyu dikkatlice okuyup, daha sonra sorunun yanındaki 5'ten 1'e kadar değişen ölçek üzerinde ilgili ifadeye katılma derecenize göre **Tamamen Katılıyorum (5)** yönünden **Hiç Katılmıyorum (1)** yönüne doğru derecelendirerek işaretleyiniz.

Lütfen her soru için uygun gördüğünüz tek bir seçeneği işaretleyiniz.

PUANLAR

	5	4	3	2	1
Bu dersin amacı dönem başında öğretim elemanınca sunuluyor.	1				
Öğretim elemanı dersi içinden gelerek anlatıyor.	2				
Derste yararlanılacak kaynakların listesi dönem başında sunuluyor.	3				
Derste eğitim araç-gereçleri kullanılıyor.	4				
Bu derste dönem başında planlanan konular işleniyor.	5				
Derse başlamadan önce dersin hedefleri öğretim elemanınca açıklanıyor.	6				
Bu derste araştırma yapmaya yönlendiriliyorum.	7				
Bu derse aktif olarak katılmam sağlanıyor.	8				
Bu derste ufuk açıcı bilgiler edindim.	9				
Öğretim elemanı ders saatini dersin amacına uygun olarak kullanıyor.	10				
Bu derste öğrendiğim bilgilerin bana yararlı olacağını düşünüyorum.	11				
Öğretim elemanı dersi başarılı bir şekilde işlemektedir.	12				
Öğretim elemanı çeşitli yöntemler kullanarak ders işliyor.	13				
Öğretim elemanı öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekebiliyor.	14				
Öğretim elemanı öğrencilerin olumlu davranışlarını takdir etmektedir.	15				
Öğretim elemanı derste beden dilini (jest, mimik) etkili bir biçimde kullanabilmektedir.	16				
Öğretim elemanı açık/anlaşılır bir dil kullanmaktadır.	17				
Öğretim elemanı öğrencilerin sorularına yeterli cevaplar verebiliyor.	18				
Öğretim elemanı herkese eşit davranmaktadır.	19				
Öğretim elemanı öğrenci hatalarını kişiliklerine hakaret etmeden eleştirmektedir.	20				
Öğretim elemanı dersiyle ilgili eleştirileri anlayışla karşılamaktadır.	21				
Öğretim elemanı öğrencilerle derste sağlıklı bir iletişim kurabilmektedir.	22				
Bu dersin sınav soruları işlenen bütün konuları kapsamaktadır.	23				
Bu dersin sınav soruları açık ve anlaşılır biçimde sorulmaktadır.	24				
Bu dersin sınav soruları öğretici bir nitelik taşımaktadır.	25				
Bu dersin sınavlarından beklediğim notu almaktayım.	26				
Öğretim elemanı dersle ilgili sınav, ödev, proje v.b. etkinlikleri değerlendirmektedir.	27				
Öğretim elemanı tarafsız olarak not vermektedir.	28				
Bu dersin sınav soruları bilenle bilmeyeni ayırt edicidir.	29				
Öğretim elemanı bu derse ilişkin sınav kağıdımı inceleme fırsatı veriyor.	30				

Ekleme istediğiniz düşünceleriniz varsa lütfen buraya yazınız.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Fen Bilimleri Enstitüsü
Ders/Öğretim Üyesi Değerlendirme Anketi:

Sevgili Öğrenciler,

Bu anketin amacı, Enstitümüz tarafından yürütülen lisansüstü eğitim-öğretimin etkinliğini ve niteliğini belirlemektir. Sizlerin bu yöntem yardımıyla almış olduğunuz dersler hakkındaki samimi düşüncelerinizi belirtmeniz, öğretim üyelerinizin vermiş oldukları dersleri ve öğretim yöntemlerini geliştirmelerine de yardımcı olacağından, tez aşamasında bulunmanız nedeniyle aldığınız her ders için ayrı ayrı aşağıdaki anketi doldurmanızı önemle rica ederiz.

ANKET SORULARI

Anabilim Dalı/Program:Dersin Kodu Ve Adı:Yarıyılı:Dersi Veren Öğretim Üyesi:Dersin Türü:Anket Tarihi:	DEĞERLENDİRME				
	<i>Çok İyi</i>	<i>İyi</i>	<i>Orta</i>	<i>Kötü</i>	<i>Çok Kötü</i>
I. DERSİN GENEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ					
A-Teorik Derslerle İlgili					
1. Dersin öğretici ve bilgilendirici olması					
2. Dersin açık ve anlaşılır olması					
3. Dersin faydalı, önemli olması					
4. Dersin zamanının uygun olması					
5. Dersin süresinin yeterli olması					
6. Dersin, kayıtlı olduğunuz Anabilim Dalı/ Programın içeriğiyle uyumlu olması					
7. Dersin planı ve programı ile uygunluğu					
8. Dersin değerlendirme kriterlerinin açık ve adil olması					
9. Dersle ilgili kaynaklara erişim kolaylığı					
10. Dersle ilgili kaynakların yeterlilik düzeyi					

11. Ders içeriğinin güncelliği ve ilgi çekiciliği					
12. Sınav sorularının dersle ilgili bilgilerinizi ölçme başarısı					
13. Sınav sonuçlarının tahminlerinize yakınlığı					
14. Bu dersin size, kendi alanınızla ilgili bilgilerinizi kullanma becerisi kazandırması					
15. Bu dersin size, eğitim gördüğünüz alanda deney tasarlama, yapma ve istenilen bir sonuca ulaşmak için verileri analiz etme ve yorumlama becerisi kazandırması					
16. Bu dersin size, belirli ihtiyaçlara yönelik bir sistem veya süreci tasarlama becerisi kazandırması					
17. Bu dersin size, disiplinler arası takım çalışması becerisi kazandırması					
18. Bu dersin size, mesleki problemleri tanımlama, formüle etme ve çözme becerisi kazandırması					
19. Bu dersin size, meslekte profesyonellik ve etik (ahlaki) sorumluluklar kazandırması					
20. Bu dersin sizin, yazılı ve sözlü iletişim becerinizi geliştirmesi					
21. Bu dersin size, mesleğinizin küresel ve toplumsal seviyedeki etkilerini anlamanıza yardımcı olacak, genel bir eğitim vermesi					
22. Bu dersin size, hayat boyu öğrenmenin gerekliliğini ve hayat boyu öğrenme yeteneğini kazandırması					
23. Bu dersin size, güncel olaylar hakkında bilgi ve bu olayların mesleğiniz üzerine etkileri konusunda bilgi kazandırması					
24. Bu dersin size, eğitim aldığınız meslek uygulamaları için gerekli; teknik, kabiliyet ve modern araçları kullanma becerisi kazandırması					
25. Gördüğünüz öğrenimin, profesyonel yaşamınız için size kalite bilinci vermesi					
26. Gördüğünüz öğrenimin, profesyonel yaşamınız için size bireysel ve takım içinde uyumlu çalışma becerisi vermesi					
27. Bu dersi başkalarına tavsiye ederim					
28. Benzer dersler almak isterim.					
29. Genel olarak ders hakkındaki düşünceniz					

30. Bu dersin konuları arasında, diğer derslerde anlatılmış olmasına rağmen tekrarlanan konular varsa belirtiniz.

Konu Adı

Tekrarlanan Ders Adı

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

B-Laboratuvar/ Uygulamalı Dersleri İle İlgili					
31. Ders kapsamında kullanılan laboratuvar malzeme ve materyal yeterliliği					
32. Laboratuvar uygulamalarının öğrenmeye ve pekiştirmeye faydası					
33. Laboratuvar uygulamalarının ders içeriği ile uyumu					
34. Laboratuvar uygulama zamanının yeterliliği					
35. Bu dersin size, eğitim aldığınız meslek uygulamaları için gerekli; teknik kabiliyet ve modern araçları kullanma becerisi kazandırması					

<i>II. ÖĞRETİM ÜYESİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİZ</i>	<u>DEĞERLENDİRME</u>				
	<i>Çok İyi</i>	<i>İyi</i>	<i>Orta</i>	<i>Kötü</i>	<i>Çok Kötü</i>
36. Dönem başında, ders planını ve başarı değerlendirme kriterlerini duyurması.					
37. Dönem boyunca ders planına uyması.					
38. Öğretim üyesinin derse düzenli olarak gelmesi.					
39. Dersi öğretmedeki başarısı					
40. Açıklama/örneklerin yerinde/tutarlı olması					
41. Ders anlatımının öğrencinin düzeyine uygun olması					
42. Konuları açık / anlaşılır hale getirmesi					
43. Öğretim üyesinin konuşmasının düzgünlüğü ve anlaşılabilirliği					
44. Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi					

45. Tahtayı ve/ veya görsel araçları etkin olarak kullanması					
46. Verdiği ödev ve projelerin, konuların öğrenilmesine katkısı					
47. Ders sırasında öğrencilerle olan diyalogu					
48. Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği					
49. Empati kurması, dersle ilgili sorularınızı çözmesi yardımcı olması					
50. Öğretim üyesinin öğrencinin eksiklerini tamamlamasını ve kendisini geliştirmesini sağlaması					
51. Öğretim üyesinin verdiği başka dersleri almak isterim					
52. Genel olarak öğretim üyesi hakkındaki düşünceniz					
53. Öğretim üyesi yardımcısının konuların anlaşılmasına katkısı					

III. DOKTORA TEZ AŞAMASINDA YÜRÜTÜLEN İŞLEMLERLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİZ	Evet	Kısmen	Hayır
54. Tez izleme komitem altı ayda bir düzenli toplanmaktadır.			
55. Tez izleme toplantıları izleyicilere açık olarak yapılmaktadır.			

VARSA EKLEMEK İSTEDİĞİNİZ DÜŞÜNCELER:

T.C.
ATILIM ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM
DEĞERLENDİRME FORMU

Bu formda sorulan sorularla Atılım Üniversitesi'nde eğitim-öğretimin kalitesini yükseltmek hedeflenmektedir. Öğrenciler bu formu doldurmakla, şu anda almakta oldukları eğitimin kalitesini iyileştirmeye katkıda bulunacaklardır. Onun için, formun büyük bir özen ve dikkatle doldurulması gerekmektedir.

REKTÖRLÜK

Ders Kodu :

Şube :

Ders Adı :

Öğretim Elemanının Adı:

Ders Kodu										Şube	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

Bu Dersten Beklediğiniz Not	Derse Devam Durumunuz	Genel Not Ortalamanız (CGPA)	Bir haftada ders saatleri dışında bu ders için kaç saat harcadınız?	Ders hakkında, bu dersti almadan önceki fikriniz nasıldı?	Öğretim elemanı hakkında bu dersti almadan önceki fikriniz nasıldı?
AA/BA ☐	%80'den Fazla ☐	3.00'ün Üstünde ☐	5 Saatten Fazla ☐	Olumlu ☐	Olumlu ☐
BB/CB ☐	%80 - %60 ☐	3.00 - 2.00 ☐	3 - 5 Saat ☐	Tarafsız ☐	Tarafsız ☐
CC ☐	%59 - %30 ☐	1.99 - 1.00 ☐	2 - 3 Saat ☐	Olumsuz ☐	Olumsuz ☐
DC/DD ☐	%30'dan az ☐	1.0'ın Altında ☐	1 Saat ☐	Fikrim Yoktu ☐	Fikrim Yoktu ☐
FD/FF ☐			1 Saatten az ☐		

Öğretim elemanı dönemin başında ders plani/içeriğini dağıttı mı?

EVET HAYIR

	Tümüyle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Uygulanamaz
1 Dersin amaçları ve içeriği açık bir biçimde belirtilmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2 Derste kullanılan materyal (kitap, ders notları, yazılı malzeme ve diğer ek kaynaklar) dersin anlaşılmasında yardımcı olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3 Ders plani/içeriğine bağlı kalmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4 Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini iyi yansıtmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5 Öğretim elemanı sınav sorularını nesnel bir biçimde notlandırmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 Öğretim elemanı derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7 Öğretim elemanı hiç ders kaçırmamış, kaçırıldığı dersleri de telafi etmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8 Öğretim elemanına ofis gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9 Öğretim elemanı öğrencileri derse özendirmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10 Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya özendirmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11 Öğretim elemanı öğrencilere karşı olumlu bir tutum sergilemiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12 Öğretim elemanının öğretme yeteneği mükemmeldir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13 Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14 Öğretim elemanı sınav sonuçlarını makul bir süre içinde ilan etmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15 Öğretim elemanı tahtayı etkili bir biçimde kullanmıştır (Eğer kullanıldıysa).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16 Multimedya ve görsel-işitsel araçlar etkili bir biçimde kullanılmıştır (Eğer kullanıldıysa).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17 Ödev, mini sınavlar ya da projeler konuyu daha iyi öğrenmeme yardımcı olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18 Ders bana kariyerimle ilgili bilgi, beceri ve yetenekleri kazandırmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19 Genel olarak bu dersten memnunuz.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20 Genel olarak dersin öğretim elemanından memnunuz.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bu dersin bir araştırma görevlisi varsa aşağıdaki 4 soruyu yanıtlayınız.

1 Araştırma görevlisi derslere hazırlıklı gelmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2 Araştırma görevlisi öğrencilerin taleplerini karşılamıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3 Araştırma görevlisi derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4 Araştırma görevlisine görüşme gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ders hakkındaki görüşlerinizi yazınız.

Öğretim elemanı hakkındaki görüşlerinizi yazınız.

Araştırma görevlisi hakkındaki görüşlerinizi yazınız.

EK 3**ÖĞRETİM ELEMANI VE DERS DEĞERLENDİRME ANKETLERİNDEKİ ÖĞRETİM ELEMANINI DEĞERLENDİREN MADDELERİN PROGRAMIN EĞİTİM DURUMU BOYUTUNA GÖRE ANALİZİ & EĞİTİM DURUMU KATEGORİSİNDE YER ALAN MADDELER**

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı memnuniyet anketi	1	Derse hazır gelir.	
		3	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		4	Öğretim elemanı önemli notları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3,5
		6	Öğretim elemanı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı	
		7	Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı	
		9	Öğretim elemanı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
		13	Öğretim elemanı düzenli olarak derse girdi.	
		14	Öğretim elemanı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	
		16	Öğretim elemanı sorulan sorulara açık, net ve tatminkar cevaplar veriyordu.	
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme anketi-Bilgisayar mühendisliği bölümü	2	Konuların dersin amacına uygun işlenmesi	
		6	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	
		8	Öğretim elemanının ders saatlerine uygun davranması	
		9	Dersin ilgi çekici biçimde yürütülmesi	
		10	Konuların anlaşılır biçimde işlenmesi	3 ve 5
		11	Dersin katılımcı bir yöntemle işlenmesi	
		13	Öğretim elemanının ders dışında düzenli olarak görüşme saati ayırması	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim değerlendirme öğrenci formu	2	Ders açıklanan bir plan çerçevesinde işlenmiştir.	
		6	Öğrencinin derse olan ilgisi sürekli olarak canlı tutulmuştur.	
		7	Öğrencilerin derse katılımına özen gösterilmiştir.	
		9	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir.	
		10	Derse sürekli ve düzenli olarak zamanında gelinmiştir.	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır.	
		12	Ders dışı zamanlarda öğreticiye rahatlıkla ulaşılmıştır.	
		14	Gerekli durumda saydam, tepegöz, bilgisayar, tahta gibi araçlar kullanılmıştır.	
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim süreci değerlendirme formu	4	Derste eğitim araç gereçleri kullanılıyor.	
		7	Bu derste araştırma yapmaya yönlendiriliyorum.	
		8	Bu derse aktif olarak katılmam sağlanıyor.	
		10	Öğretim elemanı ders saatini dersin amaçlarına uygun olarak kullanıyor.	1,3
		12	Öğretim elemanı dersi başarılı bir şekilde işlemektedir.	
		13	Öğretim elemanı çeşitli yöntemler kullanarak ders işliyor.	
		14	Öğretim elemanı öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekebiliyor.	
		15	Öğretim elemanı öğrencilerin olumlu davranışlarını takdir etmektedir.	3 ve 5
18	Öğretim elemanı öğrencilerin sorularına yeterli cevaplar verebiliyor.			

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Eğitim değerlendirme formu	3	Ders planı/içeriğine bağlı kalınmıştır.	2 ve 3
		6	Öğretim elemanı derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	
		7	Öğretim elemanı hiç ders kaçırmamış, kaçırdığı dersleri de telafi etmiştir	
		8	Öğretim elemanına ofis gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	
		9	Öğretim elemanı öğrencileri derse özendirmiştir	
		10	Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya özendirmiştir.	
		12	Öğretim elemanının öğretme yeteneği mükemmeldir.	
		13	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	
		15	Öğretim elemanı tahtayı etkili bir biçimde kullanmıştır. (eğer kullandıysa)	
		16	Multimedya ve görsel-ışitsel araçlar etkili bir biçimde kullanılmıştır. (eğer kullandıysa)	
		*1	Araştırma görevlisi derslere hazırlıklı gelmiştir.	*Araştırma görevlileri için ayrı bölüm var.
		*2	Araştırma görevlisi öğrencilerin taleplerini karşılamıştır.	*Araştırma görevlileri için ayrı bir bölüm açılmış.
		*3	Araştırma görevlisi derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	*Araştırma görevlileri için ayrı bir bölüm açılmış.
		*4	Araştırma görevlisine görüşme gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	*Araştırma görevlileri için ayrı bir bölüm açılmış.

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu- mühendislik fakültesi	1	Derslere zamanında girer, çıkar.	
		2	Tahtayı ve görsel araçları iyi kullanır.	
		5	Derslere hazırlıklı gelmektedir.	
		8	Derste verilen örnekler yeterlidir.	
		10	Derste soru sorulmasını teşvik eder.	
		11	Kendisine yöneltilen soruları anlaşılır bir şekilde cevaplar.	3 ve 5
		13	Görüşme saatlerinde ofisinde bulunarak, öğrencilere gerekli desteği verir.	
	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme formu- eğitim fakültesi	3	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	
		4	Öğretim elemanı derse zamanında gelmiştir.	
		5	Öğretim elemanına, önceden duyurulan danışma saatinde rahatlıkla ulaşılmıştır.	
		6	Ders açıklanan plan çerçevesinde işlenmiştir.	
		8	Öğrencilere derse katılım için bireysel fırsatlar (proje, sunu, tartışma vb.) sağlanmıştır.	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır.	
BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	2	Konuya ilgimizi artırır.	3 ve 5
		3	Öğrencinin derse katılımını artırır ve katılımın verimli olmasını sağlar.	
		4	Öğrencinin analitik/eleştirel/yaratıcı/bağımsız düşünce yeteneğini geliştirir.	
		6	Derslere zamanında geldi ve dersleri eksiksiz tamamladı.	
		7	Dersi İngilizce işler.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi değerlendirme formu	1	Dersin planlı bir şekilde işlenmesi	
		3	Derslerine hazırlıklı gelmeye dikkat etmesi.	
		4	Öğrencilerin derse katılımını sağlama ve öğrenmeye özendiricilik yeteneği	
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanları değerlendirme anketi soruları	6	Derse hazırlanarak gelmiş olduğu izlenimi veriyor.	
		11	Ders dışında onu bulabiliyoruz.	
		15	Öğretim elemanlarının görsel araç ve ortamları kullanmadaki etkinliği	
DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Değerlendirme anketi	30	Öğretim elemanı derse iyi hazırlanmış olarak gelir.	30-44 arası sorular öğretim elemanının değerlendirilmesi ile ilgilidir.
		32	Öğretim elemanı öğrencilerin derse katılımını teşvik eder.	
		33	Öğretim elemanı sınıfta öğrenime yardımcı bir ortam oluşturur.	
		35	Öğretim elemanı derse zamanında başlar.	
		36	Öğretim elemanı dersi zamanında bitirir.	
		38	Öğretim elemanı öğrencileri sınıfta hedef dili kullanmaya teşvik eder.	
		39	Öğretim elemanı öğretim dili olarak sadece hedef dilini kullanır.	
		41	Öğretim elemanını öğrenci ofis saatlerinde bulmak mümkündür	
		42	Öğretim elemanı karatahtayı/kasetçaları/tepegözü etkin bir biçimde kullanır.	
		43	Öğretim elemanı öğrencilerin ders saati dışında da çalışmalarını düzenlemeleri için yardımcı ve destek olur.	
		44	Öğretim elemanı ofis saatlerinde öğrencilere yardımcı olur.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
EGE ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme formu	1	Öğretim üyesi ders verdiği konuyu iyi bilir ve genellikle hazırlanarak gelir.	2-3
		4	Öğretim üyesi tepegöz, tahta vb. Ders araçlarını etkin bir şekilde kullanır.	
		7	Öğretim üyesi derslerde aktif öğrenme yöntemlerini kullanır.	
		8	Öğretim üyesi derslerine düzenli olarak gelir.	
		11	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		12	Öğretim eleman(lar)ı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3 ve 5
		14	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.	
		15	Öğretim eleman(lar)ı dersi işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	
		17	Öğretim eleman(lar)ı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
		22	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	
	Bir diğer açıdan öğrenci değerlendirme anketi	2	Sunuş şekli ile ilgili düşüncenizi belirtiniz.	
		4	Dersi araç ve gereçleri hakkındaki düşüncenizi belirtiniz	
		5	Öğretim üyesinin dersi işleme tekniği	
		6	Derste öğrenciye kendini ifade etme ve gerçekleştirmek için verilen fırsatlar	
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci Ders Memnuniyeti Anketi Soruları	2	Öğretim elemanının dersi anlatımı	
		3	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	
		4	Öğretim elemanının dersle ilgili sorulara cevap vermede tatmin ediciliği	
		5	Öğretim elemanının derse katılımı özendirilmesi	
		6	Derste farklı düşünce ve yorumlara yer vermesi	
		7	Dersin süresinin etkin kullanılması	
		11	Öğretim elemanının sınıf içi kontrolü ve tutumu	
		16	Öğretim elemanının derslere düzenli gelmesi	
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim elemanı değerlendirme anketi	20	Öğretim eleman(lar)ı dersi planına uygun biçimde anlattı.	
		21	Öğretim eleman(lar)ı dersi anlaşılır bir şekilde işledi.	3 ve 5
		22	Öğretim eleman(lar)ı derslere zamanında geldi.	
		24	Öğretim eleman(lar)ı ders saatlerinin etkin kullanımını sağladı.	
		28	Öğretim eleman(lar)ı, öğrencileri araştırmaya ve derse katılıma teşvik etti.	
		29	Öğretim eleman(lar)ı ödev, proje gibi çalışmaların yürütülmesinde öğrencilere yardımcı ve yol göstericiydi.	
		30	Öğretim eleman(lar)ı dersle ilgili soruları ders içi ve dışında yanıtladı.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve dersi değerlendirme formu	3	Öğretim elemanı derse hazırlıklı gelirdi.	
		4	Öğretim elemanı derslere düzenli olarak girdi.	
		5	Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.	
		6	Öğretim elemanı ders süresini verimli bir şekilde değerlendirdi.	
		8	Öğretim elemanı öğrencilerin düşüncelerine ve kendi kendilerine öğrenmelerine, eleştireci ve yaratıcı olmalarına fırsat hazırlıyor.	
		17	Öğretim elemanı öğrencilerin tartışmalara katkıda bulunmalarına olanak sağladı.	
		23	Öğretim elemanı öğrencilerine ders dışında yardımcı oluyor.	
		25	Her derste sunulanlar özetlenirdi.	
		26	Öğrencilerin derse katılımı sağlandı	
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi ve ders değerlendirme anketi	8	Ders konuları anlaşılabilir ve mantıksal bir sırada sunuldu.	
		13	Sınıf içinde verilen örnekler ve uygulamalar yeterliydi.	
		17	Öğretim üyesinin konuları anlatma ve açıklama yeteneği mükemmeldi.	
		18	Her ders sonunda, o gün işlenen konular özetlendi ve tartışma yapıldı.	
		19	Öğretim üyesi, ders araçlarını yerinde ve etkin kullandı.	
		20	Öğretim üyesi ofis saatlerinde öğrencilerin sorularını cevaplandırdı.	
		21	Öğretim üyesi ders için iyi hazırlanmıştı.	
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme formu	6	Öğretim üyesi derslere zamanında ve düzenli olarak geldi.	
		7	Öğretim üyesi ders sunumlarını profesyonel ve anlaşılabilir şekilde yaptı	3 ve 5
		8	Öğretim üyesi ofis saatlerinde yardımcı olmak üzere hazırды.	
		10	Öğretim üyesi ders konusunda bilgili idi ve sorulara tatmin edici yanıtlar verdi.	2 ve 3
		14	Öğretim üye yardımcısı ofis saatlerinde yardımcı olmak üzere hazırды	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Ders/Öğretim üyesi değerlendirme anketleri- fen bilimleri enstitüsü	37	Dönem boyunca ders planına uyması	
		38	Öğretim üyesinin derse düzenli olarak gelmesi.	
		39	Dersi öğretmedeki başarısı	
		40	Açıklama/örneklerin yerinde/tutarlı olması	
		41	Ders anlatımının öğrencinin düzeyine uygun olması	
		42	Konuları açık / anlaşılır hale getirmesi	
		44	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi	
		45	Tahtayı ve/ veya görsel araçları etkin olarak kullanması	
		48	Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği	
		50	Öğretim üyesinin öğrencinin eksiklerini tamamlamasını ve kendisini geliştirmesini sağlaması	
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Ders anket formu	8	Öğretim üyesinin İngilizceyi etkin kullanma başarısı.	
		9	Öğretim üyesinin dersin tamamını İngilizce yürütme çabası?	
		10	İngilizce düzeyinin bu dersi izlemedeki yeterliliği	
		12	Deneylerin ilgili ders ile uyumlu organize edilmesi	
		15	Dönem boyunca ders planına uyması?	
		16	Dersi öğretmedeki başarısı?	
		17	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi?	
		18	Tahtayı ve/veya görsel araçları etkin olarak kullanması?	
		21	Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği?	
		23	Öğretim üyesi yardımcısının konuların anlaşılmasına katkısı?	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi değerlendirme anketi	3	Öğrenci görüşme saatlerinde ulaşılabilirdi.	
		4	Dersi ilgi çekici hale getirmek için çaba sarf etti.	
		5	Derslere hazırlıklı geliyordu.	
		6	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etti.	
		7	Öğrencileri soru sormaya, sorular yönelterek öğrencileri derse aktif katılmaya teşvik etti.	
		8	Sorulan sorulara açıklıkla yanıt verdi.	3 ve 5
		12	Öğretim üyesi derslerin tamamını İngilizce yürüttü.	
		15	Öğrenci görüşme saatlerinde ulaşılabilirdi.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	-	1	Derste işlenecek konulara öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenmeye istekli hale getirme.	
		4	Bir önceki dersi özetleme, yeni ders ile önceki ders arasında bağ kurma.	
		5	Konuyu pratik ve anlaşılır örneklerle açıklamak.	
		6	Öğrencilere konu ile ilgili soruları, sınıfın hazır bulunuşluk düzeyine ve soru sorma tekniğine uygun olarak sorma.	
		7	Öğrencilere konu ile ilgili düşüncelerini açıklama ve soru sormaya özendirme.	
		8	Öğrencilerin açıklama ve cevaplarının doğru, yanlış ve eksik yönlerini belirtme.	
		9	Hatalı cevapları, zamanında ve öğrenciyi küçük düşürmeden düzeltme.	
		10	Öğrencilerin verdiği cevapların doğruluğu ve yanlışlığı üzerinde tartışma açma.	
		11	Doğru cevabı buldurmak için öğrencilere yerinde ve yeterli sayıda ipucu verme.	
		12	Öğrencilerin derse katılımını sağlama ve onları aktif hale getirme	
		13	Değişik öğrencilere söz hakkı vermek	
		14	Öğrencilerin verdiği doğru cevaplardan sonra, öğrenciyi cesaretlendirme ve derse katılımını sağlamada uygun teknikleri (pekiştireçleri) kullanma.	
		15	Eğitim ortamında pekiştireçlere yer verirken; öğrencilerin yaşına, kültürel özelliklerine ve kişiliğine dikkat etme.	
		16	Derste sadece bilgi aktaran, bulan, yapan değil; daha çok bulduran, yaptıran ve çözdüren durumda olma.	
		17	Derste gerekli olan görsel, işitsel araçları (model, film, yazı tahtası vb.) düzenli kullanma.	
		18	Dersin işlenişi sırasında, en uygun öğretim yöntemini seçme ve uygulama.	
		20	Ders planında belirtilen ara özet ve ara geçişlere; giriş, geliştirme ve sonuç bölümlerindeki etkinliklere zamanı dikkate alarak yer verme.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	-	21	Dersi ilginç ve önemli hale getirip sınıfta öğrencilerin bıkkınlık ve uyuklamalarını önleme.	
		23	Dersi sonuca bağlama ve özetleme, bir sonraki dersle bağ kurma.	
		24	Gelecek ders işlenecek konuları ve yararlanılacak kaynakları öğrencilere bildirme.	
		26	Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırma.	
		27	Öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda gelişmelerine yardımcı olma ve onları yönlendirme.	
		28	Öğrencilerin öğrendiklerini başka alanlara transferini sağlama.	
		29	Öğrencilerini ellerinden gelen en iyiyi yaptırmaya özendirme, çalışmaya teşvik etme.	
		32	Sınıfta demokratik, iyi bir öğrenme ortamı oluşturma.	
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Ders değerlendirme anketi Kimya mühendisliği bölümü	2	Konular dersin amacına uygun olarak işlendi.	
		6	Öğretim üyesi derslere hazırlıklı geliyordu.	
		8	Öğretim üyesi ders saatlerine uydu.	
		10	Öğretim üyesi ders konularını açık ve anlaşılır tarzda, etkili örneklerle açıklayarak sundu.	3, 5
		13	Öğretim üyesi ders saatleri dışında öğrenciye dersle ilgili zaman ayırıyordu.	
		16	Öğretim üyesinin tahtayı ve tepegöz gibi ders sunum aletlerini kullanışı etkiliydi.	
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı& ders değerlendirme formu	1	Öğretim elemanı, derse hazırlıklı gelmektedir.	
		3	Öğretim elemanı, soruları dikkatle ve tatmin edici bir biçimde yanıtlamaktadır.	
		5	Öğretim elemanı, konuyu ilginç ve dikkat çekici hale getirmektedir.	
		11	Öğretim elemanı, ders zamanını etkin kullanmaktadır.	
		12	Ders dışı zamanlarda öğreticiye ulaşılmıştır	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	Öğretimi değerlendirme öğrenci anket formu	2	Ders, açıklanan bir plan çerçevesinde işlenmiştir	
		6	Öğrencinin derse olan ilgisi sürekli olarak canlı tutulmuştur	
		7	Öğrencilerin derse katılımına özen gösterilmiştir	
		9	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir	
		10	Derse sürekli ve düzenli olarak zamanında gelinmiştir	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır	
		12	Ders dışı zamanlarda öğreticiye ulaşılmıştır	
		14	Gerekli durumda saydam, tepegöz, bilgisayar, tahta gibi araçlar kullanılmıştır	
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	1	Sınıfa planlı, hazırlıklı, zamanında geliyor mu?	1,2 ve 3
		2	Plana uygun, çeşitli araç gereçlerden faydalanarak, açık ve anlaşılır ve öğrencileri derse katarak dersi işliyor mu?	3, 5
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	7	Öğretim üyesi (seminer dersleri yaparak) derste tartışmayı ve katılımı ne ölçüde özendirdi?	
		9	Öğretim üyesinin derse devamlılığı nasıldı?	
		10	Öğretim üyesi dersin süresini tam ve etkin kullandı mı?	
		11	Dersin öğretim üyesine, ders saatleri dışında ulaşmanız kolay mıydı?	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama	
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu Sema ve Vefa Küçük sağlık yüksek okulu	1	Öğretim elemanının hazırlanması		
		2	Konuları açıklama becerisi		
		3	Soruları net biçimde cevaplandırması	3 ve 5	
		4	Gerektiğinde derste görsel malzeme kullanması		
		6	Derse ilgiyi arttırması		
		8	Ders sonunda özet yaparak önemli noktaları vurgulaması		
		9	Dersi işleme sırasında verdiği örneklerin yararlılığı		
		-uygulamalı dersler için	1	Öğretim elemanının derslere aksatmadan gelmesi	
			2	Öğretim elemanının derse hazırlanması	
	3		Konuları açıklama becerisi		
	4		Soruları net biçimde cevaplandırması		
	5		Gerektiğinde derste görsel malzeme kullanması		
	6		Soru sormayı özendirme, öğrencilerin dersin işlenmesine katılımını sağlaması		
	8		Derse ilgiyi arttırması		
	10		Ders sonunda özet yaparak önemli noktaları vurgulaması		
	11		Dersi işleme sırasında verdiği örneklerin yararlılığı		
	15	Uygulamalarda, öğretim elemanının öğrenciye danışmanlık yapabilmesi			
	18	Uygulamalarda, öğretim elemanının mesleki becerisini kullanma durumu			

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
ODTÜ	Öğretim sisteminin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi	1	Öğretim elemanı derse hazır gelirdi.	
		2	Öğretim elemanı eğitim materyalleri (çalışma yaprakları, video, tepegöz vb.) konu ile bütün oluşturacak şekilde kullanıldı.	
		5	Öğretim elemanı öğrencileri ne yapmaları konusunda yönlendirdi.	
		7	Öğretim elemanı öğrencilerin ihtiyaçlarına kayıtsız kalmadı.	
		9	Öğretim elemanı öğrencileri derse katılmaları için cesaretlendirdi.	
		10	Öğretim elemanı açık örneklerle, gösterim yaparak dersi sundu.	
		11	Öğretim elemanı dönem boyunca derslere eksiksiz geldi.	
RİZE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu öğrenci değerlendirmesi	1	İçeriği, ders materyali (ders notu, okuma listeleri, slayt vd. Görsel malzemeler), dersin anlaşılabilirliği	2,3,5
		2	Ders ve uygulamaların düşünce yeteneğini geliştirme özelliği, dersin yararlı bilgiler kazandırması, ödev ve uygulamaların yararlılığı, anlatım, ilgi sağlama, zaman kullanımı, dersin zamanında yapılıp yapılmadığı, dersin aksatılmadan yürütülmesi ve yapılamayan derslerin telafisi, ders notlarının sunulması ve güncelleştirilmesi, ödevlerin hazırlanış ve sunuluşu.	
		4	Konuşma açıklığı ve düzgünlüğü, yazısının okunaklığı, derse hazırlanması, önemli notları vurgulaması, ders ortamının ölçülü ve hoşgörülü olması, soru sormayı özendirme, ders içinde öğrenci ile diyalog kurması, derse devama özendirme, ilgi sağlama, ders dışında öğrenciye yaklaşımı.	2,3,5

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders anketi- mühendislik mimarlık fakültesi	12	Öğretim elemanı ders için yeterli ve gerekli süreyi kullandı mı?	
		13	Ders anlatımının veya işleyişinin ne kadar verimli olduğunu düşünüyorsunuz?	
		14	Öğretim elemanı teorik ve mesleki bilgilerini konu anlatımı sırasında yeterince örnekle ifade etti mi?	
		15	Öğretim elemanı konunun uygulamaya yönelik örneklerini yeterince verdi mi?	
		16	Öğretim elemanı dersle ilgili problemlerinizi, sorularınız olduğunda ve bunlar kendisine ilettiğinizde size ne kadar yardımcı oldu?	
		17	Öğretim elemanı farklı öğretme tekniklerini kullanmaya ve her öğrenci düzeyine hitap etmeye çalıştı mı?	
		20	Dersin yardımcı öğretim elemanı dersle ilgili problemlerinizi, sorunlarınızı olduğunda ve bunları kendisine ilettiğinizde size yardımcı oldu mu?	
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	1	Konuyu planlı bir biçimde ve örneklerle sunması	
		3	Ders esnasında bu içerik ve plana bağlı kalması	
		8	Derse zamanında gelmesi ve dersi verimli kullanması	
		9	Ders içi katılımı teşvik etmesi	
		10	Analitik/sorgulayıcı düşünce yeteneğini özendirme	
		13	Öğrencilerin sorularına karşı duyarlı olması	
TOBB	Öğretim elemanı değerlendirme anketi	2	Öğrenci öğretim elemanına kolaylıkla ulaşabildi.	
		3	Öğretim elemanı dönem boyunca ders planına bağlı kaldı.	
		4	Öğretim elemanı dersi ilgi çekici hale getirmek için çaba sarf etti.	
		5	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı geldi.	
		6	Öğretim elemanı tahtayı ve/veya diğer görsel araçları etkin kullandı.	
		7	Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya ve sorular yöneltmek derse aktif katılmaya teşvik etti.	
		8	Öğretim elemanı sorulan sorulara açıklıkla yanıt verdi.	3 ve 5

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
UFUK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	2	Öğretim elemanı ders konularını aksatmadan belirli bir düzen içerisinde yaptı.	
		4	Öğretim elemanının konuya yaklaşımlarında belirli bir plan vardı.	
		5	Öğretim elemanı öğrencilerin derse olan ilgisini sürekli olarak canlı tuttu.	
		6	Öğretim elemanı derse sürekli olarak zamanında girip çıktı.	
		8	İlgi çekici ve merak uyandırıcı biçimde ders veriyor.	
		9	Derslere hazırlanmış olarak geliyor.	
		12	Öğrencilerle ilişkilerinde anlayışlı ve öğrencilerine ders dışında zaman ayırıyor.	
		13	Sınıfın dikkatin çekmesini biliyor.	
		14	Öğrenciyi çalışmaya sevk ediyor.	
		24	Derste tartışma yeterli idi. Öğretim üyesi dersi hep kendisi anlatıyor.	
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	2	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		3	Öğretim eleman(lar)ı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3 ve 5
		5	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.	
		6	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	
		8	Öğretim eleman(lar)ı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
		13	Öğretim eleman(lar)ı düzenli olarak derse girdi.	
		14	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	
		16	Ders ile ilgili uygulama (ödev, proje, laboratuvar, saha, atölye vb.) Çalışmalar ı yeterli düzeyde idi.	

EK 4**ÖĞRETİM ELEMANI VE DERS DEĞERLENDİRME ANKETLERİNDEKİ ÖĞRETİM ELEMANINI DEĞERLENDİREN MADDELERİN PROGRAMIN EĞİTİM DURUMU BOYUTUNA GÖRE ANALİZİ & EĞİTİM DURUMU KATEGORİSİNDE YER ALAN MADDELERİN RENKLENDİRME İŞLEMİYLE ANAFİKİRLERİN BELİRLENMESİ**

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı memnuniyet anketi	1	Derse hazır gelir	
		3	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		4	Öğretim elemanı önemli notları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3,5
		6	Öğretim elemanı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı	
		7	Öğretim elemanı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı	
		9	Öğretim elemanı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
		13	Öğretim elemanı düzenli olarak derse girdi.	
		14	Öğretim elemanı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme anketi-Bilgisayar mühendisliği bölümü	2	Konuların dersin amacına uygun işlenmesi	
		6	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	
		8	Öğretim elemanının ders saatlerine uygun davranması	
		9	Dersin ilgi çekici biçimde yürütülmesi	
		10	Konuların anlaşılır biçimde işlenmesi	3 ve 5
		11	Dersin katılımcı bir yöntemle işlenmesi	
		13	Öğretim elemanının ders dışında düzenli olarak görüşme saati ayırması	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim değerlendirme öğrenci formu	2	Ders açıklanan bir plan çerçevesinde işlenmiştir.	
		6	Öğrencinin derse olan ilgisi sürekli olarak canlı tutulmuştur.	
		7	Öğrencilerin derse katılımına özen gösterilmiştir.	
		9	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir.	
		10	Derse sürekli ve düzenli olarak zamanında gelinmiştir.	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır.	
		12	Ders dışı zamanlarda öğreticiye rahatlıkla ulaşılmıştır.	
		14	Gerekli durumda saydam, tepegöz, bilgisayar, tahta gibi araçlar kullanılmıştır.	
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim süreci değerlendirme formu	4	Derste eğitim araç gereçleri kullanılıyor.	
		7	Bu derste araştırma yapmaya yönlendiriliyorum.	
		8	Bu derse aktif olarak katılmam sağlanıyor.	
		10	Öğretim elemanı ders saatini dersin amaçlarına uygun olarak kullanıyor.	1,3
		12	Öğretim elemanı dersi başarılı bir şekilde işlemektedir.	
		13	Öğretim elemanı çeşitli yöntemler kullanarak ders işliyor.	
		14	Öğretim elemanı öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekebiliyor.	
		15	Öğretim elemanı öğrencilerin olumlu davranışlarını takdir etmektedir.	3 ve 5
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Eğitim değerlendirme formu	3	Ders planı/içeriğine bağlı kalınmıştır.	2 ve 3
		6	Öğretim elemanı derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	
		7	Öğretim elemanı hiç ders kaçırmamış, kaçırdığı dersleri de telafi etmiştir	
		8	Öğretim elemanına ofis gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	
		9	Öğretim elemanı öğrencileri derse özendirmiştir	
		10	Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya özendirmiştir.	
		12	Öğretim elemanının öğretme yeteneği mükemmeldir.	
		13	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	
		15	Öğretim elemanı tahtayı etkili bir biçimde kullanmıştır. (eğer kullandıysa)	
		16	Multimedya ve görsel-işitsel araçlar etkili bir biçimde kullanılmıştır. (eğer kullandıysa)	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Eğitim Değerlendirme Formu	*1	Araştırma görevlisi derslere hazırlıklı gelmiştir.	*Araştırma görevlileri için ayrı bölüm var.
		*2	Araştırma görevlisi öğrencilerin taleplerini karşılamıştır	*Araştırma görevlileri için ayrı bir bölüm açılmış.
		*3	Araştırma görevlisi derse daima zamanında gelmiş ve zamanında ayrılmıştır.	*Araştırma görevlileri için ayrı bir bölüm açılmış.
		*4	Araştırma görevlisine görüşme gün ve saatlerinde ulaşmak mümkün olmuştur.	
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu-mühendislik fakültesi	1	Derslere zamanında girer, çıkar.	
		2	Tahtayı ve görsel araçları iyi kullanır.	
		5	Derslere hazırlıklı gelmektedir.	
		8	Derste verilen örnekler yeterlidir	
		10	Derste soru sorulmasını teşvik eder.	
		11	Kendisine yöneltilen soruları anlaşılır bir şekilde cevaplar.	3 ve 5
	13	Görüşme saatlerinde ofisinde bulunarak, öğrencilere gerekli desteği verir.		
	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme formu-eğitim fakültesi	3	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	
		4	Öğretim elemanı derse zamanında gelmiştir.	
		5	Öğretim elemanına, önceden duyurulan danışma saatinde rahatlıkla ulaşılmıştır.	
		6	Ders açıklanan plan çerçevesinde işlenmiştir.	
		8	Öğrencilere derse katılım için bireysel fırsatlar (proje, sunu, tartışma vb.) sağlanmıştır.	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır.	
12		Derste, gerektiğinde farklı araç, yöntem ve tekniklerin kullanılmasına özen gösterilmiştir.		

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	2	Konuya ilgimizi arttırır.	3 ve 5
		3	Öğrencinin derse katılımını arttırır ve katılımın verimli olmasını sağlar.	
		4	Öğrencinin analitik/eleştirel/yaratıcı/bağımsız düşünce yeteneğini geliştirir.	
		6	Derslere zamanında geldi ve dersleri eksiksiz tamamladı.	
		7	Dersi İngilizce işler.	
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi değerlendirme formu	1	Dersin planlı bir şekilde işlenmesi	
		3	Derslerine hazırlıklı gelmeye dikkat etmesi.	
		4	Öğrencilerin dese katılımını sağlama ve öğrenmeye özendiricilik yeteneği	
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanları değerlendirme anketi soruları	6	Derse hazırlanarak gelmiş olduğu izlenimi veriyor.	
		11	Ders dışında onu bulabiliyoruz.	
		15	Öğretim elemanlarının görsel araç ve ortamları kullanmadaki etkinliği	
DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Değerlendirme anketi	30	Öğretim elemanı derse iyi hazırlanmış olarak gelir.	
		32	Öğretim elemanı öğrencilerin derse katılımını teşvik eder.	
		33	Öğretim elemanı sınıfta öğrenime yardımcı bir ortam oluşturur.	
		35	Öğretim elemanı derse zamanında başlar.	
		36	Öğretim elemanı dersi zamanında bitirir.	
		38	Öğretim elemanı öğrencileri sınıfta hedef dili kullanmaya teşvik eder.	
		39	Öğretim elemanı öğretim dili olarak sadece hedef dilini kullanır.	
		41	Öğretim elemanını öğrenci ofis saatlerinde bulmak mümkündür	
		42	Öğretim elemanı karatahtayı/kasetçaları/tepegözü etkin bir biçimde kullanır.	
		43	Öğretim elemanı öğrencilerin ders saati dışında da çalışmalarını düzenlemeleri için yardımcı ve destek olur.	
44	Öğretim elemanı ofis saatlerinde öğrencilere yardımcı olur.			

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
EGE ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme formu	1	Öğretim üyesi ders verdiği konuyu iyi bilir ve genellikle hazırlanarak gelir.	2-3
		4	Öğretim üyesi tepegöz, tahta vb. ders araçlarını etkin bir şekilde kullanır.	
		7	Öğretim üyesi derslerde aktif öğrenme yöntemlerini kullanır.	
		8	Öğretim üyesi derslerine düzenli olarak gelir.	
		11	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		12	Öğretim eleman(lar)ı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3 ve 5
		14	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.	
		15	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	
		17	Öğretim eleman(lar)ı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
	22	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.		
	Bir diğer açıdan öğrenci değerlendirme anketi	2	Sunuş şekli ile ilgili düşüncenizi belirtiniz.	
		4	Ders araç ve gereçleri hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.	
		5	Öğretim üyesinin dersi işleme tekniği	
		6	Derste öğrenciye kendini ifade etme ve gerçekleştirmek için verilen fırsatlar	
2		Öğretim elemanının dersi anlatımı		
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci Ders Memnuniyeti Anketi Soruları	3	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	
		4	Öğretim elemanının dersle ilgili sorulara cevap vermede tatmin ediciliği	
		5	Öğretim elemanının derse katılımı özendirme	
		6	Derste farklı düşünce ve yorumlara yer vermesi	
		7	Dersin süresinin etkin kullanılması	
		11	Öğretim elemanının sınıf içi kontrolü ve tutumu	
		16	Öğretim elemanının derslere düzenli gelmesi	
		20	Öğretim eleman(lar)ı dersi planına uygun biçimde anlattı.	
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim elemanı değerlendirme anketi	21	Öğretim eleman(lar)ı dersi anlaşılır bir şekilde işledi.	3 ve 5
		22	Öğretim eleman(lar)ı derslere zamanında geldi.	
		24	Öğretim eleman(lar)ı ders saatlerinin etkin kullanımını sağladı.	
		28	Öğretim eleman(lar)ı, öğrencileri araştırmaya ve derse katılıma teşvik etti.	
		29	Öğretim eleman(lar)ı ödev, proje gibi çalışmaların yürütülmesinde öğrencilere yardımcı ve yol göstericiydi.	
		30	Öğretim eleman(lar)ı dersle ilgili soruları ders içi ve dışında yanıtladı.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve dersi değerlendirme formu	3	Öğretim elemanı derse hazırlıklı gelirdi.	
		4	Öğretim elemanı derslere düzenli olarak girdi.	
		5	Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.	
		6	Öğretim elemanı ders süresini verimli bir şekilde değerlendirdi.	
		8	Öğretim elemanı öğrencilerin düşüncelerine ve kendi kendilerine öğrenmelerine eleştirici ve yaratıcı olmalarına fırsat hazırlıyor.	
		17	Öğretim elemanı öğrencilerin tartışmalara katkıda bulunmalarına olanak sağladı.	
		*23	Öğretim elemanı öğrencilerine ders dışında yardımcı oluyor.	
		25	Her derste sunulanlar özetlenirdi.	
		26	Öğrencilerin derse katılımı sağlandı	
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi ve ders değerlendirme anketi	8	Ders konuları anlaşılabilir ve mantıksal bir sırada sunuldu.	
		13	Sınıf içinde verilen örnekler ve uygulamalar yeterliydi.	
		17	Öğretim üyesinin konuları anlatma ve açıklama yeteneği mükemmeldi.	
		18	Her ders sonunda, o gün işlenen konular özetlendi ve tartışma yapıldı.	
		19	Öğretim üyesi, ders araçlarını yerinde ve etkin kullandı.	
		20	Öğretim üyesi ofis saatlerinde öğrencilerin sorularını cevaplandırdı.	
		21	Öğretim üyesi ders için iyi hazırlanmıştı.	
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme formu	6	Öğretim üyesi derslere zamanında ve düzenli olarak geldi.	
		7	Öğretim üyesi ders sunumlarını profesyonel ve anlaşılabilir şekilde yaptı	3 ve 5
		8	Öğretim üyesi ofis saatlerinde yardımcı olmak üzere hazırды.	
		10	Öğretim üyesi ders konusunda bilgili idi ve sorulara tatmin edici yanıtlar verdi.	2 ve 3
		14	Öğretim üye yardımcısı ofis saatlerinde yardımcı olmak üzere hazırды	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Ders/Öğretim üyesi değerlendirme anketleri- fen bilimleri enstitüsü	37	Dönem boyunca ders planına uyması	
		38	Öğretim üyesinin derse düzenli olarak gelmesi.	
		39	Dersi öğretmedeki başarısı	
		40	Açıklama/örneklerin yerinde/tutarlı olması	
		41	Ders anlatımının öğrencinin düzeyine uygun olması	
		42	Konuları açık / anlaşılır hale getirmesi	
		44	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi	
		45	Tahtayı ve/ veya görsel araçları etkin olarak kullanması	
		48	Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği	
		50	Öğretim üyesinin öğrencinin eksiklerini tamamlamasını ve kendisini geliştirmesini sağlaması	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Ders anket formu	8	Öğretim üyesinin İngilizceyi etkin kullanma başarısı.	
		9	Öğretim üyesinin dersin tamamını İngilizce yürütme çabası?	
		10	İngilizce düzeyinin bu dersi izlemedeki yeterliliği	
		12	Deneylerin ilgili ders ile uyumlu organize edilmesi	
		15	Dönem boyunca ders planına uyması?	
		16	Dersi öğretmedeki başarısı?	
		17	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi?	
		18	Tahtayı ve/veya görsel araçları etkin olarak kullanması?	
		21	Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği?	
		23	Öğretim üyesi yardımcısının konuların anlaşılmasına katkısı?	
	Öğretim üyesi değerlendirme anketi	3	Öğrenci görüşme saatlerinde ulaşılabilirdi.	
		4	Dersi ilgi çekici hale getirmek için çaba sarf etti.	
		5	Derslere hazırlıklı geliyordu.	
		6	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etti.	
		7	Öğrencileri soru sormaya, sorular yönelterek öğrencileri derse aktif katılmaya teşvik etti.	
		8	Sorulan sorulara açıklıkla yanıt verdi.	3 ve 5
		12	Öğretim üyesi derslerin tamamını İngilizce yürüttü.	
		15	Öğrenci görüşme saatlerinde ulaşılabilirdi.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	-	1	Derste işlenecek konulara öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenmeye istekli hale getirme.	
		4	Bir önceki dersi özetleme, yeni ders ile önceki ders arasında bağ kurma.	
		5	Konuyu pratik ve anlaşılır örneklerle açıklamak.	
		6	Öğrencilere konu ile ilgili soruları, sınıfın hazır bulunuşluk düzeyine ve soru sorma tekniğine uygun olarak sorma.	
		7	Öğrencilere konu ile ilgili düşüncelerini açıklama ve soru sormaya özendirme.	
		8	ÖĞRENCİLERİN AÇIKLAMA VE CEVAPLARININ DOĞRU, YANLIŞ VE EKSİK YÖNLERİNİ BELİRTME.	
		9	HATALI CEVAPLARI, ZAMANINDA VE ÖĞRENCİYİ KÜÇÜK DÜŞÜRMEYEN DÜZELTME.	
		10	Öğrencilerin verdiği cevapların doğruluğu ve yanlışlığı üzerinde tartışma açma.	
		11	DOĞRU CEVABI BULDURMAK İÇİN ÖĞRENCİLERE YERİNDE VE YETERLİ SAYIDA İPUCU VERME.	
		12	Öğrencilerin derse katılımını sağlama ve onları aktif hale getirme	
		13	Değişik öğrencilere söz hakkı vermek	
		14	Öğrencilerin verdiği doğru cevaplardan sonra, öğrenciyi cesaretlendirme ve derse katılımını sağlamada uygun teknikleri (pekiştireçleri) kullanma.	
		15	Eğitim ortamında pekiştireçlere yer verirken; öğrencilerin yaşına, kültürel özelliklerine ve kişiliğine dikkat etme.	
		16	Derste sadece bilgi aktaran, bulan, yapan değil; daha çok bulduran, yaptıran ve çözdüren durumunda olma.	
		17	Derste gerekli olan görsel, işitsel araçları (model, film, yazı tahtası vb.) düzenli kullanma.	
		18	Dersin işleniş sırasında, en uygun öğretim yöntemini seçme ve uygulama.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
		20	Ders planında belirtilen ara özet ve ara geçişlere; giriş, geliştirme ve sonuç bölümlerindeki etkinliklere zamanı dikkate alarak yer verme.	
		21	Dersi ilginç ve önemli hale getirip sınıfta öğrencilerin bıkkınlık ve uyuklamalarını önleme.	
		23	Dersi sonuca bağlama ve özetleme, bir sonraki dersle bağ kurma.	
		24	Gelecek ders işlenecek konuları ve yararlanılacak kaynakları öğrencilere bildirme.	
		26	ÖĞRENCİLERE KİTAP OKUMA ALIŞKANLIĞI KAZANDIRMA.	
		27	Öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda gelişmelerine yardımcı olma ve onları yönlendirme.	
		28	ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENDİKLERİNİ BAŞKA ALANLARA TRANSFERİNİ SAĞLAMA.	
		29	Öğrencilerini ellerinden gelen en iyiyi yaptırmaya özendirme, çalışmaya teşvik etme.	
		32	Sınıfta demokratik, iyi bir öğrenme ortamı oluşturma.	
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Ders değerlendirme anketi Kimya mühendisliği bölümü	2	Konular dersin amacına uygun olarak işlendi.	
		6	Öğretim üyesi derslere hazırlıklı geliyordu.	
		8	Öğretim üyesi ders saatlerine uydu.	
		10	Öğretim üyesi ders konularını açık ve anlaşılır tarzda, etkili örneklerle açıklayarak sundu.	3, 5
		13	Öğretim üyesi ders saatleri dışında öğrenciye dersle ilgili zaman ayırıyordu.	
		16	Öğretim üyesinin tahtayı ve tepegöz gibi ders sunum aletlerini kullanışı etkiliydi.	
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı& ders değerlendirme formu	1	Öğretim elemanı, derse hazırlıklı gelmektedir.	
		3	Öğretim elemanı, soruları dikkatle ve tatmin edici bir biçimde yanıtlamaktadır.	
		5	Öğretim elemanı, konuyu ilginç ve dikkat çekici hale getirmektedir.	
		11	Öğretim elemanı, ders zamanını etkin kullanmaktadır.	
		12	Ders dışı zamanlarda öğrenciye ulaşılmıştır	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	Öğretimi değerlendirme öğrenci anket formu	2	Ders, açıklanan bir plan çerçevesinde işlenmiştir	
		6	Öğrencinin derse olan ilgisi sürekli olarak canlı tutulmuştur	
		7	Öğrencilerin derse katılımına özen gösterilmiştir	
		9	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir	
		10	Derse sürekli ve düzenli olarak zamanında gelinmiştir	
		11	Ders saatleri öğretim açısından etkili kullanılmıştır	
		12	Ders dışı zamanlarda öğreticiye ulaşılmıştır	
		14	Gerekli durumda saydam, tepegöz, bilgisayar, tahta gibi araçlar kullanılmıştır	
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	1	Sınıf planlı, hazırlıklı, zamanında geliyor mu?	1,2 ve 3
		2	Plana uygun, çeşitli araç gereçlerden faydalanarak, açık ve anlaşılır ve öğrencileri derse katarak dersi işliyor mu?	3, 5
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	7	Öğretim üyesi (seminer dersleri yaparak) derste tartışmayı ve katılımı ne ölçüde özendirdi?	
		9	Öğretim üyesinin derse devamlılığı nasıldı?	
		10	Öğretim üyesi dersin süresini tam ve etkin kullandı mı?	
		11	Dersin öğretim üyesine, ders saatleri dışında ulaşmanız kolay mıydı?	
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu Sema ve Vefa Küçük sağlık yüksek okulu	1	Öğretim elemanının hazırlanması	
		2	Konuları açıklama becerisi	
		3	Soruları net biçimde cevaplandırması	3 ve 5
		4	Gerektiğinde derste görsel malzeme kullanması	
		6	Derse ilgiyi arttırması	
		8	Ders sonunda özet yaparak önemli noktaları vurgulaması	
		9	Dersi işleme sırasında verdiği örneklerin yararlılığı	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	-uygulamalı dersler için	1	Öğretim elemanının derslere aksatmadan gelmesi	
		2	Öğretim elemanının derse hazırlanması	
		3	Konuları açıklama becerisi	
		4	Soruları net biçimde cevaplandırması	
		5	Gerektiğinde derste görsel malzeme kullanması	
		6	Soru sormayı özendirme, öğrencilerin dersin işlenmesine katılımını sağlaması	
		8	Derse ilgiyi arttırması	
		10	Ders sonunda özet yaparak önemli noktaları vurgulaması	
		11	Dersi işleme sırasında verdiği örneklerin yararlılığı	
		15	Uygulamalarda, öğretim elemanının öğrenciye danışmanlık yapabilmesi	
		18	Uygulamalarda, öğretim elemanının mesleki becerisini kullanma durumu	
ODTÜ	Öğretim sisteminin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi	1	Öğretim elemanı derse hazır gelirdi.	
		2	Eğitim materyalleri (çalışma yapıtları, video, tepegöz vb.) konu ile bütün oluşturacak şekilde kullanıldı.	
		5	Öğrencileri ne yapmaları konusunda yönlendirdi.	
		7	Öğrencilerin ihtiyaçlarına kayıtsız kalmadı.	
		9	Öğrencileri derse katılmaları için cesaretlendirdi.	
		10	Öğretim elemanı açık örneklerle, gösterim yaparak dersi sundu.	
		11	Öğretim elemanı dönem boyunca derslere eksiksiz geldi.	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
RİZE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu öğrenci değerlendirmesi	1	İçeriği, ders materyali (ders notu, okuma listeleri, slayt vd. Görsel malzemeler), dersin anlaşılabilirliği	2,3,5
		2	Ders ve uygulamaların düşünce yeteneğini geliştirme özelliği, dersin yararlı bilgiler kazandırması, ödev ve uygulamaların yararlılığı, anlatım, ilgi sağlama, zaman kullanımı, dersin zamanında yapılıp yapılmadığı, dersin aksatılmadan yürütülmesi ve yapılamayan derslerin telafisi, ders notlarının sunulması ve güncelleştirilmesi, ödevlerin hazırlanış ve sunulduğu.	
		4	Konuşma açıklığı ve düzgünlüğü, yazısının okunaklığı, derse hazırlanması, önemli notları vurgulaması, ders ortamının ölçülü ve hoşgörülü olması, soru sormayı özendirme, ders içinde öğrenci ile diyalog kurması, derse devamı özendirme, ilgi sağlama, ders dışında öğrenciye yaklaşımı.	2,3,5
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders anketi-mühendislik mimarlık fakültesi	13	Ders anlatımının veya işleyişinin ne kadar verimli olduğunu düşünüyorsunuz?	
		14	Öğretim elemanı teorik ve mesleki bilgilerini konu anlatımı sırasında yeterince örnekle ifade etti mi?	
		15	Öğretim elemanı konunun uygulamaya yönelik örneklerini yeterince verdi mi?	
		16	Öğretim elemanı dersle ilgili problemlerinizi, sorularınız olduğunda ve bunlar kendisine ilettiğinizde size ne kadar yardımcı oldu?	
		17	Öğretim elemanı farklı öğretim tekniklerini kullanmaya ve her öğrenci düzeyine hitap etmeye çalıştı mı?	
		20	Dersin yardımcı öğretim elemanı dersle ilgili problemlerinizi, sorunlarınız olduğunda ve bunları kendisine ilettiğinizde size yardımcı oldu mu?	
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	1	Konuyu planlı bir biçimde ve örneklerle sunması	
		3	Ders esnasında bu içerik ve plana bağlı kalması	
		8	Derse zamanında gelmesi ve dersi verimli kullanması	
		9	Ders içi katılımı teşvik etmesi	
		10	Analitik/sorgulayıcı düşünce yeteneğini özendirme	

Üniversite adı	Anket adı	Madde no	İlgili maddeler	Açıklama
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	13	Öğrencilerin sorularına karşı duyarlı olması	
TOBB	Öğretim elemanı değerlendirme anketi	2	Öğrenci öğretim elemanına kolaylıkla ulaşabildi.	
		3	Öğretim elemanı dönem boyunca ders planına bağlı kaldı.	
		4	Öğretim elemanı dersi ilgi çekici hale getirmek için çaba sarf etti.	
		5	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı geldi.	
		6	Öğretim elemanı tahtayı ve/veya diğer görsel araçları etkin kullandı.	
		7	Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya ve sorular yönelterek derse aktif katılmaya teşvik etti.	
		8	Öğretim elemanı sorulan sorulara açıklıkla yanıt verdi.	3 ve 5
		UFUK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	2
4	Öğretim elemanının konuya yaklaşımlarında belirli bir plan vardı.			
5	Öğretim elemanı öğrencilerin derse olan ilgisini sürekli olarak canlı tuttu.			
6	Öğretim elemanı derse sürekli olarak zamanında girip çıktı.			
8	İlgi çekici ve merak uyandırıcı biçimde ders veriyor.			
9	Derslere hazırlanmış olarak geliyor.			
12	Öğrencilerle ilişkilerinde anlayışlı ve öğrencilerine ders dışında zaman ayırıyor.			
13	Sınıfın dikkatini çekmesini biliyor.			
14	Öğrenciyi çalışmaya sevk ediyor.			
24	Derste tartışma yeterli idi. Öğretim üyesi dersi hep kendisi anlatıyor.			
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	2	Ders planlı bir şekilde işlendi.	
		3	Öğretim eleman(lar)ı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	3 ve 5
		5	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.	
		6	Öğretim eleman(lar)ı ders işlerken, uygun yöntemlerle, öğrencinin aktif katılımını sağladı.	
		8	Öğretim eleman(lar)ı ders saatleri dışında dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.	
		13	Öğretim eleman(lar)ı düzenli olarak derse girdi.	
		14	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	
16	Ders ile ilgili uygulama (ödev, proje, laboratuvar, saha, atölye vb.) çalışmalar ı yeterli düzeyde idi.			

EK 5**ANKETLERİN ANKET YAZIM TEKNİKLERİNE UYGUNLUĞU AÇISINDAN ANALİZİ**

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı memnuniyet anketi	1	Derse hazır gelir.	4
		2	Dönem başında dersin hedefi, içeriği ve öğrenciden beklentiler açıklandı.	A
		5	Ders başarısının ölçülme yöntemleri (sınav, ödev, proje vb.) dersin hedef ve içeriğine uygundu.	A
		14	Öğretim elemanı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	A
		17	Öğretim elemanının bilgi düzeyi bu dersi anlatmak için bence yeterliydi.	A
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	Ders Değerlendirme Anketi (Mühendislik bölümü)	6	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	4
		8	Öğretim elemanının ders saatlerine uygun davranması	4
		10	Konuların anlaşılır biçimde işlenmesi	5
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim değerlendirme öğrenci formu	5	Öğrenci yardımcı kaynakları kullanmaya özendirilmiştir.	6
		8	Ders için gereken hazırlıklar yapılarak gelinmiştir	4
		13	Ara sınav soruları ders içeriğine ve konuların önemine göre hazırlanmıştır	4
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim süreci değerlendirme formu	12	Öğretim elemanı dersi başarılı bir şekilde işlemektedir.	8
		18	Öğretim elemanı öğrencilerin sorularına yeterli cevaplar verebiliyor.	8
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Eğitim değerlendirme formu	4	Sınavlarda sorulan sorular dersin içeriğini iyi yansıtmıştır	8
		12	Öğretim elemanının öğretme yeteneği mükemmeldir	5
		13	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	4
		1	Araştırma görevlisi derslere hazırlıklı gelmiştir.	4
		2	Araştırma görevlisi öğrencilerin taleplerini karşılamıştır.	5
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme formu- eğitim fakültesi	3	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı gelmiştir.	4
		7	Öğrenci yardımcı kaynakları kullanmaya özendirilmiştir	6
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu- mühendislik fakültesi	1	Derslere zamanında girer, çıkar	4
		2	Tahtayı ve görsel araçları iyi kullanır.	2
		5	Derslere hazırlıklı gelmektedir.	4
BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	6	Öğrencinin derse katılımını artırır ve katılımın verimli olmasını sağlar.	2
		7	Öğrencinin analitik/eleştirel/yaratıcı/bağımsız düşünce yeteneğini geliştirir.	2
		9	Derslere zamanında geldi ve dersleri eksiksiz tamamladı.	2
		11	Bu derste çok şey öğrendim.	4

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi değerlendirme formu	2	Derslerini yaparken zevk alması ve isteklilik düzeyi.	4
		3	Derslere hazırlıklı gelmeye dikkat etmesi	4
		4	Öğrencilerin derse katılımını sağlama ve öğrenmeye özendiricilik yeteneği	2
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Öğretim Elemanları Değerlendirme Anketi Soruları	5	Anlıyorum ki, dersi	5
		6	Derse "hazırlanarak" gelmiş olduğu izlenimi veriyor.	4
DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Değerlendirme Anketi	30	Öğretim elemanı derse iyi hazırlanmış olarak gelir.	4
		31	Öğretim elemanı kolayca anlaşılabilir açıklamalar yapar.	4
EGE ÜNİVERSİTESİ	Ders Değerlendirme Formu	1	Öğretim üyesi ders verdiği konuyu iyi bilir ve genellikle hazırlanarak gelir.	2, 4
		5	Bu ders bana çok bilgi kazandırdı.	8
		6	Sınav soruları iyi hazırlanmıştır ve bilgimizi iyi ölçer.	8
		9	Ders için kullandığımız kitap, teksir vb. yazılı kaynaklar vardır ve faydalı olmaktadır.	2
		10	Dönem başında, dersin hedefi, içeriği ve öğrencilerden beklentiler açıklandı.	3
		12	Öğretim eleman(lar)ı önemli noktaları vurgulayarak dersi anlaşılır şekilde işledi.	2
		13	Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekliydi ve yararlı oldu.	2
		19	Bu derste önerilen veya kullanılan kaynaklar dersin hedef ve içeriği ile ilgiliydi.	A
		20	Ders başarısının ölçülme yöntemleri (sınav, ödev, proje vb.) dersin hedef ve içeriğine uygundu.	A
		22	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	5
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci Ders Memnuniyeti Anketi	3	Öğretim elemanının derse hazırlıklı gelmesi	4
		9	Öğretim elemanı ile iletişim kurulabilme	5
		11	Öğretim elemanının sınıf içi kontrolü ve tutumu	5
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Ders ve Öğretim Elemanı Değerlendirme Anketi	10	Ders kitabı/kaynaklar dersi izlemek için yeterli ve günceldi.	2
		19	Öğretim elemanları derslere hazırlıklı geldi.	4
		25	Öğretim eleman(lar)ı dersi anlatmak ve öğrencilere faydalı olmak için hevesliydi.	2
		27	Öğretim eleman(lar)ı öğrencilerin dersle ilgili görüşlerine açık ve saygılıydı.	2
		28	Öğretim eleman(lar)ı, öğrencileri araştırmaya ve derse katılıma teşvik etti.	2
		30	Öğretim eleman(lar)ı dersle ilgili soruları ders içi ve dışında yanıtladı.	2
		31	Öğretim eleman(lar)ının değerlendirme sistemi (vize ve final soruları, projeler, ödevler vb.) Ders hedef ve içeriğini ölçecek şekildeydi.	A

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme	3	Öğretim elemanı derse hazırlıklı gelirdi.	4
		5	Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.	5
		7	Sınıf atmosferi rahat ve sıcaktı.	A
		8	Öğretim elemanı öğrencilerin düşünmelerine ve kendi kendilerine öğrenmelerine, eleştirci ve yaratıcı olmalarına fırsat hazırlıyor.	2
		10	Sınav yönergeleri ve soruları açık bir şekilde yazılmıştı.	2
		12	Öğretim elemanı sınavları makul bir zamanda değerlendirdi ve sonuçları duyurdu.	4
		18	Öğretim elemanı sorulara anlaşılır ve itinalı cevaplar verdi	2
		20	Öğretim elemanının ders bilgisi geniş ve son gelişmeleri de içeriyor.	2
		22	Öğretim elemanı farklı düşünceleri hoşgörü ile karşılıyor, bilmediklerini kabul edip etmemekte dürüst ve esnek davranıyor.	2
		27	Ders iyi düzenlenmiş, konular (dersin içeriği) amaçlara uygun.	2
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi ve ders değerlendirme anketi	9	Sınavlardaki sorular dersin içeriğine ve önemli konulara yönelikti.	2
		10	Öğretim üyesinin sınavları değerlendirme sistemi yansız ve nesnelidi.	A
		18	Her ders sonunda, o gün işlenen konular özetlendi ve tartışma yapıldı.	2
		21	Öğretim üyesi ders için iyi hazırlanmıştı.	4
		25	Sınıftaki atmosfer rahatlatıcı ve arkadaşçaydı	A
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Ders değerlendirme formu	3	Ödev, labaratuvar ve uygulamalar iyi tasarlanmış ve dersin içeriğini destekler nitelikte idi.	2
		5	Dersin içeriği beklentilerime uygundu. Dersin kariyerime faydalı olacağını düşünüyorum.	2
		6	Öğretim üyesi derslere zamanında ve düzenli olarak geldi.	2
		9	Öğretim üyesi öğrencilerle iyi bir iletişim kurabildi, dersin anlaşılmasına katkıda bulundu.	2
		10	Öğretim Üyesi ders konusunda bilgili idi ve sorulara tatmin edici yanıtlar verdi	2
		11	Öğretim üyesi beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.	2
		12	Öğretim Üye Yardımcısı konusuna hakimdi, sorulara tatmin edici yanıtlar verdi	2
		13	Öğretim üye yardımcısı uygulama ve labaratuvarların yapılışında düzenli ve disiplinli idi.	2
		15	Öğretim üye yardımcısı beklentilerime yanıt verdi ve kendisinden bir daha ders almak isterim.	2
IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı&Ders değerlendirme formu	4	Öğretim elemanı, soru sorulmasını ve sınıf içi tartışmaları teşvik etmektedir.	2
		2	Ders malzemeleri (örn. ders kitabı vb.) uygun ve yararlıdır.	A
		3	Sınavlar ve ödevler uygun ve yararlıdır.	A
		5	Ders ilginç ve zevklidir.	A

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ		1	Dersin öğretici ve bilgilendirici olması	2
		6	Dersin, kayıtlı olduğunuz Anabilim Dalı/ Programın içeriğiyle uyumlu olması	A
		7	Dersin planı ve programı ile uygunluğu	A
		11	Ders içeriğinin güncelliği ve ilgi çekiciliği	2
		15	Bu dersin size, eğitim gördüğünüz alanda deney tasarlama, yapma ve istenilen bir sonuca ulaşmak için verileri analiz etme ve yorumlama becerisi kazandırması	2
		18	Bu dersin size, mesleki problemleri tanımlama, formüle etme ve çözme becerisi kazandırması	2
		20	Bu dersin sizin, yazılı ve sözlü iletişim becerinizi geliştirmesi	2
		48	Ders saatleri dışında erişilebilirliği ve size ayırdığı zamanın yeterliliği	2
		49	Empati kurması, dersle ilgili sorularınızı çözmesi yardımcı olması	2
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Ders anket formu	3	Ders içeriğinin güncelliği ve ilgi çekiciliği?	2
		16	Dersi öğretmedeki başarısı?	5
		17	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etmesi?	2
		25	Bu dersin size, eğitim gördüğünüz mühendislik alanında deney tasarlama, yapma ve istenilen bir sonuca ulaşmak için verileri analiz etme ve yorumlama becerisi kazandırdığını düşünüyor musunuz?	2
		28	Bu dersin size, mühendisliği problemlerini tanımlama, formüle etme ve çözme becerisi kazandırdığını düşünüyor musunuz?	2
		30	Bu dersin sizin, yazılı ve sözlü iletişim becerinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	2
		34	Bu dersin size, eğitim aldığınız mühendislik uygulamaları için gerekli; teknik, kabiliyet ve modern mühendislik araçlarını kullanma becerisi kazandırdığına inanıyor musunuz?	2
36	Gördüğünüz öğrenimin, profesyonel yaşamınız için size bireysel ve takım içinde uyumlu çalışma becerisi verdiğine olan inancınız?	2		
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim üyesi değerlendirme anketi	5	Derslere hazırlıklı geliyordu.	4
		6	Kütüphane ve bilgisayar kullanmayı teşvik etti.	2
		7	Öğrencileri soru sormaya, sorular yönelterek öğrencileri derse aktif katılmaya teşvik etti.	2
		10	Derste ve ders dışında kolay iletişim kurulabiliyordu.	2

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	-	1	Derste işlenecek konulara öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenmeye istekli hale getirme	2
		6	Öğrencilere konu ile ilgili soruları, sınıfın hazır bulunuşluk düzeyine ve soru sorma tekniğine uygun olarak sorma.	2
		7	Öğrencilere konu ile ilgili düşüncelerini açıklama ve soru sormaya özendirme.	2
		9	Hatalı cevapları, zamanında ve öğrenciyi küçük düşürmeden düzeltme.	2
		11	Doğru cevabı buldurmak için öğrencilere yerinde ve yeterli sayıda ipucu verme.	8
		14	Öğrencilerin verdiği doğru cevaplardan sonra, öğrenciyi cesaretlendirme ve derse katılımını sağlamada uygun teknikleri (pekiştiricileri) kullanma.	A
		16	Derste sadece bilgi aktaran, bulan, yapan değil; daha çok bulduran, yaptıran ve çözdüren durumunda olma.	A
		18	Dersin işlenişi sırasında, en uygun öğretim yöntemini seçme ve uygulama.	A
		20	Ders planında belirtilen ara özet ve ara geçişlere; giriş, geliştirme ve sonuç bölümlerindeki etkinliklere zamanı dikkate alarak yer verme.	2
		22	Derste kazandırılması kararlaştırılan hedef davranışlara öğrencilerin ulaşma derecesini değerlendirme.	A
		23	Dersi sonuca bağlama ve özetleme, bir sonraki dersle bağ kurma.	2
		29	Öğrencilerini ellerinden gelen en iyiyi yaptırmaya özendirme, çalışmaya teşvik etme.	A
		30	Eleştiriye açık olma, yerine göre hatalarını açıkça ortaya koyup kabul etme.	2 --A
		31	Öğrencilerini hür ve bağımsız düşünmeye özendirme, kendisi gibi düşünmeye zorlamama	2--A
		32	Sınıfta demokratik, iyi bir öğrenme ortamı oluşturma	A
		33	Öğrencilerin görüşlerine karşı hoşgörülü ve saygılı olma.	2
		34	Söz ve davranışlarında samimi ve güvenilir olma.	2
		36	Enerjik ve güler yüzlü olma, hasta ve yorgun olduğu zamanlarda bile güler yüzlülüğünü ve sükunetini koruma	A
		38	Öğrencilerine saygılı, içten ve dostça davranma.	A
		43	Öğrencilerini eleştirirken; kırmadan, söylenmesi gerekenleri en az suçlama ile söyleyebilme yeteneğine sahip olma.	A
46	Öğrencilerin çalışmalarını yönetmede ve değerlendirmede dikkatli ve özenli olma	2		
İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Ders değerlendirme anketi- Kimya mühendisliği bölümü	6	Öğretim üyesi derslere hazırlıklı geliyordu.	4
		8	Öğretim üyesi ders saatlerine uydu.	4
		10	Öğretim üyesi ders konularını açık ve anlaşılır tarzda, etkili örneklerle açıklayarak sundu.	2
		17	Öğretim üyesi sınav, ödev ve projeler hakkında yazılı veya sözlü olarak yeterli ve yapıcı yorum sağladı.	2

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ	Öğretimi değerlendirme öğrenci anket formu	5	Öğrenci, yardımcı kaynakları kullanmaya özendirilmiştir	6
		13	Ara sınav zorunlu ders içeriğine ve konuların önemine göre hazırlanmıştır	2
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	1	Sınıfa planlı, hazırlıklı, zamanında geliyor mu?	2
		2	Plana uygun, çeşitli araç gereçlerden faydalanarak, açık ve anlaşılır ve öğrencileri derse katarak dersi işliyor mu?	2
		3	Adil, anlayışlı, hoşgörülü, iletişime açık ve olumlu bir kişilik örneği sergiliyor.	2
		4	Nesnel, dersin amaçlarını ölçecek sorularla, çeşitli ve doğru yöntemlerle değerlendirme yapıyor mu?	2
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	Ders ve öğretim üyesi değerlendirme formu	3	Dersin okuma malzemeleri (kitaplar, makaleler vb) dersle ilişkili, yeterli ve tatmin edici miydi	3
		6	Dersi veren öğretim üyesi, sizce konusuna ne ölçüde hâkimdi?	3
		7	Öğretim üyesi (seminer dersleri yaparak) derste tartışmayı ve katılımı ne ölçüde özendirdi?	2
		8	Öğretim üyesi bu dersin sınavlarını değerlendirirken sizce ne ölçüde adil davrandı?	3
NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı değerlendirme formu Sema ve Vefa Küçük sağlık yüksek okulu	13	Öğrenmenize yardımcı olmak için yapmamı istediğiniz değişiklikler nelerdir?	6
ODTÜ	Öğretim sisteminin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi	1	The instructor seemed well prepared for each session.	4
		10	The instructor used clear examples, illustrations, and demonstrations.	4
*RİZE ÜNİVERSİTESİ	Değerlendirilmedi Öğretim elemanı değerlendirme formu öğrenci değerlendirmesi	-	-	*Araştırmanın bu kısmında anket yapısından dolayı kapsam dışı bırakıldı.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders anketi- mühendislik mimarlık fakültesi	4	Derste mühendislik çözümlerinin sosyal, ekonomik ve çevre boyutuna ne kadar değinildi?	2
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	1	Konuyu planlı bir biçimde ve örneklerle sunması	2
		8	Derse zamanında gelmesi ve dersi verimli kullanması	2
		12	Sınıf içinde öğrenciye karşı hitap ve tutumlarda özen	2
		16	Dersle ilgili laboratuvar ve kütüphane imkanlarının yeterliliği	2

Üniversite Adı	Anket Adı	Madde No	Maddeler	Açıklamalar
TOBB	Öğretim elemanı değerlendirme anketi	5	Öğretim elemanı derslere hazırlıklı geldi	4
		7	Öğretim elemanı öğrencileri soru sormaya ve sorular yönelterek derse aktif katılmaya teşvik etti.	6
		10	Sorular ders konularını yeterince kapsıyordu.	4
		11	Sınav sonuçları geciktirilmeden değerlendirilip ilan edildi.	4
		14	Laboratuvar çalışmaları yararlı ve yeterliydi.	2
UFUK ÜNİVERSİTESİ	Öğretim elemanı ve ders değerlendirme anketi	2	Öğretim elemanı ders konularını aksatmadan belirli bir düzen içerisinde yaptı.	6
		9	Derslere hazırlanmış olarak geliyor.	4
		12	Öğrencilerle ilişkilerinde anlayışlı ve öğrencilerine ders dışında zaman ayırıyor.	4
		24	Derste tartışma yeterli idi. Öğretim üyesi dersi hep kendisi anlatıyor.	4
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Öğrenci ders değerlendirme anketi	4	Bu ders mesleki gelişimim açısından gerekliydi ve yararlı oldu?	2
		11	Ders başarısının ölçülme yöntemleri (sınav, ödev, proje vb.) dersin hedef ve içeriğine uygundu.	A
		14	Öğretim eleman(lar)ı ders esnasında sınıf yönetiminde başarılıydı.	A-3
		16	Ders ile ilgili uygulama (ödev, proje, laboratuvar, saha, atölye vb.) çalışmaları yeterli düzeyde idi.	8

*Tablo 11’de (s.53) verilen ölçüt maddelerden dil ve anlatım yönünden bir ölçüt olan “Soruların kısa olmasına dikkat edilmelidir.” ölçütü A ile kodlanmıştır, açıklamalar kısmındaki diğer numaralar tablo 11’deki içerik yönünden verilen maddelerin sıra numaraları ile kodlanmıştır. 2: “Bir soruda yalnız bir konu sorulmalıdır.”, 4: “Anlam bakımından belirsizlik oluşturan sözcükler kullanılmamalıdır.” 5: “Çok genel sorulardan kaçınılmalıdır.” 8: Ölçüte dayalı cevaplar gerektiren sorulardan kaçınılmalıdır. 1,3,6,7,9,10,11 sıra nolu ölçütler ile ilgili anketlerde bir sorun bulunmamıştır.

EK 6

Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme Anketi Uzman Değerlendirme Formu

Sayın

Yükseköğretim kurumlarında öğretim performansını değerlendirme konusu olan bir araştırma yapmaktayım. Bu konu için, öğrencilerin öğretim elemanlarını ve dersi değerlendirmeleri için bir anket hazırlanacaktır. Araştırmada gereksinim duyulacak verileri toplamak amacıyla, hazırlanacak ankette yer alması düşünülen sorular uzman değerlendirmesi için ekte sunulmuştur. Ankette yer alacak sorular, sizin eleştirileriniz doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak uygulamaya hazır hale getirilecektir.

Sizden, öğrenci değerlendirme anketindeki soruların, araştırma amacına uygunluğu ve dil açısından hatalı yönlerinin olup olmadığı hususunda değerlendirme yapmanız beklenmektedir. Konuya ilişkin yeni madde önerilerinizi veya düzeltme yapılması gereken maddeleri bölüm sonuna not edebilirsiniz. Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Orhan ÇİMEN

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

III. BÖLÜM

Aşağıdaki sorulardan çıkarılması ya da eklenmesi gerektiğini düşündüğünüz maddeleri aşağıdaki boşluğa yazınız

.....

Ders Adı		
Öğretim Elemanı Adı		
Fakülte/Yüksekokul Adı		
Bölüm /Program Adı		
Sınıf Düzeyi	☐ Hazırlık ☐ 1. Sınıf ☐ 2. Sınıf ☐ 3. Sınıf ☐ 4. Sınıf ☐ 5. Sınıf	
Akademik Başarı Notu	(4'lük sistemde)	
Cinsiyet	☐ Kız	☐ Erkek
Daha önce bu dersi aldınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır	Evet ise kaç kere aldınız? ☐ 1 ☐ 2 ☐ 2' den fazla

IV. BÖLÜM

Bu bölümde, öğretim elemanı ve ders değerlendirme ile ilgili maddeler yer almaktadır. Sizden konuya ilişkin aşağıda sıralanan maddelerin araştırmanın amacına uygun olup olmadığına ilişkin değerlendirmelerinizi ifadenin karşısında bulunan “uygun değil” ve “uygun” seçeneklerinden birine “X” işareti kullanarak belirtmeniz gerekmektedir.

	Uygun değil	Uygun	Açıklama
Öğretim Elemanı Değerlendirme			
1. Dönem başında dersin amaçları sözlü biçimde belirtildi			
2. Dönem/yıl başında ders içeriği, işleniş şekli, değerlendirme sistemi ve kaynakları içeren ders tanıtım formu yazılı biçimde verildi.			
3. Bu derste dönem başında planlanan konular işlendi.			
<i>(4-25. soruların başlangıcına “Öğretim elemanı,” kavramını ekleyerek okuyunuz.)</i>			
4. Dersin başında, öğrencilere dersin amaçlarını belirtti.	Uygun değil	Uygun	Açıklama
5. Derse dikkat çekerek başladı.			
6. Öğrencileri öğrenmeye istekli hale getirdi.			
7. Derste bir önceki ders ile bağ kurdu.			
8. Dersi planlı şekilde işledi.			
9. Dersi anlaşılabilir bir sırada sundu.			
10. Konuyu örneklerle destekledi (açıkladı).			
11. Derste pekiştireçlere yer verdi.			
12. Öğrencilerin olumlu davranışlarını takdir etti.			
13. Sorulan sorulara doyurucu cevaplar verdi.			
14. Öğrencilerin verdiği cevaplara geri bildirim verdi.			
15. Çeşitli yöntemler kullanarak dersi işledi.			
16. Ders işlerken gerekli araç ve gereçleri etkin olarak kullandı.			
17. Ders işlerken, öğrencinin aktif katılımını sağladı.			
18. Öğrenci merkezli ders işledi.			
19. Her dersin sonunda dersi özetledi.			
20. Dönem başından beri derslerine aksatmadan girdi.			
21. Ders saatleri dışında, dersle ilgili olarak öğrenciye zaman ayırdı.			
22. Öğrencilere karşı hoşgörülüydü.			
23. Davranışlarında güvenilirirdi (tutarlıydı.).			

	Uygun değil	Uygun	Açıklama
24. Eleştirilere açıktı.			
25. Öğrencilere eşit davrandı.			
26. Öğrencilere karşı güler yüzlüydü.			
27. Derste beden dilini etkili bir biçimde kullandı.			
28. Öğretim elemanının ses tonu, sınıftaki herkesin duyabileceği düzeydeydi.			
29. Öğretim elemanı sınıf yönetiminde başarılıydı.			
30. Sınavlardaki sorular dersin içeriğine uygundu.			
31. Sınav sonuçları geciktirilmeden duyuruldu.			
32. Sınav sonuçları beklediğim gibi geldi.			
33. Sınav süresi cevaplamak için uygundu.			
34. Öğretim elemanı objektif olarak değerlendirme yaptı.			
35. Öğretim elemanı değerlendirme sonuçları hakkında geri bildirim verdi.			

➤ **Varsa düzeltmek/eklemek/çıkarmak istediğiniz maddeler**

Ders Değerlendirme

	Uygun değil	Uygun	Açıklama
1. Bu seviye için içeriğin anlaşılması zordu.			
2.Dersin içeriği bir dönemlik süre için fazlaydı.			
3.Dersin içeriği ilgi çekiciydi.			
4.Derste işlenenler dersin adıyla uyumluydu.			
5.Ders için önerilen kaynaklar dersin amacına uygundu.			
6.Kaynaklar ders için yeterliydi			
7.Ders yeni gelişmeleri içeriyordu.			
8.Ders mesleki gelişimim açısından yararlı oldu.			
9.Ders analitik/sorgulayıcı düşünmeyi öğrenmemi sağladı.			

➤ **Varsa düzeltmek/eklemek/çıkarmak istediğiniz maddeler**

.....

.....

- Aşağıdaki soruların araştırma amacına uygun olup olmadığına ilişkin görüşlerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....
.....
.....

Genel Sorular

1. Öğretim elemanının öğretim becerisini genel olarak değerlendiriniz.

2- Dersi genel olarak değerlendiriniz.

3- Yorum ve önerilerinizi yazınız.